

การพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย



นางสาวภัทรสุดา แก้วโวหาร

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)  
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)  
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The Development of Political Literacy Inventory for Upper Primary School Students

Miss Pattarasuda Kaewwohan



A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
for the Degree of Master of Education Program in Educational Measurement and  
Evaluation

Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2017

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาตอนปลาย
โดย	นางสาวภัทรสุดา แก้วโหวหาร
สาขาวิชา	การวัดและประเมินผลการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง  
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภัทรสุดา แก้วโวหาร : การพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (The Development of Political Literacy Inventory for Upper Primary School Students) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ศ. ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี, 193 หน้า.

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อวิเคราะห์คุณภาพแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 3) เพื่อเปรียบเทียบการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตฯ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัด สพฐ. กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2560 โดยการสุ่ม กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 797 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบวัดการรู้ทางการเมือง เป็นแบบวัดหลายตัวเลือก ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงบรรยาย การวิเคราะห์ค่าความเที่ยง การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ตัวประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ทางการเมือง ทักษะทางการเมือง และเจตคติทางการเมือง

2. ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย พบว่ามีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.82 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลพบว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า Chi-square = 108.24, df = 83, p = .53, GFI = .98, AGFI = .96 RMR = .03, และ RMSEA = .02

3. ผลจากการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้ทางการเมือง ของนักเรียนของโรงเรียนสาธิตฯ มีค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองด้านทักษะสูงสุด 5.93 ค่าเฉลี่ยด้านความรู้ 5.65 และค่าเฉลี่ยด้านเจตคติ 5.61 นักเรียนของโรงเรียนในสังกัด สพฐ. มีค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองด้านทักษะสูงสุด 4.75 ค่าเฉลี่ยด้านเจตคติ 4.34 และค่าเฉลี่ยด้านความรู้ 4.18 พบว่า นักเรียนของโรงเรียนสาธิตฯ มีค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองทุกด้านสูงกว่านักเรียนโรงเรียนในสังกัด สพฐ. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา ปลายมือเขียนิต .....

สาขาวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา ปลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

ปีการศึกษา 2560

# # 5883368827 : MAJOR EDUCATIONAL MEASUREMENT AND EVALUATION

KEYWORDS: INVENTORY / POLITICAL LITERACY

PATTARASUDA KAEWWOHAN: The Development of Political Literacy Inventory for Upper Primary School Students. ADVISOR: PROF. SIRICHAJ KANJANAWASEE, Ph.D., 193 pp.

The objectives of the research were: 1.) to develop the political literacy inventory for upper primary school students 2.) to analyze the quality of the political literacy inventory 3.) to compare political literacy between Demonstrative schools students and Office of the Basic Education Commission (OBEC) schools students. The participating students were randomly sampled from upper primary schools of academic year 2017. There were 797 students samples. The instrument was the political literacy test. Data were analyzed by using descriptive statistics, reliability, independent-t test and confirmatory factor analysis.

Results were as follows:

1.) The political literacy for upper primary school students consisted of three factors: political knowledge, political skills and political attitudes.

2.) The political literacy inventory's reliability was 0.82. The political literacy test's validity found that the model was fits to the empirical data (Chi-square = 108.24,  $df = 83$ ,  $p = .53$ , GFI = .98, AGFI = .96 RMR = .03, และ RMSEA = .02)

3.) According to the political literacy test, students from demonstrative schools had average scores of skills, knowledge and attitudes 5.93, 5.65, and 5.61 respectively. Students from schools under OBEC had average scores of skills, attitudes and knowledge 4.75, 4.34, and 4.18 respectively. Students from demonstrative schools had average scores of all factors higher than students from schools under OBEC by statistical significant level of .05.

Department: Educational Research and Student's Signature .....

Psychology Advisor's Signature .....

Field of Study: Educational Measurement  
and Evaluation

Academic Year: 2017

## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย กาญจนวาสี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งให้ความรู้ ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำที่มีคุณค่า คอยชี้แนะแก้ไข ให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นไปด้วยความถูกต้องเหมาะสม และคอยติดตามความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้ข้อเสนอแนะ และชี้จุดบกพร่องในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อันเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้ความรู้ และข้อเสนอแนะด้านวิชาการอันเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.โชติกา ภาชีผล รองศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ ตั้งชนกานนท์ อาจารย์ ดร.พิกุล เอกวรางกูร อาจารย์ ดร.เกศินี ครุณาสวัสดิ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตฤชา ปนคำ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ทุกท่านได้ชี้แนะแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้เครื่องมือในการวิจัยมีคุณภาพ

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ นายบุญชวนและนางนิตยาภรณ์ แก้วโวหาร ผู้เป็นบิดาและมารดา ผู้คอยสนับสนุนและให้กำลังใจผู้วิจัยเป็นอย่างดีเสมอมา ขอขอบคุณนางสาวชนิษฐาแก้วโวหาร ว่าที่ร้อยตรีณัฐวุฒิ คิตควร ที่คอยให้กำลังใจ อยู่เคียงข้างและเป็นแรงผลักดันที่ดีเสมอ และขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาทุกคนที่คอยให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ ผลักดันดูแลผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ .....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ .....	14
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา .....	14
คำถามวิจัย .....	18
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	18
ขอบเขตของการวิจัย.....	19
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	19
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	22
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	23
ตอนที่ 1 มโนทัศน์เกี่ยวกับการรู้ทางการเมือง (Political Literacy).....	23
1.1 ความหมายของการรู้ทางการเมือง (Political Literacy).....	23
1.2 องค์ประกอบการรู้ทางการเมือง .....	24
1.3 ขั้นตอนของการเรียนรู้ทางการเมืองของเด็ก.....	45
1.4 แบบการเรียนรู้ทางการเมืองของเด็ก.....	48
ตอนที่ 2 มโนทัศน์เกี่ยวกับแบบวัด.....	50
2.1 เครื่องมือวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย .....	50
2.2 เครื่องมือวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย .....	54

2.3 เครื่องมือวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย .....	55
ตอนที่ 3 มโนทัศน์เกี่ยวกับการตรวจสอบเครื่องมือ .....	56
3.1 ความเที่ยง (Reliability) .....	56
3.2 ความตรง (Validity) .....	58
ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	63
กรอบแนวคิดการวิจัย .....	66
บทที่ 3 .....	70
วิธีการดำเนินการวิจัย .....	70
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง .....	70
การได้มาซึ่งตัวอย่าง .....	71
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย .....	73
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	74
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	76
การเก็บรวบรวมข้อมูล .....	79
การวิเคราะห์ข้อมูล .....	80
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....	82
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ .....	84
1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค .....	84
1.2 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาตอนปลาย .....	86
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างและค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร .....	93
2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง .....	93
2.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบวัดการเรียนรู้ทางการเมืองของ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายทั้งหมด .....	96



2.3 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบวัดการรู้ทางการเมืองของ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายจำแนกตามสังกัดโรงเรียน.....	96
2.4 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรของนักเรียนทั้งหมด .....	98
2.5 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรของนักเรียนจำแนกตามสังกัดของโรงเรียน	102
2.6 ผลการจำแนกระดับการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ทั้งหมด.....	108
ตอนที่ 3 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียน ระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	109
3.1 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และ ทดสอบความแตกต่างด้วยการทดสอบค่าทีแบบอิสระ (Independent t-test) .....	109
3.2 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแต่ละองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้ของการรู้ ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัด มหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน .....	110
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ .....	118
สรุปผลการวิจัย.....	120
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ .....	120
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง.....	122
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับ ประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน .....	127
อภิปรายผลการวิจัย.....	129
1. การพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย .....	129
2. การวิเคราะห์คุณภาพแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ตอนปลาย .....	131

3. การเปรียบเทียบการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ใน โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนการศึกษาขั้น พื้นฐาน.....	133
ข้อเสนอแนะ .....	134
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	134
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป .....	135
ภาคผนวก.....	137
ภาคผนวก ก .....	138
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ .....	138
ภาคผนวก ข.....	141
เครื่องมือในการวิจัย.....	141
ภาคผนวก ค .....	151
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรมลิสเรล.....	151
รายการอ้างอิง .....	189
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์ .....	193

## สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 การจำแนกองค์ประกอบความรู้ทางการเมืองของเอกสารที่เกี่ยวข้องและนักวิจัย.....	30
ตารางที่ 2 ผลการสรุปองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้ ที่สำคัญของตัวแปรความรู้ทางการเมืองจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	40
ตารางที่ 3 ผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้เพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือวิจัย .....	45
ตารางที่ 4 จำนวนกลุ่มตัวอย่างการวิจัยจำแนกตามสังกัดโรงเรียน .....	72
ตารางที่ 5 จำนวนข้อคำถามของแบบวัดความรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ตอนปลาย .....	75
ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความรู้ทางการเมืองของ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย.....	77
ตารางที่ 7 ค่าความเที่ยงของแบบวัดความรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอน ปลาย.....	79
ตารางที่ 8 จำนวนแบบวัดที่ส่งและอัตราตอบกลับของแต่ละโรงเรียน .....	80
ตารางที่ 9 ค่าความเที่ยง ค่าความยาก อำนาจจำแนก คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแบบวัดความรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย.....	84
ตารางที่ 10 ค่าความเที่ยงแต่ละองค์ประกอบ ของแบบวัดความรู้ทางการเมืองของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย.....	85
ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยเลขคณิตส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ขององค์ประกอบผลลัพธ์จากการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย.....	87
ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลความรู้ทางการเมืองของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย.....	89
ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามสังกัด .....	94
ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบวัดความรู้ทางการเมืองของกลุ่ม ตัวอย่างทั้งหมด .....	96
ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบวัดความรู้ทางการเมืองของกลุ่ม ตัวอย่างแยกตามสังกัดโรงเรียน .....	98

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียน .....	100
ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ของคะแนนการรู้ทางการเมืองนักเรียนจำแนกตามสังกัดของโรงเรียน .....	106
ตารางที่ 18 ผลการจำแนกระดับการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย	108
ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนการรู้ทางการเมืองระหว่างนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการทดสอบค่าทีแบบอิสระ (Independent t-test).....	109
ตารางที่ 20 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแต่ละองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้ของการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน .....	111
ตารางที่ 21 ผลการทดสอบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยของการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน .....	117

## สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 องค์ประกอบความรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายและ องค์ประกอบย่อย .....	68
ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย .....	69
ภาพที่ 3 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดความรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาตอนปลาย.....	72



## บทที่ 1

### บทนำ

#### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองของประเทศไทย เป็นการปกครองรูปแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งการปกครองรูปแบบประชาธิปไตยถือเป็นการปกครองที่ดีที่สุดในปัจจุบัน เนื่องจากการปกครองที่มอบสิทธิและเสรีภาพให้แก่ประชาชน แต่ถึงแม้ว่าการปกครองรูปแบบประชาธิปไตย จะเป็นรูปแบบการปกครองที่ดีที่สุด แต่ยังมีเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดจากประชาชนผู้ที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยอย่างแท้จริง

สาเหตุสำคัญของปัญหาที่เกิดจากประชาชนนั้นส่วนใหญ่มาจากการที่ประชาชนไม่ทราบถึงสิทธิ บทบาท หน้าที่ และเสรีภาพของตนเอง อีกทั้งประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมือง (Political culture) ที่ส่งผลให้เกิดทัศนคติ ค่านิยมและความเชื่อที่ไม่สอดคล้องกับวิถีประชาธิปไตย ซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองนี้เองที่เป็นตัวจักรที่สำคัญในการขับเคลื่อนวิถีทางแห่งประชาธิปไตยไปสู่ความมั่นคงและเสถียรภาพ (สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 3 กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา, 2552) และควรจะต้องส่งเสริมตั้งแต่เด็ก เพื่อเติบโตขึ้นมาเป็นประชาชนที่อยู่ในวัฒนธรรมทางการเมืองที่เหมาะสมต่อไป

Brecht (2010 อ้างถึงใน มูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท ประเทศไทย, 2558) กล่าวว่า การไม่รู้เรื่องการเมืองนั้นนับว่าไม่ดีที่สุดในบรรดาการไม่รู้เรื่องอื่น ๆ ทั้งหมด คนที่ไม่รู้เรื่องการเมืองนั้น ไม่รู้เรื่องค่าครองชีพ ราคาเมล็ดข้าว ปลา แป้ง (ข้าวปลาอาหาร) ค่าเช่าบ้าน ค่ารถแท็กซี่ รวมถึงค่ายาค่ารักษาพยาบาล ทั้งหมดนี้ล้วนขึ้นกับการตัดสินใจทางการเมืองทั้งสิ้น คนที่ไม่รู้เรื่องการเมืองนั้นกลับภูมิใจทั้งที่ลาพูดออกมาจากกันบึ้งของใจว่าเขาเกลียดการเมือง คนที่ไม่รู้เรื่องรู้ราวเรื่องการเมืองไม่รู้ว่าความไม่รู้เรื่องการเมืองของเขาก่อให้เกิดปัญหาโสเภณี เด็กถูกทอดทิ้ง รวมถึงโจรที่อันตรายที่สุด ซึ่งก็คือนักการเมืองที่ทุจริต และเป็นทาสรับใช้บริษัทธุรกิจในประเทศและบริษัทข้ามชาติ

เด็ก นักเรียน นักศึกษา ส่วนใหญ่ มักคิดว่าตัวเองยังไม่ต้องเสียภาษี แต่ที่จริง เด็ก นักเรียน นักศึกษา เสียภาษีแล้วทุกคน ผู้ใหญ่เองก็มักคิดว่าตัวเองเสียภาษีมากแล้ว แต่ที่จริงแล้วผู้ใหญ่เสียภาษีมากกว่าที่ตัวเองคิดไว้เยอะมาก เมื่อพูดถึงภาษีพวกเราส่วนใหญ่มักนึกถึงแต่ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งเด็ก นักเรียน นักศึกษา ยังไม่ต้องเสีย ที่จริงแล้ว เด็ก นักเรียน นักศึกษา เสียภาษีแล้วทุกคน นั่นก็คือ ภาษีมูลค่าเพิ่ม พวกเราทุกคนเสีย ภาษีมูลค่าเพิ่มทุกครั้งที่เราซื้อสินค้า ไม่ว่าจะเป็น สมุด ดินสอ

ปากกา เสื้อผ้า รองเท้า ของกินของใช้ เราต้อง เสียภาษีทุกครั้ง กล่าวคือ ทุก 100 บาท ต้องบวก ภาษีมูลค่าเพิ่มอีก 7 บาท เป็น 107 บาท ยกตัวอย่างเช่น หากโทรศัพท์มือถือราคา 20,000 บาท ก็ ต้องขายเรา 21,400 บาท 1,400 บาท ที่เราต้องจ่ายเพิ่ม ก็คือภาษี (มูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท ประเทศไทย, 2558)

จึงสามารถกล่าวได้ว่าการเมืองเป็นเรื่องของคนทุกคนไม่ว่าจะเป็น เด็ก นักเรียน นักศึกษา และผู้ใหญ่ ทุกคนจึงควรให้ความสนใจเกี่ยวกับการเมืองให้มากขึ้น มูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท ประเทศไทย (2558) กล่าวว่า การเมืองในที่นี้หมายถึงระบบการใช้อำนาจบริหารจัดการให้พวกเราทุกคนมี ชีวิตที่ดี มีความสุข มีคุณค่า มั่นคงปลอดภัย มีสิทธิและเสรีภาพได้รับความยุติธรรม ในกิจกรรม ประจำวันของเรานั้น มีการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างไรบ้าง เช่น อาบน้ำ ล้างหน้า แปรงฟัน ก็ต้องมี การเมืองเข้ามาจัดการให้มีน้ำประปาที่สะอาด สะดวก และไม่แพงเกินไป ต้องมีการเมืองเข้ามา ควบคุมคุณภาพของสบู่ ยาสีฟัน ยาสระผม และเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ รับประทานอาหาร ก็ต้องมี การเมืองเข้ามาควบคุมดูแลให้อาหารสะอาด ไม่มีสารปนเปื้อน มีคุณภาพ ราคาไม่แพง เดินทางไป เรียนหนังสือ หรือไปทำงาน ก็ต้องมีการเมืองเข้ามาจัดการให้มีถนนหนทาง การคมนาคมขนส่งที่ สะดวก ปลอดภัย และราคาไม่แพง และดูแลเรื่องการจราจร เป็นต้น

Dawson และ Prewitt (1977, อ้างถึงใน สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษา ที่ 3 กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา, 2552) กล่าวว่า การเรียนรู้ทางการเมืองมีรากฐานมาตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาความรู้ ความเชื่อ และทัศนคติ ค่านิยมเกี่ยวกับการเมืองหรือความโน้ม เียงทางการเมือง นอกจากนี้การพัฒนาความโน้มเอียงทางการเมืองมีลักษณะเป็นการสั่งสม (Cumulative) ความโน้มเอียงทางการเมืองที่ได้รับหรือก่อตัวขึ้นในช่วงแรกของชีวิตจะมีอิทธิพลต่อ การรับหรือการก่อตัวของความโน้มเอียงทางการเมืองอื่นๆ อาจกล่าวได้ว่า บุคคลจะยอมรับหรือสร้าง ทัศนคติหรือความเชื่อตลอดจนรับข่าวสารต่าง ๆ ได้เพียงใดและในแนวทางใดจะขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ ทางการเมืองก่อนหน้านั้น

เมื่อเด็กเติบโตขึ้น ภาพพจน์ทางการเมืองจะเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ในช่วงอายุ 7-13 ปี เด็ก จะรับรู้และเข้าใจสัญลักษณ์ทางการเมืองที่เป็นนามธรรมและซับซ้อนมากขึ้น โดยเด็กจะรับรู้และ เข้าใจสัญลักษณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับตนเองก่อน ในช่วงอายุราว 10-11 ปี เด็กจะสามารถเข้าใจต่อ สัญลักษณ์ในลักษณะที่เป็นสถาบันและให้ความสำคัญกับบทบาทและสถาบันมากกว่าตัวบุคคล การศึกษาของ Easton และ Dennis (1967, อ้างถึงใน สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการ การศึกษาที่ 3 กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา, 2552) พบว่า พัฒนาการในด้านการเรียนรู้ทาง การเมืองของเด็กส่วนใหญ่เกิดขึ้นอย่างมากที่สุดในช่วงอายุระหว่าง 11-13 ปี หลังจากอายุ 13 ปี

เด็กจะมีการเรียนรู้ทางการเมืองที่ซับซ้อนขึ้นอีก โดยจะรับรู้ถึงโลกทางการเมืองรอบตัวเขา มีความเข้าใจต่อเหตุการณ์ทางการเมือง มีความคิดเห็นและมีประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง และจะมีการรับรู้ข่าวสารข้อมูลและความรอบรู้ทางการเมืองมากขึ้น (สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 3 กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา, 2552)

จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาเรียนเนื้อหาเกี่ยวกับ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ระบบการเมือง การปกครองในสังคมปัจจุบัน การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญการเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

โดยกำหนดเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยเนื้อหาจะมีความยากง่ายแตกต่างกันไปตามแต่ละช่วงวัยของนักเรียน แต่ทั้งนี้เนื้อหาได้มุ่งเน้นไปที่การเป็นพลเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยกตัวอย่างเช่น มาตรฐาน ส.2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันใน สังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข ตัวชี้วัด ส.4.1 ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตาม วิถีประชาธิปไตยในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน ส.5.1 ยกตัวอย่างและปฏิบัติตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี ส.6.1 ปฏิบัติตามกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง กับชีวิตประจำวัน ของครอบครัว และชุมชน เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าตัวชี้วัดจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบ มุ่งเน้นให้นักเรียนทราบถึงบทบาท สิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ของตนเอง การปกครองในรูปแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศ และตัวชี้วัดอื่นๆที่ต้องการบ่งชี้ว่านักเรียนเรียนรู้และเข้าใจในเนื้อหาส่วนนั้น แต่จะเห็นได้ว่าทุกตัวชี้วัด ไม่ได้เน้นย้ำให้นักเรียนทราบว่ากำลังเรียนรู้เรื่องของการเมืองไปในตัว เพราะการเมืองเป็นเรื่องทุกคน และควรได้รับการปลูกฝัง หรือสร้างการรับรู้ตั้งแต่ในวัยประถมศึกษา ซึ่งนักเรียนระดับประถมศึกษามองว่าการเมืองเป็นเรื่องไกลตัว เพราะนักเรียนไม่มีสิทธิ์ที่จะไปเลือกตั้ง แต่นักเรียนรวมทั้งครูหลงลืมไปว่า ทุก ๆ เรื่องในชีวิตประจำวัน ล้วนแล้วแต่มีการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องทั้งสิ้น



จากงานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่จะศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย หรือศึกษาเกี่ยวกับวัยผู้ใหญ่ เช่น งานวิจัยของ อนุกุล จินตรักษ์ (2559) ที่ได้ศึกษาการรับรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเปรียบเทียบการรับรู้ทางการเมืองการปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามเพศ

งานวิจัยของ มยุรี ถนอมสุข (2554) ที่ได้ศึกษาระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน และศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬาคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

งานวิจัยของ อำนาจ ศรีพระจันทร์ (2558) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ปี 2555 ศึกษาเฉพาะอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ปี 2555 ศึกษาเฉพาะอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี มีเพียงงานวิจัยไม่กี่เรื่องที่ศึกษาการรับรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา เช่น งานวิจัยของ Rosamunde Catriona Bosse Chitty (2015) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการระบุตัวอย่างและการรับรู้ของเด็กที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนทางการเมืองในโรงเรียน สสำรวจและอธิบายโครงสร้างและพฤติกรรมทางการเมืองของเด็กสร้างโอกาสที่จะทบทวนความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ธรรมชาติและความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองและหน่วยงานต่างๆ ในโรงเรียน และสร้างทฤษฎีที่อธิบายโครงสร้าง วิธีปฏิบัติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และความสามารถในโรงเรียน จะเห็นได้ว่างานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นที่จะศึกษากับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา นักศึกษา และผู้ใหญ่ เนื่องจากในช่วงวัยดังกล่าว มักจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นจากนักเรียนระดับประถมศึกษา เช่น การเลือกตั้ง การชุมนุมประท้วง การแสดงความคิดเห็น และเรียกร้องสิทธิ เป็นต้น

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นว่า งานวิจัยส่วนใหญ่นิยมวัดการรู้ทางการเมืองกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และวัยผู้ใหญ่ แต่ถ้ามีเครื่องมือที่สามารถวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายจะทำให้ทราบถึงแนวโน้มอนาคตของพลเมืองไทยต่อการรับรู้ทางการเมือง เนื่องจากว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษามีความรู้และความเข้าใจทางการเมืองเฉพาะจากการสื่อสารกับทางครอบครัว โรงเรียน เพื่อน ๆ และมีกิจกรรมบางอย่างที่นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติในฐานะของพลเมืองประเทศไทย เช่น การเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียน การสมมติบทบาทเป็นผู้รับ

สมัครลงเลือกตั้ง การจำลองการหาเสียง เป็นต้น นักเรียนจะทราบเพียงว่า นี่คือระบบของการเมือง ลงสมัคร หาเสียง เลือกตั้ง แต่แท้จริงแล้วการเมืองมีส่วนเกี่ยวข้องกับทุก ๆ ส่วน มีผลต่อการพัฒนา ประเทศอย่างมาก ฉะนั้นการสร้างความรู้และความเข้าใจทางการเมืองให้เกิดขึ้นตั้งแต่ในวัยเด็กหรือ วัยประถมศึกษา จะทำให้อนาคตประเทศได้พลเมืองที่มีความเข้าใจต่อระบบการขับเคลื่อนประเทศ โดยมีการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง อีกทั้งเป็นการเตรียมพร้อมให้นักเรียนทราบว่าเมื่อถึงวัยที่นักเรียน สามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้โดยตรง นักเรียนควรจะปฏิบัติตนอย่างไร ในฐานะพลเมืองที่มีคุณภาพ เมื่อพลเมืองมีคุณภาพ จะช่วยให้ระบบการเมืองมีคุณภาพเช่นเดียวกัน

จากความสำคัญของปัญหาพบว่าการวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษา ตอนปลายมีความสำคัญ แต่ยังไม่มีความพร้อมวัดที่นิยมหรือแพร่หลาย อีกทั้งแบบวัดต่าง ๆ ที่เป็น เครื่องมือของงานวิจัยที่ผ่านมา ยังไม่เหมาะกับวัยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และยังไม่ กระจ่างชัดในเรื่องการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นมา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึง ได้พัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดยการ พัฒนาจะมีวิธีการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดให้มีคุณภาพ สามารถอ้างอิงถึงกลุ่มประชากร และ สามารถนำไปใช้วัดผลการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

### คำถามวิจัย

1. การรู้ทางการเมืองมีองค์ประกอบใดบ้าง และมีตัวบ่งชี้ใดที่สำคัญสำหรับการพัฒนาแบบวัด การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
2. แบบวัดที่พัฒนาขึ้น มีคุณภาพสำหรับวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาตอนปลายได้ดี เพียงใด
3. การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัด มหาวิทยาลัยของรัฐ กับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเหมือน หรือแตกต่างกันอย่างไร

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อวิเคราะห์คุณภาพแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอน ปลาย

3. เพื่อเปรียบเทียบการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ของนักเรียนในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐกับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

### ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดยใช้กรอบแนวคิดในการวัดการรู้ทางการเมืองของ Crick and Porter (1978) โดยมีองค์ประกอบดังนี้ ความรู้ทางการเมือง ทักษะทางการเมือง และเจตคติทางการเมือง

การวิจัยครั้งนี้ศึกษากับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐกับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2560

### คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. **แบบวัด** หมายถึง เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวัด (Measurement) คุณลักษณะภายในบุคคล ประกอบไปด้วยชุดคำถามที่ใช้วัดตัวอย่าง พฤติกรรม ความรู้ ความรู้สึกนึกคิด มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผลที่ชัดเจน

2. **การรู้ทางการเมือง (Political literacy)** หมายถึง ความรู้ ทักษะ และ เจตคติทางการเมืองของนักเรียนโดยทั้งสามองค์ประกอบต้องได้รับการวัดควบคู่กันไป เพราะแต่ละองค์ประกอบเป็นเงื่อนไขซึ่งกันและกัน (Crick and Porter, 1978) ซึ่งองค์ประกอบทั้งความรู้ ทักษะ และ เจตคติทางการเมืองของนักเรียน แสดงถึงการรู้ การตระหนัก ความเข้าใจ การนำไปใช้ การเข้าใจถึงสาระสำคัญทางการเมือง การรู้ทางการเมืองจะช่วยให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจของสังคม และการรู้ทางการเมืองเป็นหนึ่งในรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

3. **ความรู้ทางการเมือง** หมายถึง ความรอบรู้ทางการเมืองของนักเรียน มีความรอบรู้เกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นพื้นฐานทางการเมืองในสังคมนั้น ในสังคมระดับประเทศนักเรียนต้องมีความรู้ เช่น รู้ชื่อนายกรัฐมนตรี สังคมระดับโรงเรียน เช่นรู้ที่มาของคณะกรรมการนักเรียน ขั้นตอนการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียน รู้ถึงสิทธิที่นักเรียนได้รับภายในโรงเรียน เป็นต้น

**4. ทักษะทางการเมือง** หมายถึง การนำความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเมือง ไปใช้ในการปฏิบัติของนักเรียน ได้แก่ การรวมกลุ่ม การแสดงความคิดเห็นและการอภิปรายอย่างมีเหตุผล การมีส่วนร่วม การคิดวิเคราะห์ และการค้นหา การใช้ข้อมูลข้อเท็จจริงและการเคลื่อนไหวทางการเมือง เป็นต้น

**5. เจตคติทางการเมือง** หมายถึง ระบบความคิด ความเชื่อในทางการเมืองของนักเรียน เช่น เชื่อว่าหัวหน้าห้องควรเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนดี เป็นต้น นักเรียนที่มีเจตคติแบบใดมักมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเจตคตินั้น เจตคติเป็นเสมือนตัวกำกับความคิด การกระทำ การตัดสินใจของนักเรียน เจตคติที่สำคัญสำหรับนักเรียนได้แก่ เจตคติต่อการเลือกหัวหน้า เจตคติต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เจตคติต่อการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน เป็นต้น

**6. ประชาธิปไตย** หมายถึง รูปแบบการปกครอง โดยเน้นการแสดงและรับฟังความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตในสังคมของพลเมือง การเคารพในสิทธิของกันและกัน เมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างคนในสังคมก็ต้องตกลงกันโดยสันติวิธี ใช้เหตุผลและพยายามที่จะประสานประโยชน์ของทั้งสองฝ่าย การตัดสินใจกระทำกรใด ๆ จะอาศัยเสียงส่วนใหญ่ ไม่นิยมความรุนแรงในการแก้ปัญหา และการยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม สำหรับงานวิจัยนี้ หมายถึง รูปแบบการปกครอง โดยเน้นการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน การออกเสียงโดยยึดเสียงส่วนใหญ่เป็นหลัก โดยแสดงออกจากการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียน การเลือกหัวหน้าห้อง การเลือกหัวหน้ากลุ่ม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม เป็นต้น ประกอบด้วยองค์ประกอบทางด้านความรู้ทางการเมืองที่มีตัวบ่งชี้คือ 1) รู้และเข้าใจความหมายของคำว่าประชาธิปไตย 2) อธิบายหลักของประชาธิปไตย องค์ประกอบทางด้านทักษะทางการเมืองที่มีตัวบ่งชี้คือ 1) ปฏิบัติตามหลักของประชาธิปไตย 2) ประยุกต์ใช้หลักประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในโรงเรียน องค์ประกอบทางด้านเจตคติทางการเมืองที่มีตัวบ่งชี้คือ 1) ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น 2) รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

**7. สิทธิ** หมายถึง สิ่งที่นักเรียนได้รับโดยเท่าเทียมกันภายในโรงเรียน การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าถึงทรัพยากรและคุณค่าต่าง ๆ ของโรงเรียนที่มีอยู่จำกัดอย่างเท่าเทียมกัน นักเรียนจะต้องไม่ถูกกีดกันด้วยสาเหตุแห่งความแตกต่างทางชั้นวรรณะทางสังคม และนักเรียนแต่ละคนมีสิทธิและหน้าที่ที่จะร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างเท่า ๆ กัน เช่น สิทธิในการรับประทานอาหารกลางวัน สิทธิในการดื่มนม สิทธิในการไปศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น ประกอบด้วยองค์ประกอบทางด้านความรู้ทางการเมืองที่มีตัวบ่งชี้คือ 1) รู้เกี่ยวกับสิทธิของตนเองที่ได้รับภายในโรงเรียน 2) เข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียน องค์ประกอบทางด้านทักษะทางการเมืองที่มีตัวบ่งชี้คือ 1) รักษาสิทธิของตนเองภายในโรงเรียน 2) ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับ องค์ประกอบทางด้าน

เจตคติทางการเมืองที่มีตัวบ่งชี้คือ 1) ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น 2) ตระหนักถึงการใช้สิทธิโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

**8. เสรีภาพ** หมายถึง อิสระในการเลือกกระทำการสิ่งต่างๆที่นักเรียนต้องการ แต่ต้องไม่กระทำการสิ่งใดที่เป็นการละเมิดสิทธิ เสรีภาพของผู้อื่น หรือละเมิดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม โดยแสดงออกจากการเลือกหัวหน้าห้อง การเลือกหัวหน้ากลุ่ม การเลือกอุปกรณ์การเรียน เป็นต้น ประกอบด้วยองค์ประกอบทางด้านความรู้ทางการเมืองที่มีตัวบ่งชี้คือ 1) เข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้เสรีภาพของตนเอง 2) รู้และประยุกต์ใช้เสรีภาพของตนเองในสถานการณ์ภายในโรงเรียน องค์ประกอบทางด้านทักษะทางการเมืองที่มีตัวบ่งชี้คือ 1) ใช้เสรีภาพของตนเองด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม 2) ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล องค์ประกอบทางด้านเจตคติทางการเมืองที่มีตัวบ่งชี้คือ 1) ตระหนักถึงการใช้เสรีภาพโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน 2) ตระหนักถึงเสรีภาพของผู้อื่น

**9. การมีส่วนร่วม** หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรม การทำงานร่วมกันของนักเรียน โดยมีความสนใจ มีเป้าหมายเดียวกัน การกระทำใด ๆ ที่เกิดโดยความเต็มใจ การมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือการปฏิบัติ ร่วมประเมินผล และร่วมกับประโยชน์ โดยแสดงออกจากการร่วมกิจกรรมวันเด็ก การร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง การแข่งขันกีฬา เป็นต้น ประกอบด้วยองค์ประกอบทางด้านความรู้ทางการเมืองที่มีตัวบ่งชี้คือ 1) รู้ความข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน 2) วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นภายในโรงเรียนให้อยู่ภายใต้เหตุผล องค์ประกอบทางด้านทักษะทางการเมืองที่มีตัวบ่งชี้คือ 1) มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับโรงเรียน 2) เข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน องค์ประกอบทางด้านเจตคติทางการเมืองที่มีตัวบ่งชี้คือ 1) เสียสละทำงานเพื่อส่วนรวม 2) เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับโรงเรียน

**10. ความเป็นพลเมือง** หมายถึง การปฏิบัติตนของประชาชนเป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง เป็นสมาชิกของสังคมที่ใช้สิทธิ เสรีภาพโดยมีความรับผิดชอบ เคารพสิทธิผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพกติกา มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม สำหรับงานวิจัยนี้ หมายถึง นักเรียนภายในโรงเรียนที่ปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของโรงเรียน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง โดยแสดงออกจากการแต่งกายถูกระเบียบ การมีจิตอาสาช่วยเหลืองานผู้อื่น การทำความสะอาดห้องเรียน เป็นต้น ประกอบด้วยองค์ประกอบทางด้านความรู้ทางการเมืองที่มีตัวบ่งชี้คือ 1) รู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายในโรงเรียน 2) รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองในฐานะพลเมืองภายในโรงเรียน องค์ประกอบทางด้านทักษะทางการเมืองที่มีตัวบ่งชี้คือ 1) ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียน 2) ปฏิบัติตนตาม

กฎระเบียบของโรงเรียน องค์ประกอบทางด้านเจตคติทางการเมืองที่มีตัวบ่งชี้คือ 1) ยึดมั่นคุณธรรมในการอยู่ร่วมกัน 2) มีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน

**11. คุณภาพแบบวัด** หมายถึง การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งคุณภาพเครื่องมือที่สำคัญ ๆ ประกอบด้วย ความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และ ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)

### ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีคุณภาพ สามารถวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ได้ทราบถึงการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียน สาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐกับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. สามารถนำข้อมูลการรู้ทางการเมืองของนักเรียนไปใช้ในการเตรียมพร้อมที่จะสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ
4. สามารถนำข้อมูลการรู้ทางการเมืองของนักเรียนไปใช้ในการปรับหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 มโนทัศน์เกี่ยวกับการรู้ทางการเมือง (Political Literacy)

ตอนที่ 2 มโนทัศน์เกี่ยวกับแบบวัด

ตอนที่ 3 มโนทัศน์เกี่ยวกับการตรวจสอบเครื่องมือ

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

#### ตอนที่ 1 มโนทัศน์เกี่ยวกับการรู้ทางการเมือง (Political Literacy)

ตอนที่ 1 มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความหมายของการรู้ทางการเมือง (Political Literacy) องค์ประกอบของการรู้ทางการเมือง มโนทัศน์เกี่ยวกับการเรียนรู้ทางการเมืองของเด็ก โดยจะกล่าวถึง ขั้นตอนของการเรียนรู้ทางการเมืองของเด็กและแบบการเรียนรู้ทางการเมืองของเด็ก ตั้งแต่วัยเด็กจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

##### 1.1 ความหมายของการรู้ทางการเมือง (Political Literacy)

การรู้ทางการเมือง (Political Literacy) จากแนวคิด Curriculum for excellence (2013) คือ การรู้ทางการเมืองเป็นศูนย์กลางในการศึกษาความเป็นพลเมือง เป็นการรวมคุณลักษณะและความสามารถและทักษะ (รวมถึงทักษะการคิดขั้นสูง) ความรู้และความเข้าใจที่จะช่วยให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจของสังคม การรู้ทางการเมืองเป็นหนึ่งในรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ทันสมัยและมีผู้ปกครองของตน เป็นวิธีการที่ประชาชนจะเลือกสังคมที่พวกเขาต้องการ การรู้ทางการเมืองจะช่วยให้ทุกคนเข้าใจการตัดสินใจทางการเมืองและที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตพลเมือง เป็นสิ่งสำคัญของคุณลักษณะและทักษะการคิดขั้นสูงที่ช่วยให้มีข้อมูลและเหตุผลในการอภิปราย การรู้ทางการเมืองพื้นฐานในสังคมคือมีภูมิปัญญา ความยุติธรรม ความเมตตา และความซื่อสัตย์ การเรียกร้อง ความเท่าเทียม และความเป็นธรรมสำหรับทุกคนและรักษาสีทธิของพลเมืองทุกคนในการแสดงความคิดเห็นของพวกเขา

Crick and Porter (1978) กล่าวว่า การรู้ทางการเมือง (Political Literacy) จะต้องมีสามองค์ประกอบคือ ความรู้ ทักษะ และ เจตคติ ซึ่งทั้งสามองค์ประกอบมีความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้คนเกิดการรู้ทางการเมือง และสามารถประยุกต์ใช้ได้ การมีความรู้อย่างเดียวไม่เพียงพอ เช่น คนที่มีความรู้มากจะสามารถทำข้อสอบและคะแนนได้ดี เพราะจุดประสงค์ของการสอบคือวัดว่าผู้สอบมี

ความรู้หรือไม่ ถึงอย่างนั้นคนที่มีความรู้มากไม่ได้แสดงถึงว่ามี การรู้ทางการเมือง ในบางครั้ง ทักษะจะสามารถช่วยพัฒนาความรู้ทั่ว ๆ ไปของการศึกษา เช่น มีเกมส์ให้แข่งขัน เรียนรู้ผ่านสถานการณ์ ทำโครงการ โต้ว่าที และการจัดสถานการณ์สมมติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักประชาธิปไตยในโรงเรียน แต่การมีส่วนร่วมจะปราศจากความรู้ไม่ได้ เจตคติ มีความเกี่ยวพันในเรื่องการเข้ามาส่งเสริมสนับสนุน กฎระเบียบ ขั้นตอนทางอารยธรรม อิสระ การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ความเป็นธรรม เคารพข้อเท็จจริงและเหตุผล มากกว่าลัทธิความเชื่อ

Carol A. Cassel and Celia C. Lo (1997) กล่าวว่า การรู้ทางการเมือง (Political Literacy) เป็นแนวคิดพื้นฐานและข้อเท็จจริงที่เป็นเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการทำความเข้าใจเนื้อหาของการอภิปรายต่อสาธารณะ และศักยภาพในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

Denver and Hands (1990 อ้างถึงใน Carol A. Cassel and Celia C. Lo, 1997) กล่าวว่า การรู้ทางการเมือง (Political Literacy) เป็นความรู้และความเข้าใจในกระบวนการทางการเมืองและประเด็นทางการเมืองซึ่งจะช่วยให้บุคคลดำเนินบทบาทในฐานะประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การรู้ทางการเมือง (Political Literacy) คือทุกสิ่งทุกอย่างที่ช่วยให้ผู้คนรับรู้ ตระหนัก และเข้าใจถึงผลของการเมือง เป็นการช่วยให้ผู้คนมีความสามารถในการรู้ เข้าใจปัญหาและเหตุการณ์ทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นความสามารถที่สำคัญสำหรับประชาชนในการมีส่วนร่วมในรัฐบาลของสังคม มีความเข้าใจในวิธีการทำงานของรัฐบาล และตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม รวมทั้งทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อประเมินความแตกต่างของมุมมองต่าง ๆ

การรู้ทางการเมือง (Political Literacy) สำหรับประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ต้องมีความรู้พื้นฐานทางการเมือง ได้แก่ ความหมายและความสำคัญของการเมืองการปกครองระบอบการเมืองการปกครอง ระบบเศรษฐกิจ ประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองของไทย สถาบันและกระบวนการทางการเมืองการปกครองของไทยในปัจจุบัน การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา การบริหารราชการแผ่นดินของไทยในปัจจุบัน การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น สภาพปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหาการเมืองการปกครองของไทย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองการปกครองของไทย

## 1.2 องค์ประกอบความรู้ทางการเมือง

ยุทธพงษ์ เชื้อนแก้ว (2559) กล่าวว่า กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเป็นนโยบายการส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย ในสถาบันเพื่อเป็นการส่งเสริมความรู้ด้านประชาธิปไตยให้สถานศึกษา เพื่อให้เกิด การพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทย ผู้บริหารการศึกษาทุกท่านในฐานะที่



เป็นผู้ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ทำการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ดังนี้

1) ส่งเสริมประชาธิปไตยในสถาบันการศึกษา เช่น สโมสร นักศึกษา องค์การนักศึกษาและสภานักศึกษา กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมดำเนิน ตามนโยบาย กิจกรรมสร้างเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กิจกรรมพิเศษต่าง ๆ กิจกรรม กลุ่มการแสดงกิจกรรมชมรมและองค์กรต่าง ๆ ตลอดจนกิจกรรมกีฬา เป็นกิจกรรม ที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษาเป็นอย่างดี

2) ส่งเสริมการสร้างบรรยากาศ ประชาธิปไตย โดยการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้ดี จะช่วย เสริมสร้างแนวความคิด จิตใจที่เป็นประชาธิปไตย ด้วยเหตุว่าคนที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมใด ย่อมต้องปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมนั้นให้ได้จึงจะสามารถดำรงชีวิตและอยู่ร่วมในสังคม นั้นอย่างมีความสุข การสร้างบรรยากาศประชาธิปไตย จึงถือว่าเป็นการสร้างระบบ และการยอมรับซึ่งกันและกัน

3) ส่งเสริมอาจารย์ทุกคน ให้จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับประชาธิปไตย โดยให้สอดแทรกอย่างสม่ำเสมอทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียนโดยสัมพันธ์กับวิชาที่ตนเองรับผิดชอบ

4) ส่งเสริมผู้เรียนให้เข้าใจในความเป็นประชาธิปไตย รู้จักปกครองตนเอง สามารถแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม และสามารถนำความ ประชาธิปไตยไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม เพราะฉะนั้นผู้บริหารการศึกษา จำเป็นต้องปฏิรูปการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในชั้นเรียนใหม่ เพื่อสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้เกิดขึ้นบรรยากาศประชาธิปไตยหรือจัดการเรียน การสอนให้นักเรียนมีวิถีประชาธิปไตยคือการนำ หลักประชาธิปไตยมาใช้ในชีวิตประจำวัน จนเป็นนิสัย จิระ เงินอก (2550, อ้างถึงใน ยุทธพงษ์ เชื้อนแก้ว, 2559)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในมาตรา 7 ซึ่งมีระบุไว้ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติการกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเองมีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (โสภณ ศรีวิชัย, 2556)

อัลมอนด์และเวอร์บา (Almond and Verba) (1965, อ้างถึงใน ชัชวาล ทัดศิวิชัย, 2550) ทั้งสองเป็นนักรัฐศาสตร์ผู้เลื่องชื่ออธิบายว่าแบบแผนทางพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล

ย่อมต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และการประเมินค่าต่อระบบการเมือง อันเป็นคำจำกัดความของคำว่า วัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) โดยอัลมอนต์และเวอร์บาเห็นว่า การค้นหาความคิดทางการเมืองและความโน้มเอียงทางการเมืองของบุคคล อาจสามารถวัดได้จากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับชาติ การปกครอง เป็นต้น โดยการค้นหาความรู้ความเข้าใจทางการเมือง การปกครองของบุคคล ซึ่งพิจารณาหรือวัดได้จากองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับชาติ และระบบการเมืองโดยทั่ว ๆ ไป เช่น ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาติ ขนาดของพื้นที่และที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศ ลักษณะของอำนาจทางการเมือง รัฐธรรมนูญและลักษณะพิเศษอื่น ๆ
2. ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างและบทบาททางการเมืองของผู้นำทางการเมือง ความรู้สึกนึกคิดของประชาชนเกี่ยวกับโครงสร้างผู้นำ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ เป็นต้น
3. ความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับตามนโยบายสาธารณะ โครงสร้างสถาบันตัวบุคคล ตลอดจนความคิดเห็นและการตัดสินใจอันเกี่ยวข้องกับกระบวนการที่มาจากรัฐบาล
4. ความรู้เกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ อำนาจ หน้าที่และวิธีการต่าง ๆ ที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเมือง ความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถของตนในระบบการเมือง ตลอดจนความคิดเห็นต่อการตัดสินใจทางการเมืองของผู้มีอำนาจ

ชัชวาล ทัดศิวิฐ (2550) กล่าวว่าแบบแผนเชิงพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลที่ย่อมจะต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และการประเมินค่าต่อระบบการเมืองเป็นพื้นฐาน อันจะส่งผลต่อความยึดมั่นหรือเชื่อมั่นต่อระบบการเมืองด้วยความเป็นเหตุเป็นผลทั้ง 4 ประการคือ ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และการประเมินค่าต่อระบบการเมืองดังกล่าวนั้น เกิดขึ้นมาจากการที่บุคคลนั้นได้รับการอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง ในขณะที่เดียวกัน เมื่อบุคคลมีความรู้ความเข้าใจอย่างไรต่อระบบการเมืองและส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมืองแล้ว จะมีการพัฒนาความรู้สึกดังกล่าวออกไป ซึ่งก็อาจเป็นไปได้ทั้งในความพอใจ ด้วยการยึดถือปฏิบัติในบรรดาคำสั่งของรัฐบาล หรือไม่พอใจ ไม่เห็นด้วย กระทั่งพัฒนาไปเป็นความเชื่อและทัศนคติ และนำไปสู่การใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจว่าจะมีบทบาทอย่างไร หรือไม่ต่อระบบการเมือง ซึ่งเป็นผลมาจากการที่เขาได้ประเมินค่าต่อระบบการเมืองในขั้นตอนสุดท้ายนั่นเอง ด้วยเหตุนี้สำหรับบุคคลทั่วไปที่มีเหตุผล ด้วยเหตุดังที่กล่าวแล้ว แบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล จึงเริ่มต้นจากการรับรู้และความเข้าใจทางการเมืองก่อนเสมอ ในขณะที่บุคคลที่ขาดความรู้ความเข้าใจ ย่อมขาดความสามารถในการใช้เหตุใช้ผล ประเมินค่าหรือวิเคราะห์ระบบการเมือง อันสามารถส่งผลให้บุคคลขาดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ซึ่ง

ผู้เขียนเห็นว่า ท้ายที่สุดนั้นการพัฒนาทางการเมืองตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (politically participated democracy) ก็จะไม่อาจก้าวรุดหน้าไปได้

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2536) ได้กล่าวไว้ว่า ถ้าเราต้องการพัฒนาระบบการเมืองให้เป็นแบบประชาธิปไตย โดยยึดถือหลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตยเป็นเป้าหมายในการพัฒนาการเมือง เราจะต้องเสริมสร้างให้ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย กล่าวคือ จะต้องเริ่มต้นให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ (cognitive) เกี่ยวกับหลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตย ซึ่งจะพัฒนาไปสู่ความรู้สึกศรัทธาเชื่อมั่น (affective) และประเมินค่าด้วยการตัดสินใจยอมรับระบอบประชาธิปไตยเป็นอุดมการณ์ทางการเมืองของตน (evaluative) จนเป็นแบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองในที่สุด

Sharon E. Jarvis (2005, อ้างถึงใน อนุกุล จินตรัักษ์, 2559) ได้เสนอหลักสูตรวิชาการสร้างพลเมืองที่ใช้สอนนักเรียนระดับมัธยมของสหรัฐอเมริกาที่มีชื่อว่า “We the People” ก็เน้นเรื่องการส่งเสริมให้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เรื่องสิทธิและความรับผิดชอบต่อสังคมระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับโลก และการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองอย่างพลเมืองที่มีคุณภาพ

เยาวภา ประคองศิลป์ (2542) ได้กำหนดเกณฑ์ในการวัดความเป็นประชาธิปไตย โดยได้กำหนดกรอบคุณลักษณะและพฤติกรรมประชาธิปไตยดังนี้

- 1) การมีความรู้ ความเข้าใจ และความเชื่อมั่นศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย
- 2) การมีความเชื่อและยึดมั่นในคุณค่าและศักดิ์ศรีของมนุษย์
- 3) การมีใจกว้างยอมรับในความคิดเห็นที่มีเหตุผล และแตกต่างจากตนได้
- 4) การเคารพในกติกา และกฎระเบียบของการปกครองแบบประชาธิปไตย
- 5) การเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง และเชื่อมั่นในความสามารถทางการเมืองของตนเอง
- 6) การมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนเอง

และผลการวิจัยของ เยาวภา ประคองศิลป์ (2549) พบว่า นักเรียนเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. เนื้อหาสาระเกี่ยวกับประชาธิปไตย ที่นำมาจัดการเรียนการสอน ได้แก่ อุดมการณ์ และคุณค่าของประชาธิปไตย พรรคการเมือง บทบาทหน้าที่ของรัฐมนตรี องค์กรอิสระ

ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 สิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และกฎหมายที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน ประวัติความเป็นมาของการเมืองการปกครองของไทย

2. ควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นประชาธิปไตย เช่น ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำข้อตกลงร่วมกันเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียนหรือในโรงเรียน ให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก ฝึกให้มีความเคารพซึ่งกันและกัน เคารพในเหตุผล และยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

3. เน้นการเรียนรู้จากการได้ปฏิบัติจริงให้มากที่สุด

4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อเสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตย เช่น การบรรยายจากวิทยากรที่มีความรู้และประสบการณ์ การประกวดเรียงความ คำขวัญเกี่ยวกับประชาธิปไตย การแสดงละครเกี่ยวกับประชาธิปไตย จัดกิจกรรมเสียงตามสายรายการประชาธิปไตย ใช้กิจกรรมกลุ่ม และการจำลองสถานการณ์ กิจกรรมการเลือกตั้งสถานักเรียน หรือคณะกรรมการนักเรียนระดับห้องเรียน ระดับชั้น และระดับโรงเรียน โดยจำลองสถานการณ์การเลือกตั้งให้คล้ายการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น และระดับชาติ กิจกรรมศึกษานอกสถานที่ เช่น การศึกษาดูงานการปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต. และเทศบาล) ศึกษาดูงานการดำเนินงานของศาล (เช่น กระบวน การพิพากษาคดี) ศึกษา ดูงานที่รัฐสภา เป็นต้น

5. ฝึกให้นักเรียนได้ปกครองตนเองด้วยการมีสถานักเรียน หรือคณะกรรมการนักเรียนที่มาจากการเลือกตั้งของนักเรียนในโรงเรียน และมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสภาหรือคณะกรรมการนักเรียนอย่างชัดเจน

วิจัย บุญอุดมพร (2534, อ้างถึงใน ยุทธพงษ์ เชื้อนแก้ว, 2559) การที่จะพัฒนาระบบประชาธิปไตย ให้มีเสถียรภาพเท่าเทียมและมีความมั่นคงได้นั้นต้องขึ้นกับความสมบูรณ์ของเงื่อนไขต่าง ๆ และการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพของสถาบันการเมืองตลอดไปถึงการสร้างวัฒนธรรม

การเมืองแบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในกลุ่มของเด็ก เยาวชน นักศึกษาและประชาชนทั่วไปอย่างแท้จริง กระบวนการมีส่วนร่วมของการเมืองของประชาชนเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตย ซึ่งช่วยให้การขับเคลื่อนประชาธิปไตยเดินหน้าไปได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม แม้ว่ากระบวนการมีส่วนร่วมจะไม่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนได้ทั้งหมด แต่ประชาชนเหล่านี้มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลเกี่ยวกับคำถามหรือปัญหาที่ได้นำเสนอทางเลือก เพื่อที่จะได้รับการพิจารณาจากรัฐบาล และมีการประเมินผล ปรับปรุงเพื่อที่จะได้รับการดำเนินการต่อไป สถาบันการศึกษาเป็นสถาบันที่ประสทวิชาความรู้ และทักษะทางด้านต่าง ๆ แก่นักศึกษา ในอีกแง่มุมหนึ่งก็ยังมี การปลูกฝัง

วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้กับนักศึกษาอีกด้วยวิธีการที่จะให้เป็นประชาธิปไตย จึงไม่เพียงที่จะให้แต่ความรู้ทางวิชาการอย่างเดียวแต่ยังให้ประสบการณ์และการมีส่วนร่วมทางการเมืองควบคู่กันไป จึงทำให้เยาวชนเป็นต้นกล้าใหม่ที่จะเติบโตและมีความเข้มแข็งเป็นพลเมืองตามวิถีระบอบประชาธิปไตย

กระทรวงศึกษาธิการได้บรรจุวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมให้ใช้ในการสอนระดับประถมศึกษา โดยเน้นให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ ที่ต้องปฏิบัติในฐานะพลเมืองของประเทศ แต่ไม่ได้ลงลึกถึงเรื่องหลักการและวิธีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองด้วย แต่ในเวลาต่อมาก็มีการจัดทำหลักสูตรสังคมศึกษาขึ้นเพื่อให้ความรู้แก่ผู้เรียน ในหลายด้าน และสาระการเรียนรู้เรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตยก็ได้รับการขยายเนื้อหาวิชาให้กว้างออกไป ดังที่ปรากฏในเอกสารประกอบการอบรมวิทยากรแกนนำเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองที่ระบุผลการเรียนรู้ด้านการเมืองการปกครองไว้ หลายประการ เช่น ให้สามารถประยุกต์ใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการวิพากษ์ประเด็นนโยบายสาธารณะ การมีส่วนร่วมและตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ และการรู้ทันข่าวสารและการรู้ทันสื่อ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2557)

อีกทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ก็ส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทของเยาวชนไว้หลายด้าน เช่น สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่าง ๆ ซึ่งในท่ามกลางบรรยากาศที่เปิดกว้างด้านสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาเช่นนี้ จึงน่าจะมีส่วนส่งเสริมให้นักเรียน เกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยดีขึ้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการเมืองการปกครองอย่างมีความรับผิดชอบมากขึ้น

จากตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางวิชาสังคมศึกษา สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มาตรฐาน ส.2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของกรเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และ สังคมโลกอย่างสันติสุขมาตรฐาน ส.2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เมื่อศึกษาตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ในมาตรฐานดังกล่าว จะพบว่า นักเรียนระดับชั้นปีที่ 4-6 จะเรียนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในเรื่องของการเมือง ดังนี้ สิทธิ บทบาท หน้าที่ เสรีภาพ พลเมือง ประชาธิปไตย และ กฎหมาย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้ทางการเมือง จำนวน 13 รายการ พบว่า นักวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้จำแนกองค์ประกอบความรู้ทางการเมืองออกเป็น องค์ประกอบต่าง ๆ และสามารถสรุปได้เป็น 3 องค์ประกอบหลัก ๆ คือความรู้ทางการเมือง ทักษะทางการเมือง และเจตคติทางการเมือง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การจำแนกองค์ประกอบความรู้ทางการเมืองของเอกสารที่เกี่ยวข้องและนักวิจัย

องค์ประกอบ	เอกสาร/ผู้วิจัย	การจำแนกองค์ประกอบความรู้ทางการเมือง
ความรู้ทางการเมือง	ยุทธพงษ์ เชื้อนแก้ว (2559)	กล่าวว่าการเสริมสร้างให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่ดี และส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ควรเริ่มจากการให้ความรู้แก่นักเรียนก่อนดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> <li>- ส่งเสริมผู้เรียนให้เข้าใจในความเป็นประชาธิปไตย รู้จักปกครองตนเอง สามารถแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม</li> <li>- จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับประชาธิปไตย โดยให้สอดแทรกอย่างสม่ำเสมอทั้งในห้องเรียน</li> </ul>
	เยาวภา ประคองศิลป์ (2542)	เกณฑ์ในการวัดความเป็นประชาธิปไตย โดยได้กำหนดกรอบคุณลักษณะและพฤติกรรมประชาธิปไตย ได้แก่ การมีความรู้ ความเข้าใจ และความเชื่อมั่นศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย

ตารางที่ 1 การจำแนกองค์ประกอบความรู้ทางการเมืองของเอกสารที่เกี่ยวข้องและนักวิจัย (ต่อ)

องค์ประกอบ	เอกสาร/ผู้วิจัย	การจำแนกองค์ประกอบความรู้ทางการเมือง
<p>ความรู้ทางการเมือง</p>	<p>ชัชตศิวัช (2550)</p>	<p>กล่าวว่าแบบแผนเชิงพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลที่ย่อมจะต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และการประเมินค่าต่อระบบการเมืองเป็นพื้นฐาน อันจะย่อมส่งผลต่อความยึดมั่นหรือเชื่อมั่นต่อระบบการเมือง</p> <p>แบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลจึงเริ่มต้นจากการรับรู้และความเข้าใจทางการเมืองก่อนเสมอ ในขณะที่บุคคลที่ขาดความรู้ความเข้าใจ ย่อมขาดความสามารถในการใช้เหตุใช้ผล ประเมินค่าหรือวิเคราะห์ระบบการเมือง อันสามารถส่งผลให้บุคคลขาดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม</p>
	<p>อัลมอนต์และเวอร์บา (Almond and Verba) (1965, อ้างถึงใน(ชัชตศิวัช, 2550)</p>	<p>ได้ค้นหาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองของบุคคล ซึ่งพิจารณาหรือวัดได้จากองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ความรู้เกี่ยวกับชาติ และระบบการเมืองโดยทั่วไป เช่น ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาติ ขนาดของพื้นที่และที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศ ลักษณะของอำนาจทางการเมือง รัฐธรรมนูญและลักษณะพิเศษอื่น ๆ</li> <li>2. ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างและบทบาททางการเมืองของผู้นำทางการเมือง ความรู้สึกนึกคิดของประชาชนเกี่ยวกับโครงสร้างผู้นำ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ เป็นต้น</li> <li>3. ความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับตามนโยบายสาธารณะ โครงสร้าง สถาบันตัวบุคคล ตลอดจนความคิดเห็นและการตัดสินใจอันเกี่ยวข้องกับกระบวนการที่มาจากรัฐบาล</li> <li>4. ความรู้เกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ อำนาจหน้าที่ และวิธีการต่าง ๆ ที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเมือง</li> </ol>

ตารางที่ 1 การจำแนกองค์ประกอบความรู้ทางการเมืองของเอกสารที่เกี่ยวข้องและนักวิจัย (ต่อ)

องค์ประกอบ	เอกสาร/ผู้วิจัย	การจำแนกองค์ประกอบความรู้ทางการเมือง
ความรู้ทางการเมือง	สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2536)	กล่าวว่าเราจะต้องเสริมสร้างให้ ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตย กล่าวคือจะต้องเริ่มต้นให้ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ (cognitive) เกี่ยวกับหลักการสำคัญของระบอบ ประชาธิปไตย ซึ่งจะพัฒนาไปสู่ความรู้สึก ศรัทธาเชื่อมั่น (affective) และประเมินค่าด้วย การตัดสินใจยอมรับระบอบประชาธิปไตยเป็น อุดมการณ์ทางการเมืองของตน (evaluative) จนเป็นแบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองในที่สุด
	Sharon E. Jarvis (2005, อ้างถึงใน อนุกุล จินตกรักษ์, 2559)	เน้นเรื่องการส่งเสริมให้ นักเรียนระดับ มัธยมศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการ ปกครองในระบอบประชาธิปไตย เรื่องสิทธิและ ความรับผิดชอบต่อสังคมระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับโลก และการเข้าไปมีส่วน ร่วมในการเมืองการปกครองอย่างพลเมืองที่มี คุณภาพ
	(สำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ , 2557)	เน้นให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับหน้าที่ ที่ต้องปฏิบัติในฐานะพลเมือง ของประเทศ แต่ไม่ได้ลงลึกถึงเรื่องหลักการและ วิธีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย รวมทั้ง บทบาทและหน้าที่ของพลเมืองด้วย แต่ในเวลา ต่อมาก็มีการจัดทำหลักสูตรสังคมศึกษาขึ้น เพื่อให้ความรู้แก่ผู้เรียน ในหลายด้าน



ตารางที่ 1 การจำแนกองค์ประกอบความรู้ทางการเมืองของเอกสารที่เกี่ยวข้องและนักวิจัย (ต่อ)

องค์ประกอบ	เอกสาร/ผู้วิจัย	การจำแนกองค์ประกอบความรู้ทางการเมือง
ทักษะทางการเมือง	ยุทธพงษ์ เชื้อนแก้ว (2559)	กล่าวว่า ผู้บริหารควรสนับสนุนการให้เกิดการเรียนรู้ เกี่ยวกับประชาธิปไตย ดังนี้ 1) ส่งเสริมประชาธิปไตยในสถาบันการศึกษา เช่น สโมสร นักศึกษาองค์การนักศึกษาและสภานักศึกษา กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมดำเนิน ตามนโยบาย กิจกรรมสร้างเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กิจกรรมพิเศษต่าง ๆ กิจกรรม 2) ส่งเสริมการสร้างบรรยากาศประชาธิปไตย โดยการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้ดี จะช่วยเสริมสร้างแนวความคิด ที่เป็นประชาธิปไตย ด้วยเหตุว่าคนที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมใด ย่อมต้องปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมนั้นให้ได้จึงจะสามารถดำรงชีวิตและอยู่ร่วมในสังคม 3) ส่งเสริมผู้เรียน รู้จักปกครองตนเอง สามารถแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม และสามารถนำความ ประชาธิปไตยไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม
	Sharon E. Jarvis (2005, อ้างถึงใน อนุกุล จินตรัักษ์, 2559)	ทำวิจัยที่เน้นเรื่องการสอนเสริมให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองอย่างพลเมืองที่มีคุณภาพ

ตารางที่ 1 การจำแนกองค์ประกอบความรู้ทางการเมืองของเอกสารที่เกี่ยวข้องและนักวิจัย (ต่อ)

องค์ประกอบ	เอกสาร/ผู้วิจัย	การจำแนกองค์ประกอบความรู้ทางการเมือง
	สำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2557)	รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองที่ระบุผลการ เรียนรู้ด้านการเมืองการปกครองไว้ หลาย ประการ เช่น ให้สามารถประยุกต์ใช้ กระบวนการประชาธิปไตยในการวิพากษ์ ประเด็นนโยบายสาธารณะ การมีส่วนร่วมและ ตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ และการ รู้ทันข่าวสารและการรู้ ทนสื่อ
ทักษะทางการเมือง	ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2557, อ้างถึงใน สถาบันนโยบาย ศึกษา ภายใต้มูลนิธิ ส่งเสริมนโยบาย ศึกษา, 2557)	ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าพลเมือง การมี ส่วนร่วม เสรีภาพและประชาธิปไตย ในการรู้ ทางการเมืองดังนี้ - พลเมืองนั้นไม่ได้หมายถึง คนทั่ว ๆ ไป แต่ หมายถึงผู้ที่มีความรู้ มีข้อมูลข่าวสารเพียงพอ และมีความคิดเห็นที่จะแสดงออก ที่จะมีส่วน ร่วม - การจะมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ก็จะต้องรับรู้ และติดตามการเคลื่อนไหวทางการเมือง - เสรีภาพ เป็นการแสดงความคิดเห็นอย่างมี เหตุผล ใช้เสรีภาพด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม - ประชาธิปไตย การสื่อสารในระบบ ประชาธิปไตยมีหลักการอย่างไร คนที่อยู่ใน สังคมประชาธิปไตยควรจะมีส่วนร่วมและ ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างไร
	Crick and Porter (1978)	กล่าวว่าสิทธิและเสรีภาพ ในการรู้ทางการเมืองคือ - สิทธิขั้นพื้นฐาน (Natural Rights) เจื่อนไขแรกสุด สำหรับการดำรงอยู่ของมนุษย์ที่เหมาะสม ที่มีมา ก่อนสิทธิตามกฎหมายและสิทธิทางการเมือง - เสรีภาพ (Freedom) การเลือกกระทำและทำสิ่ง ที่มีความสำคัญต่อประชาชน ด้วยวิธีการที่ไม่บีบ บังคับ

ตารางที่ 1 การจำแนกองค์ประกอบความรู้ทางการเมืองของเอกสารที่เกี่ยวข้องและนักวิจัย (ต่อ)

องค์ประกอบ	เอกสาร/ผู้วิจัย	การจำแนกองค์ประกอบความรู้ทางการเมือง
ทักษะทางการเมือง	Mathews (1999, อ้างถึงใน เมษา นวลศรี, 2559)	ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของความเป็นพลเมืองไว้ 6 ประการ คือ 1. ความรับผิดชอบ พลเมืองจะต้องมีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของปัญหาของตนเอง 2. ศักยภาพ พลเมืองจะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงศักยภาพของตนเอง 3. อำนาจ พลเมืองมองว่าอำนาจทางการเมืองมีหลายประเภท และประชาชนสามารถสร้างอำนาจขึ้นเองได้ 4. ความสัมพันธ์ เป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจ เกิดขึ้นในกระบวนการแก้ไข ปัญหา 5. เจตจำนงทางการเมืองและผลประโยชน์ การแก้ปัญหาร่วมกันหรือปัญหาสาธารณะ 6. การลงมือปฏิบัติคือการประสานเพื่อร่วมมือและสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน
	มุลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท ประเทศไทย (2558)	ได้เสนอการใช้ประชาธิปไตยในการดำเนินชีวิต ได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> <li>- ใช้สิทธิโดยไม่ละทิ้งหน้าที่</li> <li>- ใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ</li> <li>- ยึดหลักเสียงข้างมากและเคารพสิทธิของเสียงข้างน้อย</li> <li>- มีทักษะการสื่อสารในระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ การฟัง การอ่าน การค้นคว้า การจับใจความ การสรุปความ การย่อความ การขยายความ การตีความ การแปลความ การพูด การเขียน การโต้แย้ง การอภิปราย การวิจารณ์ การกล้าแสดงออก การแสดงความคิดเห็น และการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น</li> <li>- มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์</li> </ul>

ตารางที่ 1 การจำแนกองค์ประกอบความรู้ทางการเมืองของเอกสารที่เกี่ยวข้องและนักวิจัย (ต่อ)

องค์ประกอบ	เอกสาร/ผู้วิจัย	การจำแนกองค์ประกอบความรู้ทางการเมือง
ทักษะทางการเมือง	เยาวภา ประคองศิลป์ (2549)	<p>พบว่า นักเรียนได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้</p> <p>ควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นประชาธิปไตย เช่น ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำข้อตกลงร่วมกันเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียนหรือในโรงเรียน ให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก ฝึกให้มีความเคารพซึ่งกันและกัน เคารพในเหตุผล และยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างกัน</p> <p>เน้นการเรียนรู้จากการได้ปฏิบัติจริงให้มากที่สุด</p> <p>จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อเสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตย เช่น การบรรยายจากวิทยากรที่มีความรู้และประสบการณ์ การประกวดเรียงความ คำขวัญเกี่ยวกับประชาธิปไตย การแสดงละครเกี่ยวกับประชาธิปไตย</p> <p>ฝึกให้นักเรียนได้ปกครองตนเองด้วยการมีสภานักเรียน หรือคณะกรรมการนักเรียนที่มาจากการเลือกตั้งของนักเรียนในโรงเรียน และมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสภาหรือคณะกรรมการนักเรียนอย่างชัดเจน</p>

ตารางที่ 1 การจำแนกองค์ประกอบความรู้ทางการเมืองของเอกสารที่เกี่ยวข้องและนักวิจัย (ต่อ)

องค์ประกอบ	เอกสาร/ผู้วิจัย	การจำแนกองค์ประกอบความรู้ทางการเมือง
เจตคติ ทางการเมือง	พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	ระบุไว้ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่ง ปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการ ปกครองในระบอบอันมีพระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจ ในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ ส่วนรวม และของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริม ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อัน เป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบ อาชีพ รู้จักพึ่งตนเองมีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่ เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง
	มูลนิธิฟรีดริค เอ แบร์ท ประเทศไทย (2558)	ได้เสนอการใช้ประชาธิปไตยในการดำเนินชีวิต ได้แก่ - เห็นความสำคัญในประโยชน์ของส่วนรวม - มีจิตสำนึกรวมหมู่และทำงานเป็นหมู่คณะ - พัฒนาความรู้ ความคิด จิตใจ พฤติกรรมและ การทำงานของตนเองอยู่เสมอ
	Anna Douglas (2015)	ได้เสนอการใช้คำว่าเสรีภาพ ในการรู้ทางการเมือง เมืองดังนี้ ควรตระหนักถึงการใช้เสรีภาพ โดย สามารถใช้ได้กับกลุ่มที่แตกต่างกัน วาระการ ประชุมต่างกัน โดยไม่เกิดการทะเลาะวิวาท

ตารางที่ 1 การจำแนกองค์ประกอบความรู้ทางการเมืองของเอกสารที่เกี่ยวข้องและนักวิจัย (ต่อ)

องค์ประกอบ	เอกสาร/ผู้วิจัย	การจำแนกองค์ประกอบความรู้ทางการเมือง
	Colman (1965, อ้างถึงใน เยาวภา ประคองศิลป์, 2542)	<p>โคลแมน กล่าวไว้ว่า การอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองเป็นกระบวนการที่บุคคลได้มาซึ่งเจตคติและความรู้สึกต่อระบบการเมือง และต่อบทบาทของตนในระบบการเมือง ทั้งนี้รวมถึง</p> <p>การมีความรู้ ความเข้าใจ (Cognition) ความรู้สึก (Feeling) การมีความจงรักภักดีและความสำนึกผูกพันในฐานะเป็นพลเมือง (Sense of Civic Obligation) และความรู้สึกในความสามารถทางการเมือง (Sense of Political Competence) รู้ว่าตนเองมีบทบาททางการเมืองอย่างไรในฐานะที่ตนเป็นสมาชิกของสังคมการเมืองนั้น</p>
<p>เจตคติทางการเมือง</p>	<p>เยาวภา ประคองศิลป์ (2549)</p>	<p>ได้กำหนดเกณฑ์ในการวัดความเป็นประชาธิปไตย โดยได้กำหนดกรอบคุณลักษณะและพฤติกรรมประชาธิปไตยดังนี้</p> <p>การมีความเชื่อและยึดมั่นในคุณค่าและศักดิ์ศรีของมนุษย์</p> <p>การมีใจกว้างยอมรับในความคิดเห็นที่มีเหตุผล และแตกต่างจากตนได้</p> <p>การเคารพในกติกา และกฎระเบียบของการปกครองแบบประชาธิปไตย</p> <p>การเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง และเชื่อมั่นใน</p> <p>การมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนเอง</p>

จากตารางที่ 1 พบว่าเอกสารที่เกี่ยวข้องและนักวิจัยแต่ละท่าน ได้กำหนดองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้ ของการรู้รู้ทางการเมือง โดยสามารถจัดแบ่งองค์ประกอบความรู้ทางการเมืองได้ 3 องค์ประกอบ คือความรู้ทางการเมือง ทักษะทางการเมือง และเจตคติทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษางานของ Bernard Crick และหลักสูตรแกนกลาง ดังนั้นผู้วิจัยจึงยึดองค์ประกอบความรู้ทางการเมืองทั้ง 3 องค์ประกอบ คือความรู้ทางการเมือง ทักษะทางการเมือง และเจตคติทางการเมือง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดตัวบ่งชี้และนิยามของตัวบ่งชี้

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ ศึกษาจากงานวิจัย บทความ หนังสือต่าง ๆ พบว่า องค์ประกอบของการรู้รู้ทางการเมือง ที่ได้รับการกล่าวถึงมากที่สุดมี 5 เรื่องคือ ประชาธิปไตย สิทธิ เสรีภาพ การมีส่วนร่วม และความเป็นพลเมือง และพบว่าความรู้ทางการเมืองประกอบไปด้วยความรู้ทางการเมือง ทักษะทางการเมือง และเจตคติทางการเมือง ซึ่งจากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าตัวบ่งชี้การรู้รู้ทางการเมือง มีตัวบ่งชี้ทั้งหมด 30 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
  - 1.1 รู้และเข้าใจความหมายของคำว่าประชาธิปไตย
  - 1.2 อธิบายหลักของประชาธิปไตย
  - 1.3 รู้เกี่ยวกับสิทธิของตนเองที่ได้รับภายในโรงเรียน
  - 1.4 เข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียน
  - 1.5 เข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้เสรีภาพของตนเอง
  - 1.6 รู้และประยุกต์ใช้เสรีภาพของตนเองในสถานการณ์ภายในโรงเรียน
  - 1.7 รู้ความข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน
  - 1.8 วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นภายในโรงเรียนให้อยู่ภายใต้เหตุผล
  - 1.9 รู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายในโรงเรียน
  - 1.10 เข้าใจถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองในฐานะพลเมืองภายในโรงเรียน
2. องค์ประกอบด้านทักษะทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
  - 2.1 ปฏิบัติตามหลักของประชาธิปไตย
  - 2.2 ประยุกต์ใช้หลักประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหาต่างๆในโรงเรียน
  - 2.3 รักษาสิทธิของตนเองภายในโรงเรียน
  - 2.4 ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับ
  - 2.5 ใช้เสรีภาพของตนเองด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม
  - 2.6 ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
  - 2.7 มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับโรงเรียน
  - 2.8 เข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน

- 2.9 ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียน
- 2.10 ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน
3. องค์ประกอบด้านเจตคติทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
  - 3.1 เชื่อมมั่นในหลักของประชาธิปไตย
  - 3.2 รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
  - 3.3 ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น
  - 3.4 ตระหนักถึงการใช้สิทธิโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
  - 3.5 ตระหนักถึงการใช้เสรีภาพโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
  - 3.6 ตระหนักถึงเสรีภาพของผู้อื่น
  - 3.7 เสียสละทำงานเพื่อส่วนรวม
  - 3.8 เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับโรงเรียน
  - 3.9 ยึดมั่นคุณธรรมในการอยู่ร่วมกัน
  - 3.10 มีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ตามองค์ประกอบต่าง ๆ ของตัวแปรการรู้ทางการเมืองจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยรายละเอียดดังตารางที่ 2

**ตารางที่ 2 ผลการสรุปองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้ ที่สำคัญของตัวแปรการรู้ทางการเมืองจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**

องค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้	งานวิจัยชิ้นที่													รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
<b>1. ความรู้ทางการเมือง</b>														
1.1 รู้และเข้าใจ ความหมายของคำว่า ประชาธิปไตย	✓													1
1.2 อธิบายหลักของ ประชาธิปไตย	✓				✓	✓	✓		✓		✓			6
1.3 รู้เกี่ยวกับสิทธิของ ตนเองที่ได้รับภายใน โรงเรียน			✓			✓								2
1.4 เข้าใจและอธิบายสิทธิ ของตนเองในโรงเรียน			✓	✓		✓				✓				4



ตารางที่ 2 ผลการสรุปองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้ ที่สำคัญของตัวแปรการรู้ทางการเมืองจากเอกสาร  
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัว บ่งชี้	งานวิจัยชั้นที่													รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
<b>1. ความรู้ทาง การเมือง</b>														
1.5 เข้าใจถึง ผลกระทบที่ เกิดขึ้นในการใช้ เสรีภาพของ ตนเอง			✓	✓						✓	✓			4
1.6 รู้และประยุกต์ใช้ เสรีภาพของ ตนเองใน สถานการณ์ ภายในโรงเรียน			✓	✓										2
1.7 รู้ความข่าวสาร ความเคลื่อนไหว ที่เกิดขึ้นภายใน โรงเรียน				✓			✓		✓	✓				4
1.8 วิเคราะห์และ แสดงความ คิดเห็นภายใน โรงเรียนให้อยู่ ภายใต้เหตุผล				✓										1
1.9 รู้และเข้าใจคำว่า พลเมืองภายใน โรงเรียน				✓		✓	✓		✓	✓			✓	6
1.10 รับผิดชอบต่อ หน้าที่ของตนเอง ในฐานะพลเมือง ภายในโรงเรียน				✓		✓	✓							3

ตารางที่ 2 ผลการสรุปองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้ ที่สำคัญของตัวแปรการรู้ทางการเมืองจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้	งานวิจัยชั้นที่													รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2. ทักษะทางการเมือง														
2.1 ปฏิบัติตามหลักของประชาธิปไตย	✓						✓				✓			3
2.2 ประยุกต์ใช้หลักประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหาต่างๆในโรงเรียน	✓						✓		✓		✓			4
2.3 รักษาสิทธิของตนเองภายในโรงเรียน														1
2.4 ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับ				✓				✓			✓	✓		4
2.5 ใช้เสรีภาพของตนเองด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม												✓		1
2.6 ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล			✓							✓	✓	✓		4
2.7 มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับโรงเรียน	✓					✓								2
2.8 เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมภายในโรงเรียน	✓					✓	✓	✓	✓	✓				6



ตารางที่ 2 ผลการสรุปองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้ ที่สำคัญของตัวแปรการรู้ทางการเมืองจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้	งานวิจัยชั้นที่													รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
3.8 เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับโรงเรียน	✓						✓		✓		✓			4
3.9 ยึดมั่นคุณธรรมในการอยู่ร่วมกัน		✓									✓			2
3.10 มีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน	✓	✓					✓				✓		✓	5

หมายเหตุ

แปลความหมายของตัวเลขจากหัวตาราง ดังนี้

- 1 ยุทธพงษ์ เชื้อนแก้ว (2559)
- 2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
- 3 อัลมอนต์และเวอร์บา (1965, อ้างถึงใน (ทัตศิวิซ์, 2550)
- 4 ทัตศิวิซ์ (2550)
- 5 สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2536)
- 6 Sharon E. Jarvis (2005, อ้างถึงใน (อนุกุล จินตรักษ์, 2559)
- 7 เขาวภา ประคองศิลป์ (2542)
- 8 วิชัย บุญอุดมพร (2534, อ้างถึงใน ยุทธพงษ์ เชื้อนแก้ว, 2559)
- 9 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2557)
- 10 ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2557, อ้างถึงใน สถาบันนโยบายศึกษา ภายใต้มูลนิธิส่งเสริมนโยบายศึกษา, 2557)
- 11 มูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท ประเทศไทย (2558)
- 12 Anna Douglas (2015)
- 13 Colman (1965, อ้างถึงใน เขาวภา ประคองศิลป์, 2542)

จากตัวบ่งชี้ที่ได้ทั้งหมด 30 ตัวบ่งชี้ นอกจากสามารถจัดกลุ่มได้เป็น 3 องค์ประกอบแล้ว ผู้วิจัยได้เลือกตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมสำหรับการสร้างกรอบแนวคิดและใช้สำหรับสร้างเครื่องมือ โดยเลือกจากตัวบ่งชี้ที่มีจำนวนความถี่งานวิจัย อย่างน้อย 3 งานวิจัยขึ้นไป เพื่อความเหมาะสมสอดคล้องกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย และเพื่อเป็นกรอบด้านเนื้อหาในการออกแบบการสร้างเครื่องมือสำหรับงานวิจัยนี้ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้เพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือวิจัย

องค์ประกอบความรู้ ทางการเมือง	ตัวบ่งชี้
1. ความรู้ทางการเมือง	1.1 อธิบายหลักของประชาธิปไตย
	1.2 เข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียน
	1.3 เข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้เสรีภาพของตนเอง
	1.4 รู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน
	1.5 รู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายในโรงเรียน
2. ทักษะทางการเมือง	2.1 ประยุกต์ใช้หลักประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหาต่างๆในโรงเรียน
	2.2 ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับ
	2.3 ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
	2.4 เข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน
	2.5 ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน
3. เจตคติทางการเมือง	3.1 เชื่อมั่นในหลักของระบอบประชาธิปไตย
	3.2 ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น
	3.3 ตระหนักถึงการใช้เสรีภาพโดยไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน
	3.4 เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน
	3.5 มีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน

### 1.3 ขั้นตอนของการเรียนรู้ทางการเมืองของเด็ก

การเรียนรู้ทางการเมืองเป็นการเรียนรู้ตั้งแต่ในวัยเด็ก โดยการเรียนรู้ดังกล่าวจะเกิดขึ้นจาก สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว เพื่อน ครู หรือบุคคลรอบข้าง สิ่งแวดล้อมจะช่วยกันสร้างทัศนคติ ความคิด การเรียนรู้ต่างๆที่เกิดขึ้นในวัยเด็ก ตลอดจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ จึงสามารถกล่าวได้ว่าการเรียนรู้ต่างๆ การ พัฒนาบุคลิกภาพ ทัศนคติ ค่านิยมต่างๆของเด็กเกิดจากการ

สิ่งสมประสพการณ์ในวัยแรกเริ่มของชีวิต และจะช่วย สร้างให้เด็กกลายเป็นผู้ใหญ่ที่เติบโตได้อย่างเหมาะสมกับการเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

สุรวุฒิ ปัดไธสง (2542) วัยเด็กตอนปลาย (อายุ 9-13 ปี) ความคิดความเข้าใจ การเมืองจะก้าวไปสู่ลักษณะคล้ายผู้ใหญ่ เป็นก้าวสำคัญที่สุดของการเรียนรู้ทางการเมือง โดยเฉพาะ เด็กอายุ 10-11 ปี จะเริ่มเข้าใจการเมืองในลักษณะนามธรรม (abstract ideas) มีความคิดที่สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบมากขึ้น เด็กสามารถแยกบทบาททางการเมืองของบุคคลได้และมีความรู้ข่าวสารการเมืองเพิ่มขึ้น เด็กอายุ 11-13 ปี จะเข้าใจระบบการเมืองรอบๆ ตัวไม่แตกต่างจากผู้ใหญ่มากนัก

Hess และ Thorney (1967 อ้างถึงใน สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการ การศึกษาที่ 3 กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา, 2552) ได้แบ่งขั้นตอนของการเรียนรู้ทางการเมืองของเด็กไว้ดังนี้

1. ขั้นระบุองค์การทางการเมืองได้ (Identification of political objects) เป็นขั้นตอนแรก ในการเรียนรู้ว่าองค์กรต่างๆทางการเมือง คืออะไร
2. ขั้นเกิดแนวความคิด (conceptualization) เป็นขั้นที่เด็กเริ่มเกิดความรู้ ความคิด ความ เข้าใจเกี่ยวกับองค์การทางการเมืองได้ชัดเจนมากขึ้น
3. ขั้นเข้าใจความสัมพันธ์ของความจริง (subjective involvement) เป็นขั้นที่เด็กจะมี ความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนมากขึ้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ต่างๆ ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ เกี่ยวกับความจริงต่างๆทาง การเมือง เช่น เกี่ยวกับนักการเมืองว่าคนใดดีกว่าคนใดเพราะเหตุผลใด เป็นต้น
4. ขั้นปฏิบัติกิจกรรมที่ชัดเจน (Overt activity) เป็นขั้นที่เด็กมีความ ต้องการที่จะแสดงหรือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเมืองโดยตรง เช่น การวิพากษ์วิจารณ์ การกระทำของรัฐบาล การสนับสนุนผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง การร่วมเดินขบวนชุมนุม เป็นต้น

Easton และ Dennis (1967 อ้างถึงใน สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการ การศึกษาที่ 3 กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา, 2552) ทำการศึกษาการเรียนรู้ทางการเมืองของเด็กในแง่ความรู้สึกและทัศนคติที่เด็กมีอำนาจทางการเมือง และได้เสนอขั้นตอนของการพัฒนา ดังนี้

1. ขั้นเรียนรู้ทางการเมือง (Politicization) เด็กจะสามารถเรียนรู้ได้ว่ามีอำนาจหน้าที่อยู่เหนือกว่าครอบครัวของตนเองและเหนือกว่าอำนาจของครูในโรงเรียน เมื่อเด็กมีอายุ ประมาณ 7-8 ปี จะเริ่มตระหนักถึงกำลังบังคับจากภายนอกบางอย่างที่บังคับและครอบครัวเพื่อให้ ความสนับสนุนเชื่อฟังและเคารพนับถืออำนาจนั้น แต่ความรับรู้นี้ยังไม่ได้เป็นความรับรู้ที่ลึกซึ้งชัดเจน

2. **ขั้นเรียนรู้บุคคลทางการเมือง (Personalization)** เด็กจะเริ่มรับรู้อำนาจทางการเมืองครั้งแรกในรูปของตัวบุคคลที่ใช้อำนาจทางการเมืองนั้น เช่น ประธานาธิบดี ตำรวจ และไม่เข้าใจถึงองค์กรทางการเมืองและอำนาจทางการเมืองที่มีลักษณะเป็นนามธรรม และมีลักษณะเป็น collectivity เช่น รัฐสภา รัฐบาล คณะรัฐมนตรี ฯลฯ เท่าใดนัก

3. **ขั้นมีอุดมการณ์ทางการเมือง (Idealization)** ในระยะแรกของการเรียนรู้ระบบการเมืองและอำนาจทางการเมืองนั้น เด็กจะรู้สึกว่าคุณใช้อำนาจทางการเมืองและบุคคลต่างๆ ในระบบการเมืองนั้นเป็นผู้ที่เชื่อมั่นไว้วางใจ มีบุญคุณและสามารถให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ ได้ กล่าวคือ เป็นการมองแบบอุดมคติ

4. **ขั้นสำนึกความเป็นสถาบันทางการเมือง (Institutionalization)** เป็นขั้นตอนที่พัฒนามาจากลักษณะแรก คือ เด็กจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เป็นนามธรรมสูงขึ้น ความผูกพันกับอำนาจการเมืองตามกฎหมายจะมีลักษณะผูกพันกับสถาบันมากกว่าตัวบุคคล เช่น ผู้นำทางการเมืองหรือผู้มีอำนาจทางการเมือง

จากการศึกษาของ Easton (1970 อ้างถึงใน สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 3 กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา, 2552) พบว่าโลกทางการเมือง (Political world) ของเด็กนั้นเริ่มก่อตัวเป็นรูปเป็นร่างมาอย่างดีก่อนที่เด็กจะเริ่มเข้าเรียนในชั้นประถมเสียด้วยซ้ำและจะมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในช่วงอายุต่อมา

ความโน้มเอียงทางการเมืองประเภทแรกที่เด็กเกิดการเรียนรู้ คือ ความผูกพันต่อชุมชนทางการเมือง ซึ่งจะเริ่มก่อตัวในช่วงอายุ 5-6 ปี ความผูกพันกับชุมชนทางการเมือง และสัญลักษณ์ทางการเมืองในช่วงแรกนี้ มีลักษณะเป็นไปด้วยความรู้สึกทางอารมณ์มากกว่าความรู้ความเข้าใจ นอกจากนี้ เด็กจะสามารถระบุได้ว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของชาติและหน่วยการเมืองพื้นฐานอื่นๆ

เมื่อเด็กเติบโตขึ้น ภาพพจน์ทางการเมืองจะเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วในช่วงอายุ 7-13 ปี เด็กจะรับรู้และเข้าใจสัญลักษณ์ทางการเมืองที่เป็นนามธรรมและซับซ้อนมากขึ้นโดยเด็กจะรับรู้และเข้าใจสัญลักษณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับตนเองก่อน ในช่วงอายุราว 10-11 ปี เด็กจะสามารถเข้าใจต่อสัญลักษณ์ในลักษณะที่เป็นสถาบันและเริ่มให้ความสำคัญกับบทบาทและสถาบันมากกว่าตัวบุคคล สามารถแยกความแตกต่างระหว่างบทบาทหรือสถาบันกับบุคคลได้

Easton (1970) และ Hess (1967 อ้างถึงใน สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 3 กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา, 2552) กล่าวว่า ช่วงอายุที่เด็กจะมีการเรียนรู้ทางการเมืองจนเกิดวุฒิภาวะทาง การเมือง (Maturing member) อยู่ในช่วงอายุ 3-13 ปี ความรู้สึก

ผู้พันชอบพอและความโน้มเอียงทางการเมืองต่างๆ จะก่อตัวอย่างมั่นคง ความรู้สึกผู้พันทางใจเกี่ยวกับสถาบันทางการเมือง สัญลักษณ์ทางการเมือง และอำนาจทางการเมืองจะได้รับการเสริมด้วยความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น ความรู้สึกชื่นชมในฐานะวีรบุรุษ และความรู้สึกมีบุญคุณจะลดน้อยลง

#### 1.4 แบบการเรียนรู้ทางการเมืองของเด็ก

การเรียนรู้การเมืองของเด็กนั้นสามารถทำได้ 2 วิธีด้วยกัน คือการเรียนรู้ทางตรงและการเรียนรู้ ทางอ้อม

(สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 3 กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา, 2552) ได้อธิบายการเรียนรู้ของเด็กทั้งทางตรงและทางอ้อมไว้ ดังนี้

##### 1. การเรียนรู้ทางตรง สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ขั้นตอนคือ

1.1 การเลียนแบบ พบว่าค่านิยมในพรรคการเมืองที่เกิดขึ้นกับเด็กส่วนใหญ่มาจากการเลียนแบบบิดา มารดา และบุคคลเหล่านี้ให้ความใกล้ชิดและมีความสำคัญต่อชีวิตของพวกเขา เด็กจึงเกิดทัศนคติทางการเมืองมาจากการเลียนแบบ

1.2 การเรียนรู้จากความคาดหวัง เกิดขึ้นเมื่อเด็กได้รับการคาดหวังว่า จะมีตำแหน่งหน้าที่การงานที่ดี เขาจะเริ่มต้นเรียนรู้แบบแผนคุณค่า ละพฤติกรรมของคนที่ดีตรงตำแหน่งนั้นเพื่อจะได้เข้าไปดำรงตำแหน่งจริงๆ

1.3 การให้การศึกษาทางการเมือง เป็นวิธีการที่จะให้เกิดพรรคชนะหรือความโน้มเอียงทางการเมืองกับบุคคล ซึ่งมักจะดำเนินโดยสถาบันหรือองค์กร เช่น ครอบครัว โรงเรียน ตัวแทนรัฐบาล เป็นต้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.4 การมีประสบการณ์ทางการเมือง เป็นการเรียนรู้ทางการเมืองเนื่องจากได้เข้าไปมีประสบการณ์ มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการเมือง ทำให้รู้สึกว่าคุณเองมีอิทธิพลต่อการกระทำทางการเมืองได้

##### 2. วิธีการเรียนรู้การเมืองทางอ้อม สามารถแบ่งได้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การถ่ายทอดระหว่างบุคคล เป็นวิธีการถ่ายทอดความรู้สึกและประสบการณ์ที่มาจากบุคคลที่เด็กมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด เช่น บิดา มารดา ครู เพื่อน เป็นต้น โดยบุคคลเหล่านี้จะเป็นแบบแผนในการมองการเมืองและถ่ายทอดความรู้สึก นึกคิดไปสู่เด็ก ซึ่งไม่ได้เกิดจากความรู้ ความเข้าใจ และความรู้สึกต่อสิ่งนั้นโดยตรง

2.2 การฝึกปฏิบัติ การเรียนรู้ทางการเมืองแบบนี้คือ การที่บุคคลนั้นได้ฝึกทักษะ การปฏิบัติต่างๆที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง แต่สามารถนำทักษะดังกล่าวไปใช้ในการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการเมืองได้



2.3 การสร้างข้อสรุปทั่วไป การเรียนรู้แบบนี้เกิดจากแบบแผน คุณค่า หรือความเชื่อพื้นฐานของคนในสังคมซึ่งไม่เชื่อมโยงกับการเมือง แต่กลับมีบทบาทที่สำคัญที่สร้างวัฒนธรรมทางการเมืองขึ้นมา

Hess และ Thorney (1967 อ้างถึงใน สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 3 กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา, 2552) ได้จำแนกแบบของการเรียนรู้ทางการเมืองของเด็กไว้ 4 แบบด้วยกันคือ

1. แบบของการสั่งสม (Accumulation model) การเรียนรู้ทางการเมืองของเด็กจะมาจากความรู้ ข้อมูล และประสบการณ์ต่างๆที่สะสมกันมา ซึ่งอาจจะได้จากการสอนโดยตรงหรือจากประสบการณ์ทางอ้อม

2. แบบของการถ่ายโยงระหว่างบุคคล (Interpersonal transfer model) เป็นการเรียนรู้ทางการเมืองที่เกิดจากการที่เด็กถ่ายโยงความรู้สึกและประสบการณ์ที่มาจากผู้ที่เด็กสัมพันธ์ด้วยอย่างใกล้ชิด เช่น บิดา มารดา ครู เพื่อน ฯลฯ บุคคลเหล่านี้จะเป็นแบบในการมองสภาวะทางการเมือง ตามแบบการเรียนรู้ทางการเมืองแบบนี้ ความคิดและความรู้สึกของเด็กต่อสิ่งต่างๆทางการเมืองไม่เกิดจากความรู้ความเข้าใจ หรือความรู้สึกต่อสิ่งนั้นโดยตรง แต่เป็นการโยงความคิดความรู้สึกที่เด็กมีต่อบุคคลที่เข้าสัมพันธ์ด้วยกับอำนาจทางการเมืองหรือบุคคลในระบบการเมือง เมื่อเด็กเติบโตขึ้นมีประสบการณ์และความรู้ความเข้าใจมากขึ้น การเรียนรู้ทางการเมืองแบบถ่ายโอนนี้จะเปลี่ยนไป

3. แบบของการเลียนแบบ (Identification model) เป็นแบบการเรียนรู้ทางการเมืองที่เด็กรับเอาโดยตรงจากบิดา มารดา ครู และบุคคลที่สัมพันธ์ด้วย เด็กจะกำหนดพฤติกรรมของตนเองโดยเลียนแบบจากพฤติกรรมของบุคคลเหล่านี้โดยไม่รู้ตัว เช่น รับเอาความคิดเห็นทางการเมืองของ บิดา มารดา เป็นของตน สนับสนุนพรรคการเมืองเดียวกับบิดา มารดา เป็นต้น

4. แบบพัฒนาของความรู้ความเข้าใจ (Cognitive developmental model) เป็นแบบที่ เป็นไปตามโครงสร้างของพัฒนาการความรู้ความเข้าใจของเด็ก มโนทัศน์ทางการเมืองของเด็กจะเปลี่ยนแปลงไปตามลำดับขั้นการพัฒนาของเด็ก เมื่อเด็กเติบโตและสามารถพัฒนาความรู้ ความเข้าใจได้อย่างเต็มที่แล้ว เด็กก็จะ สามารถเข้าใจสิ่งต่างๆในระบบการเมืองที่ซับซ้อน เป็นนามธรรมที่ชัดเจนขึ้น สามารถแยกแยะความแตกต่างและสร้าง การรับรู้และการตอบสนองได้เอง

หลังจากผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจพื้นฐานต่างๆในช่วงแรกโดยครอบครัวและโรงเรียน เด็กที่ โตขึ้นจะสามารถประเมินค่าสิ่งที่ได้รับรู้มา เช่น จากสื่อมวลชน กลุ่มอาชีพ

ตลอดจนปรากฏการณ์ต่างๆในระบบการเมืองจะมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ทางการเมืองไปตลอดชีวิต (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ สายทิพย์ สุคติพันธ์, 2527 อ้างถึงใน สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 3 กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา, 2552)

Joseph Adelson (อ้างถึงใน สุรวุฒิ ปัดโธสง, 2542) ได้วิจัย พบว่า วัยรุ่นอายุ 12-18 ปี มีรูปแบบการเรียนรู้ทางการเมืองเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม คือ

1. รูปแบบการรับรู้ เมื่อก่อนอาจเรียนรู้ทางการเมืองจากโรงเรียน ครอบครัว เมื่ออยู่ในวัยรุ่นอาจเรียนรู้การเมืองโดยการทำกิจกรรมทางการเมืองกับวัยรุ่นด้วยกัน
2. ทักษะภาพแบบอำนาจนิยมที่มีต่อระบบการเมืองลดลง กล่าวคือ มองเห็นว่าการเมืองไม่ใช่ เรื่องของการให้อำนาจเป็นใหญ่แต่เพียงอย่างเดียว แต่เห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องของการใช้เหตุผลประนีประนอมประโยชน์หรือจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคมให้สมาชิกเกิดความพอใจ
3. มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าในการปฏิบัติการเพื่อให้บรรลุอุดมคติทางการเมืองของตน

## ตอนที่ 2 มโนทัศน์เกี่ยวกับแบบวัด

ตอนที่ 2 มีเนื้อหาเกี่ยวกับรูปแบบของแบบวัด เครื่องมือวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย แบบสอบหลายตัวเลือก การวัดและประเมินความสามารถในการคิด เครื่องมือวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย วิธีการสร้างแบบวัดแบบตรวจสอบรายการและแบบมาตราประมาณค่า (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556 ;(ภาชีผล, 2555)

### 2.1 เครื่องมือวัดพฤติกรรมการเรียนด้านพุทธิพิสัย

เป็นการวัดความสามารถทางสติปัญญา เครื่องมือที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นแบบสอบ ซึ่งมีหลากหลายประเภท เช่น แบบสอบความเรียงทั้งจำกัดและไม่จำกัดคำตอบ แบบสอบตอบสั้นและเติมคำ แบบสอบถูก-ผิด จับคู่ หลายตัวเลือก เป็นต้น สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวัดด้านพุทธิพิสัยมากที่สุด ขอนำเสนอแบบวัด หลายตัวเลือก

**แบบสอบหลายตัวเลือก (Multiple-Choice)** เป็นข้อสอบที่มีผู้สอบเลือกคำตอบจากตัวเลือกที่กำหนดให้ ข้อสอบประเภทนี้จะประกอบไปด้วย คำถาม และตัวเลือก โดยตัวเลือกจะมีตัวเลือกที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว ตัวเลือกที่เหลือจะเป็นตัวเลือกที่ผิด หรือเรียกว่าตัวลวง แบบสอบหลายตัวเลือกสามารถใช้วัดพฤติกรรมการเรียนรู้ได้ในทุกระดับ ตั้งแต่ ชั้นความรู้ จำ ไปจนถึง ขั้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า

### ข้อเสนอแนะในการสร้างข้อสอบแบบเลือกตอบ

ข้อสอบแบบหลายตัวเลือกที่ดีควรประกอบไปด้วยข้อคำถามที่ชัดเจน สื่อสารได้เข้าใจ ที่สำคัญคือต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตัวเลือกมีทั้งตัวเลือกที่เป็น คำตอบที่ถูกต้องและตัวลวง ที่มีความเป็นปรนัยต่อกัน

### การวัดและประเมินความสามารถในการคิด

ศิริชัย กาญจนวาสี (2540, อ้างถึงใน ทิศนา แขมมณี และคณะ, 2540) กล่าวว่าเราสามารถวัดความสามารถในการคิดได้หลากหลายวิธี แต่ถ้าพิจารณาถึงรูปแบบและแนวทางของการวัดความสามารถในการคิดทั้งในอดีตและปัจจุบัน พอที่จะจำแนกประเภทของการวัดออกเป็น 2 แนวทางสำคัญ ดังนี้

1. แนวทางของนักวัดกลุ่มจิตมิติ (Psychometric) แนวทางการวัดจิตมิตินี้เป็นของกลุ่มนักวัดทางการศึกษาและจิตวิทยาที่พยายามศึกษาและวัดคุณลักษณะภายในของมนุษย์ เริ่มจากการศึกษาและวัดเชาวน์ปัญญา (Intelligence) และศึกษาโครงสร้างทางสมองของมนุษย์ด้วยความเชื่อว่ามีลักษณะเป็นองค์ประกอบ และมีระดับความสามารถที่แตกต่างกันในแต่ละคนซึ่งสามารถวัดได้ โดยการใช้แบบสอบถามมาตรฐาน ต่อมาได้ขยายแนวคิดของการวัดความสามารถทางสมองสู่การวัดผลสัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ ความถนัด และความสามารถในด้าน

ต่าง ๆ รวมทั้งความสามารถในการคิด

2. แนวทางของการวัดจากการปฏิบัติจริง (Authentic Performance Measurement) แนวทางการวัดนี้เป็นทางเลือกใหม่ที่เสนอโดยกลุ่มนักวัดการเรียนรู้ในบริบทที่เป็นธรรมชาติ โดยการเน้นการวัดจากการปฏิบัติในชีวิตจริงหรือคล้ายจริงที่มีคุณค่าต่อตัวผู้ปฏิบัติ มิติของการวัดครอบคลุมทักษะการคิดซับซ้อนในการปฏิบัติงานความร่วมมือในการแก้ปัญหา และการประเมินตนเอง เทคนิคการวัด ใช้การสังเกตสภาพงานที่ปฏิบัติ จากการเขียนเรียงความ การแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เหมือนโลกแห่งความเป็นจริงและการรวบรวมงานในแฟ้มรวมผลงานเด่น (Portfolio)

### หลักการสร้างแบบวัดความสามารถทางการคิด

การคิด (Thinking) เป็นกิจกรรมทางสมองที่เกิดขึ้นตลอดเวลา การคิดที่เราสนใจในที่นี้เป็นการคิดอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Directed Thinking) ซึ่งเป็นการคิดที่นำไปสู่เป้าหมายโดยตรงหรือคิดค้นข้อสรุปอันเป็นคำตอบสำหรับตัดสินใจหรือแก้ปัญหาสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การคิดจึงเป็นความสามารถอย่างหนึ่งทางสมอง การคิดเป็นนามธรรมที่มีลักษณะซับซ้อนไม่สามารถมองเห็น ไม่สามารถสังเกต สัมผัสได้โดยตรง จึงต้องอาศัยหลักการวัดทางจิตมิติ (Psychometric) มาช่วยในการวัด

การวัดความสามารถทางการคิดของบุคคล ผู้สร้างเครื่องมือจะต้องมีความรอบรู้ในแนวคิดหรือทฤษฎีเกี่ยวกับ “การคิด” เพื่อนำมาเป็นกรอบหรือโครงสร้างของการคิด เมื่อมีการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของโครงสร้าง/องค์ประกอบการคิดแล้วจะทำให้ได้ตัวชี้วัด หรือลักษณะพฤติกรรมเฉพาะที่เป็นรูปธรรม ซึ่งสามารถบ่งชี้ถึงโครงสร้าง/องค์ประกอบของการคิด จากนั้นจึงเขียนข้อความตามตัวชี้วัด หรือลักษณะพฤติกรรมเฉพาะของแต่ละองค์ประกอบของการคิดนั้น ๆ

### ขั้นตอนการพัฒนาแบบวัดความสามารถทางการคิด

ในการพัฒนาแบบวัดความสามารถทางการคิด มีขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญดังนี้

#### 1) กำหนดจุดมุ่งหมายของแบบวัด

การสร้างแบบวัดความสามารถทางการคิด ผู้พัฒนาแบบวัดจะต้องพิจารณาจุดมุ่งหมายของการนำแบบวัดไปใช้ด้วยว่าต้องการวัดความสามารถทางการคิดทั่วไป หรือต้องการวัดความสามารถทางการคิดเฉพาะด้าน (Aspect-Specific) การวัดนั้นมุ่งติดตามความก้าวหน้าของความสามารถทางการคิด (Formative) หรือต้องการเน้นการประเมินผลสรุปรวม (Summative) รวมทั้งการแปลผลการวัดนั้นเน้นการเปรียบเทียบกับมาตรฐานของกลุ่ม (Norm-Referenced) หรือต้องการเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้

#### 2) กำหนดกรอบของการวัดและนิยามเชิงปฏิบัติการ

ผู้พัฒนาแบบวัดควรศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางการคิดตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ผู้พัฒนาแบบวัดควรคัดเลือกแนวคิดหรือทฤษฎีที่เหมาะสมกับบริบทและจุดมุ่งหมายที่ต้องการเป็นหลักยึด และศึกษาให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพื่อกำหนดโครงสร้าง/องค์ประกอบของความสามารถทางการคิดตามทฤษฎีและให้นิยามเชิงปฏิบัติการ (Operational Definition) ของแต่ละองค์ประกอบในเชิงรูปธรรมของพฤติกรรมที่สามารถบ่งชี้ถึงลักษณะของแต่ละองค์ประกอบของการคิดนั้นได้

#### 3) สร้างผังข้อสอบ (Table of Specification)

การสร้างผังข้อสอบ เป็นการกำหนดเค้าโครงของแบบวัดความสามารถทางการคิดที่ต้องการสร้างให้ครอบคลุมโครงสร้าง/องค์ประกอบใดบ้างตามทฤษฎีและกำหนดว่าแต่ละส่วนมีน้ำหนักความสำคัญมากน้อยเพียงใด ในกรณีที่ต้องการสร้างแบบวัดความสามารถทางการคิดสำหรับใช้เฉพาะวิชาใดวิชาหนึ่ง ผู้พัฒนาแบบวัดจะต้องกำหนดเนื้อหาของวิชานั้นด้วยว่าจะใช้เนื้อหาใดบ้างที่เหมาะสมจะนำมาใช้วัดความสามารถทางการคิด พร้อมทั้งกำหนดน้ำหนัก ความสำคัญของแต่ละเนื้อหาในแต่ละองค์ประกอบความสามารถทางการคิด เป็นผังข้อสอบสำหรับนำไปใช้เขียนข้อสอบต่อไป

#### 4) เขียนข้อสอบ

กำหนดรูปแบบของการเขียนข้อสอบ ตัวคำถาม ตัวคำตอบ และวิธีการตรวจให้คะแนน เช่น กำหนดว่า ตัวคำถาม เป็นลักษณะสถานการณ์ สภาพปัญหาหรือข้อมูลสั้นๆ อาจได้มาจากบทความ รายงานต่างๆ บทสนทนาที่พบในชีวิตประจำวัน หรืออาจเขียนขึ้นมาเอง ส่วนตัวคำตอบอาจเป็นข้อสรุปของสถานการณ์ หรือปัญหานั้น 3 - 4 ข้อสรุป เพื่อให้ผู้ตอบพิจารณาตัดสินใจว่าข้อสรุปใดน่าเชื่อถือกว่ากัน น่าจะเป็นจริงหรือไม่ เป็นต้น ส่วนการตรวจให้คะแนน มีการกำหนดเกณฑ์การตรวจไว้ เช่น ตอบถูกต้องตรงค่าเฉลี่ยได้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่มีตอบให้ 0 คะแนน เป็นต้น

เมื่อกำหนดรูปแบบของข้อสอบแล้ว ก็ลงมือร่างข้อสอบตามผังข้อสอบที่กำหนดไว้จนครบทุกองค์ประกอบ ภาษาที่ใช้ก็ควรเป็นไปตามหลักการเขียนข้อสอบที่ดีโดยทั่วไป แต่สิ่งที่ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ ได้แก่ การเขียนข้อสอบให้วัดได้ตรงตามโครงสร้างของการวัด และพยายามหลีกเลี่ยงคำถามที่ทำให้ผู้ตอบสับสนหรือทำให้ผู้ตอบให้คำตอบที่ผิด หลังจากร่างข้อสอบเสร็จแล้ว ควรมีการทบทวนข้อสอบถึงความเหมาะสมของการวัดและความชัดเจนของภาษาที่ใช้ โดยผู้เขียนข้อสอบเองและผู้ตรวจสอบที่มีความเชี่ยวชาญในการสร้างข้อสอบวัดความสามารถในการคิด

#### 5) นำแบบวัดไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากร หรือกลุ่มใกล้เคียง

นำผลการตอบมาทำการวิเคราะห์คุณภาพ โดยทำการวิเคราะห์ข้อสอบ และวิเคราะห์แบบสอบวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบเป็นรายข้อในด้านความยาก ( p ) และอำนาจจำแนก ( r ) เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่มีความยากพอเหมาะและมีอำนาจจำแนกสูงไว้ และปรับปรุงข้อที่ไม่เหมาะสมคัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพเหมาะสม และ/หรือข้อสอบที่ปรับปรุงแล้วให้ได้จำนวนตามผังข้อสอบเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และนำไปทดลองใช้ใหม่อีกครั้งเพื่อวิเคราะห์แบบสอบในด้านความเที่ยง (Reliability) แบบสอบควรมีความเที่ยงเบื้องต้น อย่างน้อย 0.50 จึงเหมาะที่จะนำไปใช้ได้ ส่วนการตรวจสอบความตรง (Validity) ของแบบสอบถาม ถ้าสามารถหาเครื่องมือวัดความสามารถทางการคิดที่เป็นมาตรฐานสำหรับใช้เปรียบเทียบได้ ก็ควรคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) ของการสอบด้วย

#### 6) นำแบบวัดไปใช้จริง

หลังจากวิเคราะห์คุณภาพของข้อสอบเป็นรายข้อ และวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบทั้งฉบับว่าเป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพที่ต้องการแล้ว จึงนำแบบวัดความสามารถทางการคิดไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายจริง ในการใช้แบบวัดทุกครั้งควรมีการรายงานค่าความเที่ยง (Reliability) ทุกครั้งก่อนนำผลการวัดไปแปลความหมาย

## 2.2 เครื่องมือวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย

การวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย เป็นการวัดด้านอารมณ์-ความรู้สึก ซึ่งเกี่ยวกับค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม เจตคติ มีวิธีการวัดได้หลายวิธี เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ เป็นต้น สำหรับเครื่องมือที่นิยมใช้วัดขอนำเสนอ 3 รูปแบบคือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราประมาณค่า และแบบวัดสถานการณ์

**1. แบบตรวจสอบรายการ** เป็นการสร้างรายการพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะ ค่านิยม เจตคติที่ต้องการประเมิน ว่า มีหรือไม่มี ทำหรือไม่ทำ ใช่หรือไม่ใช่

### ขั้นตอนการสร้างแบบตรวจสอบรายการ

1. กำหนดลักษณะ เจตคติ ที่ต้องการวัด
2. กำหนดและเขียนพฤติกรรม หรือรายการที่บ่งชี้ถึงสิ่งที่ต้องการวัด
3. ตรวจสอบข้อรายการ ว่ามีการซ้ำซ้อนหรือปรับแก้เรียงลำดับให้เหมาะสม
4. นำไปทดลองใช้ และปรับปรุงแก้ไข

**2. แบบมาตราประมาณค่า** เป็นการสร้างรายการพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะ เจตคติเช่นเดียวกันกับแบบตรวจสอบรายการ แต่ต่างกันที่มาตราประมาณค่าต้องการทราบรายละเอียดที่ชัดเจนกว่า ว่าอยู่ในระดับใด รูปแบบมาตราประมาณค่ามีหลายรูปแบบ ได้แก่

2.1 มาตราประมาณค่าแบบบรรยาย เป็นการให้ข้อความบอกระดับที่ให้ผู้ตอบพิจารณาเลือก จำนวนระดับอาจจะมี 3 4 หรือ 5 ก็ได้

2.2 มาตราประมาณค่าแบบตัวเลข เป็นการให้ตัวเลขบอกระดับให้ผู้ตอบพิจารณาเลือก

2.3 มาตราประมาณค่าแบบเส้นหรือกราฟ เป็นการให้ข้อความหรือตัวเลขบอกระดับ ให้ผู้ตอบพิจารณา จำนวนระดับอาจจะเป็น 3 4 หรือ 5 ก็ได้

2.4 มาตราประมาณค่าแบบใช้สัญลักษณ์ เป็นการให้สัญลักษณ์ บอกระดับให้ผู้ตอบพิจารณา จำนวนระดับอาจจะเป็น 3 4 หรือ 5 ก็ได้

2.5 มาตราประมาณค่าแบบให้จัดอันดับ เป็นการให้ตัวเลขเรียงลำดับความสำคัญหรือให้จัดเรียงใหม่

2.6 แบบมาตราประมาณค่าของออสกูด เป็นการกำหนดค่าคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้ามโยมีค่าตัวเลขแสดงพฤติกรรมตั้งแต่สูงสุดไปต่ำสุด ส่วนใหญ่ใช้ 7 ระดับ\*

### ขั้นตอนการสร้างแบบมาตราประมาณค่า

1. กำหนดลักษณะ เจตคติ ที่ต้องการวัด

2. เลือกรูปแบบมาตรฐานประมาณค่า
3. กำหนดและเขียนพฤติกรรม หรือรายการที่บ่งชี้สิ่งที่ต้องการวัด
4. ตรวจสอบว่าข้อรายการมีความซ้ำซ้อนกันหรือไม่
5. นำไปทดลองใช้ และปรับปรุงแก้ไข

**3. แบบวัดสถานการณ์** เป็นการสร้างหรือจำลองสถานการณ์เรื่องราวต่างๆขึ้น เพื่อให้บุคคลแสดงความรู้สึกว่าตนเองจะทำ หรือมีความคิดเห็นอย่างไรต่อสถานการณ์ที่กำหนด (ภาชีผล, 2555)

#### ขั้นตอนการสร้างแบบวัดสถานการณ์

1. กำหนดคุณลักษณะ ค่านิยม จริยธรรม เจตคติที่ต้องการวัด
2. เลือกข้อความหรือสถานการณ์ที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน
3. เขียนสถานการณ์และคำถาม

#### การเขียนสถานการณ์

1. เลือกสถานการณ์ที่มีความเป็นไปได้ และเกิดขึ้นจริงกับกลุ่มคนที่จะวัด
2. เขียนสถานการณ์ที่ไม่รุนแรงให้กับผู้ตอบ
3. สารระที่สำคัญในสถานการณ์จะต้องเพียงพอที่จะให้ผู้ตอบตัดสินใจเลือก

ในแนวทางที่เหมาะสม

### 2.3 เครื่องมือวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย

วัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย เป็นการวัดด้านทักษะ ความชำนาญ หรือ การปฏิบัติ สำหรับเครื่องมือที่นิยมใช้วัดขอนำเสนอ 2 รูปแบบคือ แบบสอบข้อเขียน และแบบสอบปากเปล่า

**1. แบบสอบข้อเขียน (paper and pencil test)** แบบสอบข้อเขียนที่ใช้ในการวัดทักษะการปฏิบัติแบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย ได้แก่ แบบสอบวัดความรู้ในเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติ และแบบสอบที่ใช้อธิบายกระบวนการทำงานหรือกระบวนการแก้ปัญหา แบบสอบข้อเขียนมีข้อดีคือ เป็นแบบสอบที่สามารถบริหารการสอบได้เป็นกลุ่ม ทำให้สะดวกต่อการใช้งาน และประหยัดเวลา มีความเป็นปรนัยค่อนข้างสูง แต่อาจมีข้อจำกัดที่ความตรงของเครื่องมือ เนื่องจากการใช้แบบสอบข้อเขียนกับการวัดทักษะปฏิบัติ ผู้ตอบอาจจะมีความรู้แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้จริง (กมลวรรณ ตั้งธนกานนท์, 2559)

**2. แบบสอบปากเปล่า (oral test)** แบบสอบปากเปล่าควรใช้เมื่อต้องการวัดผู้รับการประเมินหรือผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยเฉพาะการวัดการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดยให้สมาชิกสอบแบบปากเปล่าทีละคน แบบสอบปากเปลามีข้อดีคือ ผู้ประเมินสามารถปรับข้อคำถามที่

ถามได้ตามความเหมาะสม แต่มีข้อจำกัดคือ ใช้เวลาในการวัดมากกว่าแบบสอบข้อเขียน และแบบสอบปากเปล่ามีความเป็นปรนัยน้อยกว่า เนื่องจากผู้สอบแต่ละคนอาจจะได้รับข้อคำถามที่แตกต่างกัน ผู้สอบที่สอบที่หลังมีโอกาสเตรียมตัวมากกว่า (กมลวรรณ ดังธนกานนท์ (2559)

### ตอนที่ 3 มโนทัศน์เกี่ยวกับการตรวจสอบเครื่องมือ

ตอนที่ 3 มีเนื้อหาเกี่ยวกับการตรวจสอบเครื่องมือหรือตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด/แบบสอบ โดยในงานวิจัยนี้ขอเสนอการตรวจสอบเครื่องมือโดยการหาคุณภาพความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน ความตรงเชิงเนื้อหา และความตรงเชิงทฤษฎี (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556 ;(ภาชีผล, 2555)

**3.1 ความเที่ยง (Reliability)** หมายถึง ความคงเส้นคงวา ความคงที่ของผลการวัดจากเครื่องมือชนิดเดียวกันเมื่อนำไปวัดซ้ำ ๆ หลายครั้ง ยังคงให้ผลเช่นเดิม ในทางปฏิบัติสามารถให้นิยามเชิงปฏิบัติการได้ว่า ความเที่ยงของแบบสอบหมายถึงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบสอบคู่ขนาน 2 ชุด ซึ่งสอบโดยผู้สอบกลุ่มเดียวกัน ความเที่ยงถูกจำแนกออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ความเที่ยงแบบคงที่
2. ความเที่ยงแบบความสมมูล
3. ความเที่ยงแบบความคงที่และสมมูล
4. ความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน

ซึ่งในงานวิจัยนี้ขอเสนอการตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือประเภท ความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน การตรวจสอบความสอดคล้องภายในเนื้อหา แบบสอบวัดบางประเภทต้องตรวจสอบความสอดคล้องของแต่ละ Item ว่ามีมากน้อยเพียงใด วิธีตรวจสอบมี 3 วิธีคือ

1. วิธีแบ่งครึ่ง (Split Half Method)
2. วิธีคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson Method)
3. วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Method)

#### 1.1 วิธีการแบ่งครึ่งแบบทดสอบ (split – half)

หมายถึง การนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นโดยจัดแบ่งเป็น 2 ฉบับ จัดแบ่งตามข้อคู่และข้อคี่ ในการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นจะใช้หลักการเดียวกับวิธีการสอบคู่ขนาน อย่างไรก็ตาม สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้นี้จะเป็นค่าความเชื่อมั่นเพียงครึ่งฉบับเท่านั้น ( $r_1$ ) ดังนั้นจึงต้องนำค่าที่คำนวณได้ไปคำนวณหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้สูตรของสเปียร์แมน บราวน์ (Spearman – Brown) ดังนี้



$$r_{tt} = \frac{2r_1}{1+r_1}$$

เมื่อ

$r_{tt}$  คือ สัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบทดสอบทั้งฉบับ

## 1.2 วิธีแบบคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน

การหาความเชื่อมั่นโดยวิธีของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson : KR) โดยวิธีการนี้จะแตกต่างจากวิธีการหาความเที่ยงแบบต่าง ๆ ที่กล่าวมา จะไม่ได้ใช้การหาค่าสหสัมพันธ์เพื่อทดสอบความเที่ยง แต่จะใช้วิธีหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภายใน ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างข้อสอบในฉบับเดียวกัน และการคำนวณหาค่าความสัมพันธ์คะแนนของข้อสอบแต่ละข้อ จะต้องแปลงให้เป็นคะแนน 2 ค่าเท่านั้น ได้แก่ ถ้าถูกจะได้ค่า 1 และถ้าผิดจะได้ค่า 0 สูตรในการหาความเชื่อมั่นแบบคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน จะจำแนกเป็น 2 สูตรดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 KR-20 เป็นสูตรในการหาค่าความเชื่อมั่นที่เหมาะสมสำหรับแบบทดสอบที่มีค่าความยากง่ายในลักษณะกระจาย สูตรที่ใช้ในการหา มีรูปแบบดังนี้

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ

$r_{tt}$  คือ สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับ

n คือ จำนวนข้อของแบบทดสอบ

p คือ สัดส่วนของผู้เรียนที่ทำข้อสอบข้อนั้นถูกกับผู้เรียนทั้งหมด

q คือ สัดส่วนของผู้เรียนที่ทำข้อสอบข้อนั้นผิดกับผู้เรียนทั้งหมด

$S_t^2$  คือ ความแปรปรวนของคะแนนสอบทั้งฉบับ

1.2.2 KR-21 เป็นสูตรในการหาค่าความเชื่อมั่นที่เหมาะสมสำหรับแบบทดสอบที่มีความยาวง่ายของข้อสอบแต่ละข้อมีค่าใกล้เคียงกัน สูตรที่ใช้ในการคำนวณมีรูปแบบดังนี้

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\bar{X}(k-\bar{X})}{ks_t^2} \right\}$$

เมื่อ

$r_{tt}$  คือ สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับ

$k$  คือ จำนวนข้อของแบบทดสอบ

$\bar{X}$  คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนน

$s_t^2$  คือ ความแปรปรวนของคะแนนสอบทั้งฉบับ

### 1.3 วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

สัมประสิทธิ์แอลฟา ( $\alpha$  - Coefficient) เป็นค่าความเที่ยงที่คำนวณได้จากสูตร Cronbach การหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบโดยแบบทดสอบค่าคะแนนที่ได้ อาจจะเป็นค่าอะไรก็ได้ที่มีค่ามากกว่า 1 หรือใช้กับเครื่องมือที่เป็นแบบอัตนัย สูตรที่ใช้ในการคำนวณมีดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ

$\alpha$  คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบทดสอบ

$k$  คือ จำนวนข้อของแบบทดสอบ

$s_i^2$  คือ ความแปรปรวนของแบบทดสอบรายข้อ

$s_t^2$  คือ ความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

**3.2 ความตรง (Validity)** หมายถึง ความถูกต้องแม่นยำของเครื่องมือในการวัดสิ่งที่ต้องการวัด ความตรงเป็นคุณสมบัติสำคัญที่สุดของแบบสอบ สามารถจำแนกความตรงได้ 3 ประเภทหลัก ๆ ได้แก่

- 1.) ความตรงตามเนื้อเรื่อง (Content validity)
- 2.) ความตรงตามเกณฑ์สัมพันธ์ (Criterion-related validity)
- 3.) ความตรงเชิงทฤษฎี (Construct validity)

ในงานวิจัยนี้ขอนำเสนอเกี่ยวกับ ความตรงตามเนื้อเรื่อง (Content validity) และความตรงเชิงทฤษฎี (Construct validity) การตรวจสอบความตรงเชิงทฤษฎีด้วยการวิเคราะห์ตัวประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis) และโดยเฉพาะการวิเคราะห์ตัวประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis)

### 1 ความตรงตามเนื้อเรื่อง (Content validity)

เป็นความสามารถของเครื่องมือที่วัดได้ตรงและครอบคลุมเนื้อหาตามที่ต้องการวัดหรือไม่ การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาอาศัยดุลยพินิจทางวิชาการจากผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (ความตรงตามเนื้อหา) หรือความสอดคล้องกับทฤษฎีที่อธิบายคุณลักษณะนั้น (ความตรงตามโครงสร้าง) โดยใช้สูตรคำนวณ (IOC: Item objective congruence) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}, \quad IOC = \frac{\text{ผลรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในข้อนั้น}}{\text{จำนวนผู้เชี่ยวชาญ}}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

R คือ คะแนนผลการตัดสินข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญ

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงกับเนื้อหา, วัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงกับเนื้อหา, วัตถุประสงค์

- 1 หมายถึง ข้อคำถามวัดไม่ตรงกับเนื้อหา, วัตถุประสงค์

$\sum R$  คือ ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

#### เกณฑ์ในการแปลความหมาย

$IOC \geq 0.5$  แสดงว่า แบบวัดนั้นวัดได้สอดคล้องกับเนื้อหา, วัตถุประสงค์ หรือข้อนั้นมีความตรงตามเนื้อหา

$IOC < 0.5$  แสดงว่า แบบวัดนั้นวัดได้ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา, วัตถุประสงค์ หรือข้อนั้นไม่มีความตรงตามเนื้อหา

### 2 ความตรงเชิงทฤษฎี (Construct validity)

เป็นคุณสมบัติของเครื่องมือที่สามารถวัดได้ตรงตามทฤษฎี หรือแนวคิดของเรื่องนั้น ใช้อธิบายองค์ประกอบของสิ่งที่จะวัดว่ามีองค์ประกอบอะไรบ้าง วิธีการหาความตรงเชิงทฤษฎีมีหลายวิธี ดังนี้

## 2.1 วิธีใช้กลุ่มรู้จัก (Known-Group Method)

เป็นวิธีที่จะกำหนดกลุ่มบุคคลที่จะตอบเครื่องมือตามเกณฑ์คุณลักษณะที่วัดไว้ก่อน เช่น ต้องการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามทฤษฎีของแบบวัดเจตคติต่อการเมือง ถ้าสามารถกำหนดกลุ่มผู้มีเจตคติต่อการเมือง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีเจตคติต่อการเมืองทางบวก และกลุ่มที่มีเจตคติต่อการเมืองทางลบออกจากกัน แล้วนำบุคคล 2 กลุ่มนี้มาสอบด้วยแบบวัดเจตคติต่อการเมือง นำคะแนนเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้สถิติ t-test ถ้าพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าแบบวัดที่สร้างขึ้นมามีความตรงเชิงทฤษฎี

## 2.2 วิธีตรวจสอบกับเครื่องมืออื่นที่มีโครงสร้างเหมือนกัน (Interest Method)

การหาความสัมพันธ์ของคะแนนสอบจากเครื่องมือหนึ่งกับคะแนนสอบจากเครื่องมือต่างชุดที่วัดคุณลักษณะเดียวกัน โดยเครื่องมือที่เป็นเกณฑ์ในการนำมาหาค่าสหสัมพันธ์นั้น จะต้องมีการตรวจสอบคุณภาพแล้วว่า สามารถวัดคุณลักษณะนั้นได้จริง เช่น แบบสอบมาตรฐานที่มีผู้สร้างไว้แล้ว

## 2.3 การใช้วิธีลักษณะหลากหลายวิธีหลาย (Multitrait Multimethod Technique)

เป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงทฤษฎีด้วยวิธีเชิงประจักษ์ เครื่องมือวัดที่มีความเที่ยงตรงเชิงทฤษฎี จะแสดงผลการวัดที่มีความสอดคล้องกันในการวัดคุณลักษณะเดียวกัน ด้วยเครื่องมือที่ต่างกันและในขณะเดียวกันจะแสดงผลการวัดที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน หรือมีความสัมพันธ์ต่ำกับผลการวัดที่วัดคุณลักษณะต่างกัน แม้จะวัดด้วยวิธีเดียวกัน

## 2.4 การใช้วิธีวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor Analysis)

เป็นวิธีทางสถิติในการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ของตัวแปร หรือข้อสอบแต่ละข้อว่าสามารถวัดองค์ประกอบร่วมกันได้หรือไม่ และองค์ประกอบร่วมที่ประกอบด้วยข้อสอบที่มีความสัมพันธ์กันสูงในองค์ประกอบนั้นเป็นไปตามแนวคิดในการสร้างเครื่องมือขึ้นหรือไม่ เช่น ทฤษฎีกล่าวว่าการรู้ทางการเมืองประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และเจตคติ ดังนั้นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อวัดการรู้ทางการเมือง จะต้องประกอบด้วยคำถามที่ประกอบด้วย 3 ทักษะดังกล่าว การตรวจสอบความตรงเชิงทฤษฎี ในกรณีที่ทฤษฎียังไม่แน่นอน สามารถทำได้ด้วยการวิเคราะห์ตัวประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis) ในกรณีที่ทฤษฎีแน่ชัดแล้ว จะใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) ในงานวิจัยนี้ขอเสนอการวิเคราะห์ตัวประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) ดังนี้

### 2.4.1 การวิเคราะห์ตัวประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจจะใช้ในกรณีที่ผู้ศึกษาไม่มีความรู้ หรือมีความรู้น้อยมากเกี่ยวกับโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรเพื่อศึกษาโครงสร้างของตัวแปร และลดจำนวนตัวแปรที่มีอยู่เดิมให้มีการรวมกันได้ ศึกษาว่าองค์ประกอบรวมที่จะสามารถอธิบายความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างตัวแปรต่าง ๆ โดยที่จำนวนองค์ประกอบรวมที่หาได้จะมีจำนวนน้อยกว่าจำนวนตัวแปรนั้น จึงทำให้ทราบว่ามียังองค์ประกอบรวมอะไรบ้าง

#### ข้อตกลงเบื้องต้น Long (1983, อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556)

1. ตัวประกอบรวมทุกตัวมีความสัมพันธ์กัน ถ้าหมุนแกนตัวประกอบแบบ Oblique rotation หรือตัวประกอบรวมทุกตัวมีอิสระต่อกัน ถ้าหมุนแกนตัวประกอบแบบ Orthogonal rotation
2. ตัวแปรที่สังเกตค่าได้ทุกตัวได้รับอิทธิพลโดยตรง จากทุกตัวประกอบรวม
3. ตัวแปรที่สังเกตค่าได้ทุกตัวได้รับอิทธิพล จากตัวประกอบที่เหลือหรือความคลาดเคลื่อนเพียงตัวเดียว
4. ความคลาดเคลื่อนหรือตัวประกอบส่วนที่เหลือทุกตัวเป็นอิสระต่อกัน และเป็นอิสระจากตัวประกอบรวมทุกตัว

#### ขั้นตอนการวิเคราะห์ตัวประกอบเชิงสำรวจ

1. เก็บรวบรวมข้อมูล นำเครื่องมือหรือแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มผู้สอบที่มีจำนวนมากเพียงพอ
2. คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ นำเมทริกซ์ข้อมูลมาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อสอบ (ตัวแปร)
3. วิเคราะห์ตัวประกอบ เพื่อหาตัวประกอบรวมของกลุ่มตัวแปร โดยมีการสกัดตัวประกอบและหมุนแกนตัวประกอบ ทำให้ได้เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

### 2.4.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis)

เสรี ชัดแจ้ง (2547) กล่าวว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) CFA สนับสนุนการใช้ทฤษฎีเป็นแนวทางในการศึกษาความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ผู้วิจัยสามารถตรวจสอบว่าคำถามแต่ละข้อในเครื่องมือใช้วัดได้ตรงตามองค์ประกอบของทฤษฎีที่คาดหวังไว้หรือไม่ ผู้วิจัยอาจกำหนดให้คำถามแต่ละข้อวัดได้มากกว่าหนึ่งองค์ประกอบ แล้วใช้สถิติวัดความสอดคล้องของโมเดลตรวจสอบว่า โมเดลองค์ประกอบที่กำหนดไว้สอดคล้องกับข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้หรือไม่ หรืออาจกล่าวได้ว่าข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้เป็นไป

ตามองค์ประกอบของโมเดลที่กำหนดไว้หรือไม่ วิธี CFA ใช้ในการประมาณค่าความเที่ยง (reliability) ของเครื่องมือวัดทางจิต เช่น ความเที่ยงแบบความคงที่ภายใน ความเที่ยงแบบสอบซ้ำ เป็นต้น การใช้วิธี CFA ประมาณค่าความเที่ยงแบบความคงที่ภายในแตกต่างไปจากวิธีการประมาณค่าความเที่ยงแบบดั้งเดิม ดังเช่น วิธีการของคูเดอร์-ริชาร์ดสันหรือวิธีการของครอนบาค กล่าวคือ วิธี CFA จัดความคลาดเคลื่อนในการวัด (measurement error) ออกจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้ผลการประมาณค่าความเที่ยงของเครื่องมือถูกต้องมากขึ้น

### ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ข้อมูล เสรี ชัดแจ้ง (2547)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน มีข้อตกลงเบื้องต้นใหญ่ ๆ 2 ประการดังต่อไปนี้

1. ข้อตกลงเบื้องต้นทางสถิติ วิธี CFA มีข้อตกลงเบื้องต้นทางสถิติทั่ว ๆ ไป 3 ประการดังนี้

1.1 ข้อมูลควรมีลักษณะการแจกแจงเป็นแบบปกติ (normal distributions) มีความเป็นเอกพันธ์ของการกระจาย (homoscedasticity) และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละคู่เป็นแบบเส้นตรง (linear relationships) เนื่องจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเป็นการแก้สมการถดถอยหลาย ๆ สมการ

1.2 โมเดล CFA มีเทอมความคลาดเคลื่อน (error terms) ที่เรียกว่า เศษเหลือ ข้อตกลงเบื้องต้นทั่ว ๆ ไปในเรื่องเทอมความคลาดเคลื่อนมีว่า 1) ต้องไม่สัมพันธ์กับตัวแปรแฝงใด ๆ ในโมเดล 2) เป็นอิสระจากเทอมความคลาดเคลื่อนตัวอื่น ๆ 3) มีลักษณะการแจกแจงเป็นแบบปกติ Fox (1984, อ้างถึงใน เสรี ชัดแจ้ง, 2547) แต่ปัจจุบันเรื่องข้อมูลมีลักษณะแจกแจงเป็นแบบปกติพหุนาม (multivariate normal) ฝ่าฝืนได้ กรณีที่ใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ Chou & Bentler (1995, อ้างถึงใน เสรี ชัดแจ้ง, 2547) และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลกรณีเทอมความคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กันได้

1.3 กลุ่มตัวอย่างควรมีการแจกแจงแบบเชิงเส้นกำกับ (asymptotic) กลุ่มตัวอย่างยิ่งมีขนาดใหญ่ยิ่งเข้าใกล้ค่าอนันต์ Bollen (1989, อ้างถึงใน เสรี ชัดแจ้ง, 2547) กล่าวคือ ค่าสถิติไค - สแควร์มีแนวโน้มที่จะมีค่าสูง ทำให้ค่าสถิติไค - สแควร์มีโอกาสให้ค่านัยสำคัญ ( $p \leq .05$ ) นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542, อ้างถึงใน เสรี ชัดแจ้ง, 2547) ซึ่งชี้ว่าโมเดลองค์ประกอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ไม่สอดคล้องกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก (น้อยกว่า 100 หน่วยตัวอย่าง) มีความน่าจะเป็นที่จะปฏิเสธโมเดลที่ถูกต้อง (true model) มากขึ้น West et al (1995, อ้างถึงใน เสรี ชัดแจ้ง, 2547) หรืออาจกล่าวได้ว่า การใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กมีความเสี่ยงในการเกิดความคลาดเคลื่อนประเภทที่ II (type II error) เพิ่มขึ้น

#### ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ทางการเมือง พบงานวิจัยที่น่าสนใจทั้งงานวิจัยภายในประเทศและต่างประเทศดังตัวอย่างงานวิจัยต่อไปนี้

##### งานวิจัยภายในประเทศ

อนุกุล จินตรักษ์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วัตถุประสงค์คือเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และ เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ทางการเมืองการปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามเพศ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 587 คน เป็นชาย 190 คน หญิง 397 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง จำนวน 24 ข้อคำถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐานเพื่อหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 11.70 มีประสบการณ์การใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ในระดับต่าง ๆ โดยนักเรียนหญิงเคยใช้สิทธิ์เลือกตั้ง มากกว่านักเรียนชาย การตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักเรียนชายและหญิงมีค่าร้อยละไม่แตกต่างกันมากนัก (ร้อยละ 42.64 และ 43.58) โดยนักเรียนส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามนโยบายของพรรคที่ประกาศออกมาให้ทราบอย่างเป็นทางการ กลุ่มตัวอย่างชายและหญิง มีอายุเฉลี่ย 17.81 ปี ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองการปกครองถูกต้องตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยมีค่าร้อยละของคำตอบไม่แตกต่างกันมากนักและไปในทิศทางเดียวกันในทุก

มยุรี ถนอมสุข (2554) ได้ศึกษาระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จำนวน 295 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็น เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ผลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า นิสิตมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับน้อยโดยที่ปัจจัยอายุ ภูมิภาค และ การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ เพศ ชั้นปี รายได้ของครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง และการกล่อมเกล่าทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อำนาจ ศรีพระจันทร์ (2558) ได้ศึกษาเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ปี 2555 ศึกษาเฉพาะอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ปี 2555 ศึกษาเฉพาะอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณผสมผสานการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณคือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีในเขตอำเภอบ้านผือ คัดเลือกโดยสุทธาโรยามาเน่ จำนวน 398 คน โดยใช้แบบสอบถาม และกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพคัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลหรือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน รวมทั้งสิ้นจำนวน 17 คน โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาผลการวิจัย

พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการเป็นฐานคะแนนเสียงและการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับมาก และติดตามกระบวนการเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี คือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพิจารณาเลือกผู้สมัครด้านคุณสมบัติส่วนตัว เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานสูง มีบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ที่ดีอยู่ในระดับมาก ด้านนโยบายผู้สมัครเป็นประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ด้านผลประโยชน์ตอบแทนจากการช่วยงานประเพณีต่างๆ ของชาวบ้านสม่ำเสมอ และสัญญาว่าจะทำสิ่งต่างๆ ให้หลังจากได้รับเลือกอยู่ในระดับมาก และด้านความสัมพันธ์ส่วนตัว/การอุปถัมภ์ของผู้สมัครประชาชนเคารพนับถือศรัทธาส่วนตัว

เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง แสดงให้เห็นว่าปัจจัยภายในมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด



อุดรธานี ความสัมพันธ์ส่วนตัว การที่ผู้สมัครอุปถัมภ์ประชาชนมีผลเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี

### งานวิจัยต่างประเทศ

Rosamunde Catriona Bosse Chitty (2015) ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของเด็กที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนทางการเมืองในโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการสำรวจและอธิบายโครงสร้างพฤติกรรมทางการเมืองของเด็ก สร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจ และความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหน่วยงานต่าง ๆ ในโรงเรียน และสร้างทฤษฎีที่อธิบายโครงสร้าง วิธีปฏิบัติ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน

ผลที่ได้คือการตอบสนองของเด็กบางคนที่เกิดการรับรู้ในการทำหน้าที่เป็นตัวแทนทางการเมืองในโรงเรียน การตอบสนองดังกล่าวเกิดจากความกดดันของโรงเรียน ความไม่พร้อมใช้งานหลักสูตรของครูและโรงเรียน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวมีส่วนร่วมที่จะทำให้เด็กพลาดโอกาสในการทำหน้าที่เป็นตัวแทนทางการเมืองในโรงเรียนสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา สิ่งที่ต้องเกิดขึ้นคือ การเสริมสร้างศักยภาพของเด็ก ต้องให้พวกเขาได้แสดงออกทางการเมือง ซึ่งตอนนี้เด็กมีอำนาจทางการเมือง การแสดงออกทางการเมืองน้อยกว่าผู้ใหญ่ จึงทำให้เด็กขาดความสามารถในการเป็นพลเมือง

Aaron T. Sigauke (2012) ศึกษาถึงความรู้ของนักเรียนในเรื่องของพลเมืองว่าอยู่ในระดับใดทัศนคติใดของนักเรียนที่มีผลต่อปัญหาของการเป็นพลเมือง นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชนในฐานะที่เป็นพลเมืองอยู่ในระดับใด และนักเรียนมีความรู้ในเนื้อหาของการปกครองและทักษะในการแปลความหมายของข้อมูลเกี่ยวกับการปกครอง/การเมืองอยู่ในระดับใด โดยใช้เครื่องมือมาตรวัดระดับ Likert scale 5 ระดับ และแบบวัดหลายตัวเลือก

การศึกษาครั้งนี้ พบว่า นักเรียนจำนวนมากมีทัศนคติในเชิงบวกต่อกิจกรรมการเคลื่อนไหวทางสังคม อย่างไรก็ตามผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีทัศนคติเชิงลบต่อเรื่องการเมือง จากการศึกษาในครั้งนี้ ยังพบว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองไม่ถือว่าการชีวิตของการปกครองระบอบประชาธิปไตยหรือการเป็นพลเมืองที่ดี นักเรียนมองว่าการอภิปรายถึงปัญหาทางการเมืองในสื่อไม่ได้เป็นตัวชีวิตของการเป็นพลเมืองที่ดี นักเรียนมีความไว้วางใจทางการเมืองในระดับต่ำ และในอนาคตนักเรียนในประเทศแสดงให้เห็นจุดเริ่มต้นของความไม่สนใจทางการเมืองที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่านักเรียนมีความรู้พื้นฐานในเรื่องการปกครองพอประมาณ

Anna Douglas (2015) ศึกษาเกี่ยวกับการรู้ทางการเมือง โดยมีจุดประสงค์ในการศึกษาคือสำรวจสิ่งที่มีความหมายต่อการรู้ทางการเมือง แนะนำกลยุทธ์และวิธีการที่สามารถพัฒนาการรู้ทาง

การเมืองของนักเรียน และอภิปรายเกี่ยวกับการวางแผนการรู้ทางการเมือง โดย Anna Douglas ได้สรุปนิยามการรู้การเมือง (Political Literacy) จากงานของ Crick Report ดังนี้

1. การรู้การเมืองเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับสถาบันการศึกษา ปัญหาและแนวทางปฏิบัติ ถึงระบอบประชาธิปไตยและวิธีการที่ทำให้ตัวเองมีประสิทธิภาพในการใช้ชีวิตในประเทศ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาคและระดับชาติผ่านทักษะและค่านิยม เป็นแนวคิดที่กว้างกว่าความรู้ทางการเมืองเพียงอย่างเดียว

2. นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะของการเสาะหา การสื่อสาร การมีส่วนร่วมและการกระทำที่มีความรับผิดชอบ ผ่านการเรียนรู้จนสามารถสร้างการเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ของนักเรียนในห้องเรียนและกิจกรรมที่เกิดขึ้นทั่วทั้งในโรงเรียน ชุมชนและโลกกว้าง

3. ความรู้และความเข้าใจเป็นกรอบของ: การเมือง เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน

4. นักเรียนควรจะได้รับความรู้พื้นฐานและความเข้าใจในด้านนี้ของสังคมผ่านปัญหาเฉพาะและร่วมสมัยเหตุการณ์และกิจกรรมถือเป็นหัวใจหลักของการศึกษาความเป็นพลเมือง

5. พบว่าการรู้การเมืองเป็นเนื้อหาสาระที่มีศักยภาพที่จะช่วยให้ครูและนักเรียนสามารถอภิปรายร่วมกันได้ และการรู้การเมืองยังเป็นเนื้อหาสาระที่ครูควรมีความรู้ ความมั่นใจที่จะอภิปราย ครูจึงต้องการการส่งเสริมและฝึกอบรมในการเรื่องการรู้การเมืองมากขึ้น เช่นเดียวกับทุกวิชาในหลักสูตรที่ต้องมีวิธีการที่จะดึงดูดนักเรียนให้สนใจ ซึ่งแตกต่างจากหลายวิชาที่นักเรียนได้เรียนมีความรู้ ทักษะและเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ นักเรียนสามารถตัดสินใจกระทำสิ่งต่างๆในฐานะพลเมือง ความรู้ความเข้าใจและทักษะที่ครูและนักเรียนจะพัฒนาจะต้องเกี่ยวข้องกับแกนหลักที่สำคัญของแนวคิดทางการเมือง ควรจะส่งเสริมให้มีหลักสูตรที่ใช้งานง่ายและเน้นการคิดวิเคราะห์ ควรจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกถึงเหตุผลที่มีการอภิปรายและการโต้แย้งภายในการเมือง

### กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จนสามารถพอสรุปเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดของ Crick and Porter (1978) กล่าวว่า การรู้ทางการเมืองประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบคือ ความรู้ทางการเมือง ทักษะทางการเมือง และ เจตคติทางการเมือง ทั้งสามองค์ประกอบจะต้องได้รับการพัฒนาควบคู่กันไป เพราะแต่ละองค์ประกอบเป็นเงื่อนไขซึ่งกันและกัน ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วทำการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ได้ทั้งหมด 15

ตัวบ่งชี้ โดยนำมาจับกลุ่มตัวบ่งชี้ พบว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 5 ด้าน ได้แก่ ประชาธิปไตย สิทธิ เสรีภาพ การมีส่วนร่วม และพลเมือง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ

- 1.1 อธิบายหลักของประชาธิปไตย
- 1.2 เข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียน
- 1.3 เข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้เสรีภาพของตนเอง
- 1.4 รู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน
- 1.5 รู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายในโรงเรียน

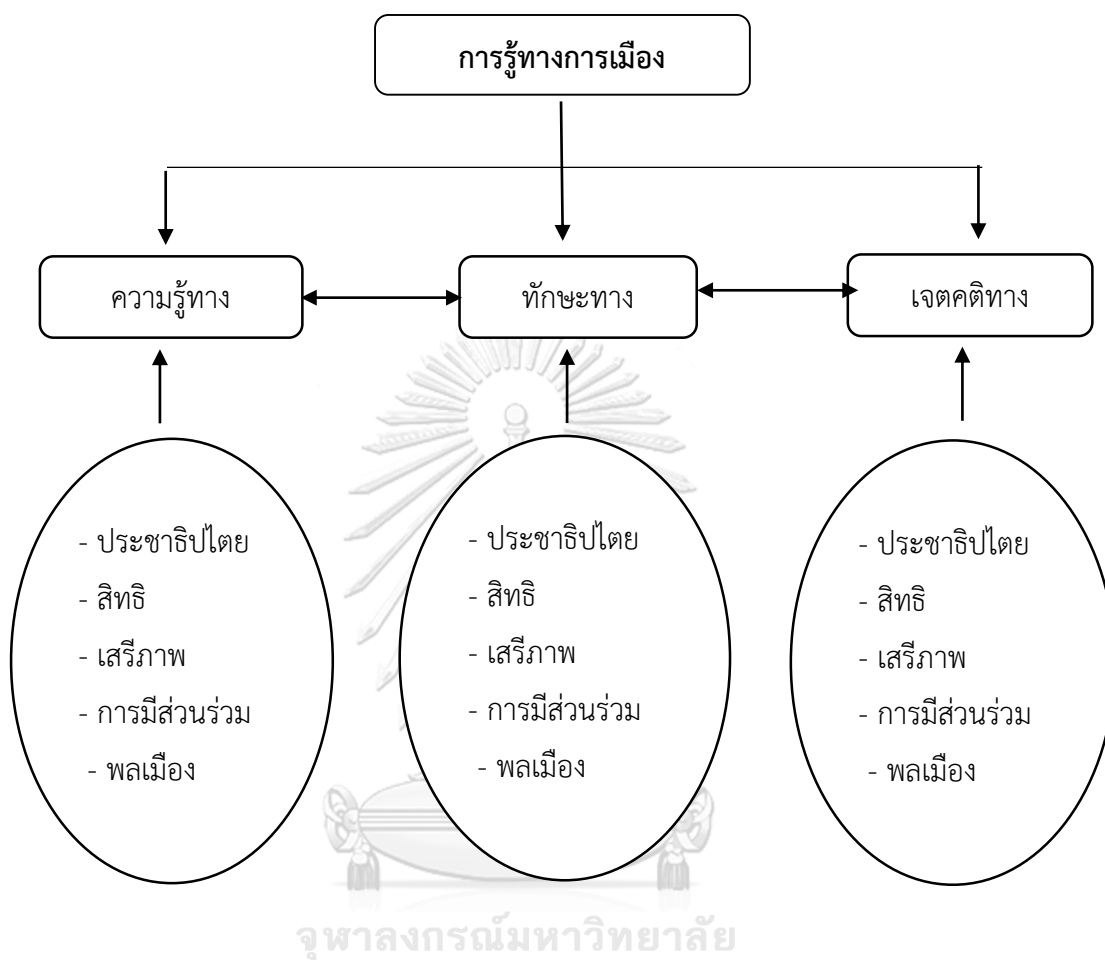
2. องค์ประกอบด้านทักษะทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ

- 2.1 ประยุกต์ใช้หลักประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในโรงเรียน
- 2.2 ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับ
- 2.3 ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
- 2.4 เข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน
- 2.5 ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน

3. องค์ประกอบด้านเจตคติทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ

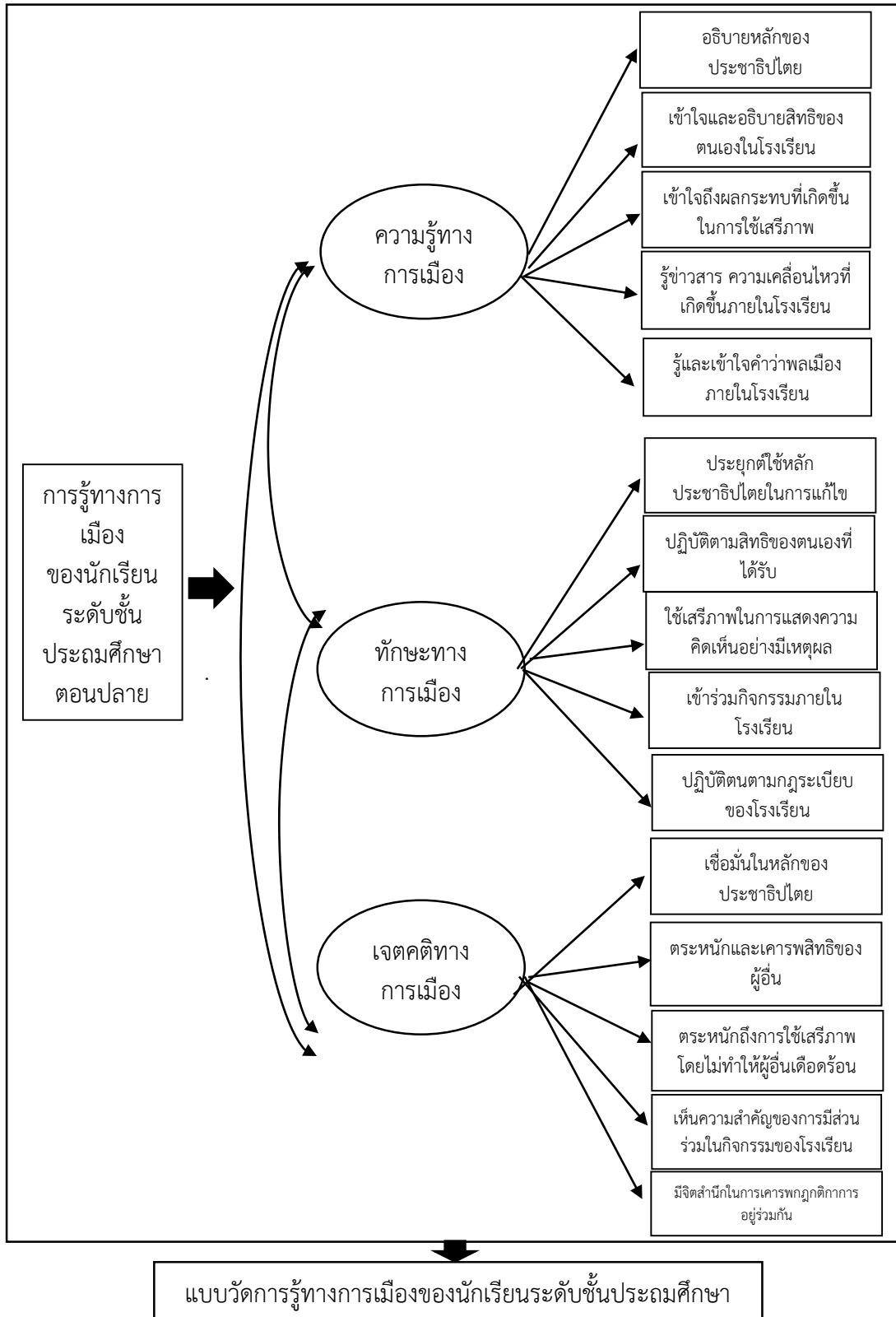
- 3.1 เชื่อมั่นในหลักของประชาธิปไตย
- 3.2 ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น
- 3.3 ตระหนักถึงการใช้เสรีภาพโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
- 3.4 เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน
- 3.5 มีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน

โดยผู้วิจัยขอนำเสนอรายละเอียดแผนภาพขององค์ประกอบความรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายและองค์ประกอบย่อยดังแผนภาพที่ 1 และกรอบแนวคิดการวิจัยดังแผนภาพที่ 2



ภาพที่ 1 องค์ประกอบความรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายและองค์ประกอบย่อย

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย



### บทที่ 3

#### วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อวิเคราะห์คุณภาพแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 3) เพื่อเปรียบเทียบการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดยมีรายละเอียดของขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัย คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ขั้นตอนในการวิจัย การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 7,651 คน (ข้อมูลสถิติการศึกษา, 2561) และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 1,599,295 คน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ได้ใช้โปรแกรมลิสเรล จำเป็นต้องใช้ขนาดตัวอย่างให้เหมาะสมกับสถิติวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมลิสเรลได้กำหนดขนาดของตัวอย่างขนาดใหญ่ตามหลักการ Bollen (1989 อ้างถึงใน (ทิพยกุลไพโรจน์, 2557) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดขนาดตัวอย่างควรพิจารณาคู่กับจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า ซึ่งหากพารามิเตอร์มีจำนวนมากควรเพิ่มขนาดตัวอย่างมากขึ้น ด้วย สอดคล้องกับ Hair, Joseph F., W. C. B., ary J. B., and Anderson (2010, อ้างถึงใน ทิพยกุลไพโรจน์, 2557) ได้กำหนดการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง 100 หน่วยเป็นอย่างน้อย และขนาดตัวอย่าง 15 หน่วยต่อหนึ่งพารามิเตอร์ ในงานวิจัยนี้มีจำนวนพารามิเตอร์ทั้งหมด 33 พารามิเตอร์ จำนวนตัวอย่างที่คำนวณควรมีมากกว่า 495 คน เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างที่เพียงพอในการวิเคราะห์โมเดล

## การได้มาซึ่งตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified 2 stage sampling) โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยเริ่มจากการจำแนกโรงเรียนออกเป็นโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐและโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะได้โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา (บางเขน) โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) และโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา วิทยาเขตกำแพงแสน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านคลองหลวง โรงเรียนบ้านนาล้อม โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 9 และโรงเรียนวัดหว่านบุญ

ขั้นที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) เพื่อสุ่มนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนที่สุ่มไว้ในขั้นที่ 1 โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างระดับชั้นละ 1 ห้องเรียน ทั้งนี้แต่ละโรงเรียนจะได้จำนวนตัวอย่างไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับขนาดโรงเรียนและจำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียน โดยได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 414 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 383 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 797 คน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนกลุ่มตัวอย่างการวิจัยจำแนกตามสังกัดโรงเรียน

โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ					โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษา ขั้นพื้นฐาน				
โรงเรียน	ระดับ ชั้น	ระดับ ชั้น	ระดับ ชั้น	รวม	โรงเรียน	ระดับ ชั้น	ระดับ ชั้น	ระดับ ชั้น	รวม
	ป.4 (คน)	ป.5 (คน)	ป.6 (คน)			ป.4 (คน)	ป.5 (คน)	ป.6 (คน)	
1. โรงเรียน สาธิตแห่ง มหาวิทยาลัย เกษตร ศาสตร์ (บางเขน)	40	39	38	117	1. โรงเรียน บ้าน คลอง หลวง	40	40	41	121
2. โรงเรียน สาธิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย (ฝ่าย ประถม)	32	31	35	98	2. โรงเรียน บ้านนา ล้อม	30	24	27	81



ตารางที่ 4 จำนวนกลุ่มตัวอย่างการวิจัยจำแนกตามสังกัดโรงเรียน (ต่อ)

โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ					โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษา ขั้นพื้นฐาน				
โรงเรียน	ระดับ ชั้น	ระดับ ชั้น	ระดับ ชั้น	รวม	โรงเรียน	ระดับ ชั้น	ระดับ ชั้น	ระดับ ชั้น	รวม
	ป.4 (คน)	ป.5 (คน)	ป.6 (คน)			ป.4 (คน)	ป.5 (คน)	ป.6 (คน)	
3. โรงเรียน สาธิต มหาวิทยาลัย รามคำแหง (ฝ่าย ประถม)	28	32	30	90	3. โรงเรียน ป่าไม้อุทิศ 9	17	25	19	61
4. โรงเรียน สาธิตแห่ง มหาวิทยาลัย เกษตร ศาสตร์ วิทยาเขต กำแพงแสน	37	37	35	109	4. โรงเรียน วัดหว่าน บุญ วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY	40	40	40	120
<b>รวม</b>	<b>137</b>	<b>139</b>	<b>138</b>	<b>414</b>	<b>รวม</b>	<b>127</b>	<b>129</b>	<b>127</b>	<b>383</b>

## ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

2) นำข้อสรุปที่ได้จากการศึกษาเอกสารมาสร้างกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัยเพื่อให้ครอบคลุมประเด็นทั้งหมด ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) ความรู้ทางการเมือง 2) ทักษะทางการเมือง และ 3) เจตคติทางการเมือง

3) นำกรอบแนวคิดเบื้องต้นรวมทั้งองค์ประกอบและตัวชี้วัดมาสร้างข้อคำถามและตัวเลือกในแบบวัดการรู้ทางการเมืองระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

4) เลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาระหว่างองค์ประกอบ/ตัวชี้วัดและนิยามกับข้อคำถามและตัวเลือกทั้งหมด โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญดังนี้

4.1) เป็นนักวิชาการหรืออาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน มีความรู้เกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา การสอนสังคมศึกษา และเนื้อหาเกี่ยวกับการรู้ทางการเมือง

4.2) เป็นนักวิชาการทางด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา

5) ผู้วิจัยนำแบบวัดการรู้ทางการเมืองระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสมของข้อคำถาม ภาษาที่ใช้ พร้อมทั้งขอคำแนะนำเพิ่มเติม จากนั้นผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไข

6) ผู้วิจัยติดต่อและนำแบบวัดการรู้ทางการเมืองระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ โดยการส่งแบบวัดทางไปรษณีย์หรือส่งมอบแบบวัดด้วยตัวเอง ผู้เชี่ยวชาญใช้เวลาประมาณ 1 สัปดาห์ ในการพิจารณา

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมตอนปลาย 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเขียนตอบ และเป็นคำถามที่มีตัวเลือกหลายตัวเลือก (checklist question) เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา อายุ โรงเรียน เกรดเฉลี่ย อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 แบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มีลักษณะเป็นแบบวัดหลายตัวเลือก (multiple choice) โดยมี 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อคำถาม และมีการให้คะแนนเป็นแบบ 0 และ 1 โดยแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ คือความรู้ทางการเมือง ทักษะทางการเมือง และเจตคติทางการเมือง โดยแต่ละองค์ประกอบมีตัวบ่งชี้และจำนวนข้อดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนข้อคำถามของแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

องค์ประกอบการรู้ทางการเมือง	ตัวบ่งชี้	ข้อ	จำนวนข้อสอบ (ข้อ)	รวมข้อสอบแต่ละองค์ประกอบ
1. ความรู้ทางการเมือง	1.1 อธิบายหลักของประชาธิปไตย	1-2	2	10
	1.2 เข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียน	3-4	2	
	1.3 เข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้เสรีภาพของตนเอง	5-6	2	
	1.4 รู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน	7-8	2	
	1.5 รู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายในโรงเรียน	9-10	2	
2. ทักษะทางการเมือง	2.1 ประยุกต์ใช้หลักของประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหาต่างๆในโรงเรียน	11-12	2	10
	2.2 ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับ	13-14	2	
	2.3 ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	15-16	2	
	2.4 เข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน	17-18	2	
	2.5 ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน	19-20	2	
3. เจตคติทางการเมือง	3.1 เชื่อมมั่นในระบอบประชาธิปไตย	21-22	2	10
	3.2 ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น	23-24	2	
	3.3 ตระหนักถึงการใช้เสรีภาพโดยไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน	25-26	2	
	3.4 เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน	27-28	2	
	3.5 มีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน	29-30	2	
<b>รวม</b>		30	30	30

## การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เพื่อวิเคราะห์คุณภาพแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เพื่อเปรียบเทียบการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดนิยามของตัวแปร และจำนวนข้อคำถามและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัดลงในตารางระบุรายละเอียดของเครื่องมือวิจัย (table of specification) โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้างและจำนวนข้อคำถาม ครอบคลุมทั้ง 3 องค์ประกอบ 15 ตัวบ่งชี้ แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก โดยแต่ละองค์ประกอบมีข้อคำถามองค์ประกอบละ 10 ข้อ รวมทั้งหมดจำนวน 30 ข้อคำถาม

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามเกี่ยวกับการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ตามองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้นมา จากนั้นนำแบบวัดที่สร้างขึ้นมาให้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของข้อคำถามเพื่อนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขแบบวัดให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบวัดไปให้ผู้เชี่ยวชาญ (รายชื่อดังแสดงในภาคผนวก ก) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา (content validity)

ผู้เชี่ยวชาญจะตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและความเหมาะสมของข้อคำถามกับกลุ่มตัวอย่าง และความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์/นิยามเชิงปฏิบัติการที่มุ่งวัด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงกับเนื้อหา, วัตถุประสงค์/นิยาม
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงกับเนื้อหา, วัตถุประสงค์/นิยาม
- 1 หมายถึง ข้อคำถามวัดไม่ตรงกับเนื้อหา, วัตถุประสงค์/นิยาม

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยหาค่าดัชนี IOC (Item objective congruence) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไป จึงถือว่าแบบวัดนั้นวัดได้สอดคล้องกับเนื้อหา, วัตถุประสงค์/นิยาม หรือข้อนั้นมีความตรงตามเนื้อหาที่ต้องการวัด สามารถนำไปใช้วัดได้ (ศิริชัย กาญจนวาสี (2556)

พบว่า ค่าดัชนี IOC ของแบบวัดมีค่า 0.20 – 1.00 จากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามที่มีค่าดัชนี IOC ต่ำกว่า 0.50 ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญโดยให้ครอบคลุมกับนิยามที่กำหนดไว้ แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งเพื่อให้ได้แบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายฉบับสมบูรณ์ดังแสดงในภาคผนวก ข

ขั้นตอนที่ 5 ผู้วิจัยนำแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่ไม่ใช่ตัวอย่างจำนวน 237 คน จากโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ 1 โรงเรียน และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 โรงเรียน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดโดยการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (internal consistency of reliability) ของแบบวัดทั้งฉบับ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) แสดงผลดังตารางที่ 6 และ 7

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

องค์ประกอบ	ข้อที่	p	ความหมาย	r	ความหมาย
ความรู้ทางการเมือง	1	0.70	ค่อนข้างง่าย	0.48	จำแนกได้ดี
	2	0.77	ค่อนข้างง่าย	0.49	จำแนกได้ดี
	3	0.40	ยากง่ายปานกลาง	0.25	จำแนกพอใช้ได้
	4	0.25	ค่อนข้างยาก	0.19	จำแนกพอใช้ได้
	5	0.46	ยากง่ายปานกลาง	0.32	จำแนกพอใช้ได้
	6	0.84	ง่ายมาก	0.44	จำแนกได้ดี
	7	0.32	ค่อนข้างยาก	0.22	จำแนกพอใช้ได้
	8	0.55	ยากง่ายปานกลาง	0.38	จำแนกพอใช้ได้
	9	0.65	ค่อนข้างง่าย	0.21	จำแนกพอใช้ได้
	10	0.71	ค่อนข้างง่าย	0.42	จำแนกได้ดี

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

องค์ประกอบ	ข้อที่	p	ความหมาย	r	ความหมาย
ทักษะทางการเมือง	11	0.53	ยากง่ายปานกลาง	0.48	จำแนกได้ดี
	12	0.54	ยากง่ายปานกลาง	0.33	จำแนกพอใช้ได้
	13	0.79	ค่อนข้างง่าย	0.36	จำแนกพอใช้ได้
	14	0.88	ง่ายมาก	0.32	จำแนกพอใช้ได้
	15	0.89	ง่ายมาก	0.30	จำแนกพอใช้ได้
	16	0.63	ค่อนข้างง่าย	0.60	จำแนกได้ดี
	17	0.89	ง่ายมาก	0.33	จำแนกพอใช้ได้
	18	0.66	ค่อนข้างง่าย	0.52	จำแนกได้ดี
	19	0.39	ค่อนข้างยาก	0.22	จำแนกพอใช้ได้
	20	0.60	ค่อนข้างง่าย	0.48	จำแนกได้ดี
เจตคติทางการเมือง	21	0.42	ยากง่ายปานกลาง	0.49	จำแนกได้ดี
	22	0.64	ค่อนข้างง่าย	0.63	จำแนกได้ดี
	23	0.75	ค่อนข้างง่าย	0.43	จำแนกได้ดี
	24	0.87	ง่ายมาก	0.35	จำแนกพอใช้ได้
	25	0.68	ค่อนข้างง่าย	0.56	จำแนกได้ดี
	26	0.59	ยากง่ายปานกลาง	0.46	จำแนกได้ดี
	27	0.66	ค่อนข้างง่าย	0.56	จำแนกได้ดี
	28	0.76	ค่อนข้างง่าย	0.47	จำแนกได้ดี
	29	0.56	ยากง่ายปานกลาง	0.48	จำแนกได้ดี
	30	0.56	ยากง่ายปานกลาง	0.55	จำแนกได้ดี

จากตารางที่ 6 พบว่า ข้อคำถามของแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.25 – 0.89 และมีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 0.20 ทุกข้อ

**ตารางที่ 7 ค่าความเที่ยงของแบบวัดการรู้เท่าการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย**

แบบวัด	ข้อคำถาม	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าความเที่ยง
การรู้เท่าการเมือง	1 – 30	19.07	5.34	0.81

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่าแบบวัดการรู้เท่าการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายมีค่าความเที่ยงอยู่ที่ 0.81 ซึ่งมีค่าความเที่ยงค่อนข้างสูง สรุปได้ว่า แบบวัดการรู้เท่าการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมามีคุณภาพ

**การเก็บรวบรวมข้อมูล**

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนรายละเอียดดังนี้

1. ทหารายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทั้งโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากนั้นติดต่อประสานงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย
2. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครูศาสตร์ถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ส่งแบบวัดให้กับผู้ประสานงานของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งแนบเอกสารคำชี้แจงเกี่ยวกับการแจกแบบวัดให้นักเรียนทำแบบวัด โดยผู้วิจัยจัดเป็นชุดๆซึ่งแยกระดับชั้น ป.4, ป.5 และ ป.6 พร้อมทั้งระบุจำนวนของแบบวัดเพื่อความสะดวกของครู/อาจารย์ผู้ประสานงาน และได้แนบซองเปล่าติดแสตมป์โดยเจ้าหน้าที่ของถึงผู้วิจัยเพื่อความสะดวกของผู้ประสานงานในการส่งแบบวัดคืน
4. กำกับติดตามแบบวัดคืนโดยการติดต่อกับผู้ประสานงานของแต่ละโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
5. ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบวัดที่ได้รับคืนมา และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปโดยคิดอัตราการตอบกลับของแบบวัด ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนแบบวัดที่ส่งและอัตราตอบกลับของแต่ละโรงเรียน

โรงเรียน	จำนวนแบบวัดที่ส่ง (ฉบับ)	อัตราการตอบกลับ	
		จำนวน	ร้อยละ
1. โรงเรียนสาธิตแห่ง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (บางเขน)	125	117	93.60
2. โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)	125	98	78.40
3. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม)	125	90	72.00
4. โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน	125	109	87.20
6. โรงเรียนบ้านคลองหลวง	125	121	96.80
7. โรงเรียนบ้านนาล้อม	125	81	64.80
8. โรงเรียนป่าไม้อุทิศ	125	61	48.80
9. โรงเรียนวัดหว่านบุญ	125	120	96.00
รวม	1,000	797	79.70

จากตารางที่ 8 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดส่งแบบวัดไปจำนวน 1,000 ฉบับ และได้รับแบบวัดกลับคืนมาจำนวน 797 ฉบับ คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 79.70 พบว่าโรงเรียนบ้านคลองหลวงได้ส่งแบบวัดกลับคืนมามากที่สุด คือคิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 96.80 และโรงเรียนที่ส่งแบบวัดกลับมาน้อยที่สุดคือโรงเรียนป่าไม้อุทิศ คือคิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 48.80 เนื่องจากโรงเรียนมีจำนวนนักเรียนค่อนข้างน้อยคือระดับชั้นละไม่เกิน 30 คน

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบวัดการรับรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อแสดงข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีรายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

#### 1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นและค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติเชิงบรรยายได้แก่ ความถี่ และร้อยละเพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window



1.2 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรโดยใช้สถิติเชิงบรรยายได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard of deviation) ความเบ้ (skewness) ความโด่ง (kurtosis) และสัมประสิทธิ์การกระจาย (coefficient of variation) เพื่ออธิบายระดับการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายและลักษณะการกระจายข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ดังนี้

ระดับคะแนน	ความหมาย
$< \bar{X} - 1SD$	มีการรู้ทางการเมืองจัดอยู่ในระดับต่ำ
$\bar{X} \pm 1SD$	มีการรู้ทางการเมืองจัดอยู่ในระดับปานกลาง
$> \bar{X} + 1SD$	มีการรู้ทางการเมืองจัดอยู่ในระดับสูง

## 2. การวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดโดยการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (internal consistency reliability) ของแบบวัดทั้งฉบับ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยัน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นโมเดลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมา สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ โดยใช้โปรแกรมลิสเรล

2.3 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการทดสอบค่าทีแบบอิสระ (independent t-test)

## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อวิเคราะห์คุณภาพแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 3) เพื่อเปรียบเทียบการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

- 1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค
- 1.2 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างและค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร ซึ่งแบ่งการนำเสนอออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

- 2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง
- 2.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายทั้งหมด
- 2.3 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายจำแนกตามสังกัดโรงเรียน
- 2.4 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรของนักเรียนทั้งหมด
- 2.5 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรของนักเรียนจำแนกตามสังกัดของโรงเรียน
- 2.6 ผลการจำแนกระดับการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายทั้งหมด

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

- 3.1 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และทดสอบความแตกต่างด้วยการทดสอบค่าทีแบบอิสระ (Independent t-test)

3.2 ผลการทดสอบความแตกต่างด้วยการทดสอบค่าทีแบบอิสระ (Independent t-test) ของคะแนนเฉลี่ยแต่ละองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้ของการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐกับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำหรับการวิเคราะห์และการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เพื่อให้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความสะดวกและเข้าใจเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์มากขึ้น ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์และความหมายที่ใช้แทนค่าสถิติและตัวแปรต่างๆดังนี้

#### สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าสถิติ

M	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
SD	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
CV	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
sk	หมายถึง	ค่าความเบ้
ku	หมายถึง	ค่าความโด่ง
$\chi^2$	หมายถึง	ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนประเภทค่าสถิติไค-สแควร์
GFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน
AGFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว
NFI	หมายถึง	ดัชนีวัดความปกติ
RFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความสัมพันธ์
RMR	หมายถึง	ดัชนีราคาเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ
df	หมายถึง	องศาอิสระ
p	หมายถึง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
$R^2$	หมายถึง	สัมประสิทธิ์การพยากรณ์

#### สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปร

POL.LITER	หมายถึง	การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
KNOW	หมายถึง	ความรู้ทางการเมือง
SKILL	หมายถึง	ทักษะทางการเมือง
ATTIT	หมายถึง	เจตคติทางการเมือง

KNOW.D	หมายถึง	อธิบายความหมายของประชาธิปไตย
KNOW.R	หมายถึง	เข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียน
KNOW.F	หมายถึง	เข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้เสรีภาพ ของตนเอง
KNOW.P	หมายถึง	รู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายใน โรงเรียน
KNOW.C	หมายถึง	รู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายในโรงเรียน
SKILL.D	หมายถึง	ประยุกต์ใช้ความหมายประชาธิปไตยในการ แก้ไขปัญหาต่างๆในโรงเรียน
SKILL.R	หมายถึง	ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับ
SKILL.F	หมายถึง	ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมี เหตุผล
SKILL.P	หมายถึง	เข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน
SKILL.C	หมายถึง	ปฏิบัติตามตามกฎระเบียบของโรงเรียน
ATTIT.D	หมายถึง	เชื่อมั่นในระบบของประชาธิปไตย
ATTIT.R	หมายถึง	ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น
ATTIT.F	หมายถึง	ตระหนักถึงการใช้เสรีภาพโดยไม่ทำให้ผู้อื่น เดือดร้อน
ATTIT.P	หมายถึง	เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ของโรงเรียน
ATTIT.C	หมายถึง	มีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน

## ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

### 1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดโดยการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (internal consistency of reliability) ของแบบวัดทั้งฉบับ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) นอกจากนี้ยังหาความยาก อำนาจจำแนก ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบวัดทั้งฉบับ แสดงผลดังตารางที่ 9

**ตารางที่ 9 ค่าความเที่ยง ค่าความยาก อำนาจจำแนก คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย**

หัวข้อ	ผลการวิเคราะห์
ความเที่ยง	0.82
ความยาก	0.51
อำนาจจำแนก	0.47
คะแนนเฉลี่ย	15.30
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	5.87

จากตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่าแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายมีค่าความเที่ยงอยู่ที่ 0.82 ซึ่งมีค่าความเที่ยงค่อนข้างสูง ค่าความยากอยู่ที่ 0.51 หมายถึงว่ามีระดับความยากอยู่ที่ระดับปานกลาง มีอำนาจจำแนกอยู่ที่ 0.47 ซึ่งสามารถจำแนกได้อย่างดี

เมื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดโดยการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (internal consistency of reliability) ของแบบวัดรายองค์ประกอบ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) แสดงผลดังตารางที่ 10

**ตารางที่ 10 ค่าความเที่ยงแต่ละองค์ประกอบ ของแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย**

องค์ประกอบ	ค่าความเที่ยง
ความรู้ทางการเมือง	0.55
ทักษะทางการเมือง	0.65
เจตคติทางการเมือง	0.69

จากตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่าแต่ละองค์ประกอบของแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายมีค่าความเที่ยงคือ ความรู้ทางการเมือง (0.55) ทักษะทางการเมือง (0.65) และเจตคติทางการเมือง (0.69) ซึ่งมีค่าความเที่ยงค่อนข้างต่ำ เนื่องจากแต่ละองค์ประกอบมีจำนวนข้อคำถามที่ค่อนข้างน้อยคือองค์ประกอบละ 10 ข้อคำถาม

## 1.2 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดการรู้เท่าทันการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

### 1.2.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้กับการรู้เท่าทันการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่าตัวแปรที่บ่งชี้ผลลัพธ์จากการรู้เท่าทันการเมืองทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < .05$ ) และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.51 ถึง 0.37 โดยมีคู่ที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุดคือ รู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน (SKILL.P) กับ เชื่อมมั่นในระบอบประชาธิปไตย (ATTIT.D) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.37 รองลงมาคือตัวแปรเข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน (SKILL.P) กับ เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน (ATTIT.P) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.36 ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดคือเข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียน (KNOW.R) กับ มีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน (ATTIT.C) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.51 เมื่อพิจารณาค่าสถิติ Bartlett's test of sphericity ซึ่งเป็นค่าสถิติทดสอบสมมติฐานว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์นั้นเป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (identity matrix) หรือไม่ พบว่ามีค่าเท่ากับ 3065.33 ( $p < .00$ ) แสดงว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีไกเซอร์-เมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin measures of sampling adequacy: KMO) มีค่าเท่ากับ 0.88 ซึ่งเข้าใกล้ 1 ผลการทดสอบนี้แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต่างๆ ในข้อมูลชุดนี้มีความสัมพันธ์กันมาก และมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบได้ โดยมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยเลขคณิตส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน  
ขององค์ประกอบผลลัพธ์จากการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

ตัวแปร	KNOW .D	KNOW .R	KNOW .F	KNOW .P	KNOW .C	SKILL .D	SKILL .R	SKILL .F	SKILL .P	SKILL .C	ATTIT .D	ATTIT .R	ATTIT .F	ATTIT .P	ATTIT .C
KNOW.D	1														
KNOW.R	.192*	1													
KNOW.F	.198*	.199*	1												
KNOW.P	.150*	.170*	.172*	1											
KNOW.C	.180*	.145*	.230*	.138*	1										
SKILL.D	.253*	.148*	.153*	.147*	.145*	1									
SKILL.R	.174*	.082*	.123*	.150*	.155*	.224*	1								
SKILL.F	.149*	.183*	.142*	.185*	.217*	.142*	.112*	1							
SKILL.P	.216*	.211*	.226*	.230*	.225*	.303*	.202*	.210*	1						
SKILL.C	.194*	.115*	.252*	.209*	.086*	.196*	.115*	.098*	.276*	1					
ATTIT.D	.229*	.184*	.227*	.198*	.158*	.292*	.228*	.206*	.370*	.242*	1				
ATTIT.R	.154*	.137*	.153*	.172*	.136*	.257*	.195*	.179*	.305*	.208*	.347*	1			
ATTIT.F	.226*	.212*	.211*	.196*	.134*	.294*	.174*	.235*	.270*	.268*	.322*	.333*	1		
ATTIT.P	.253*	.184*	.247*	.204*	.197*	.293*	.209*	.229*	.356*	.302*	.370*	.347*	.330*	1	
ATTIT.C	.193*	.051*	.161*	.086*	.101*	.091*	.139*	.144*	.151*	.113*	.180*	.115*	.183*	.252*	1
Mean	1.441	.685	.844	.908	1.054	1.010	.792	.801	1.243	.952	.919	1.058	1.059	1.070	.887
SD	.714	.717	.703	.747	.756	.787	.511	.727	.760	.765	.786	.785	.786	.804	.749

Bartlett's Test of Sphericity = 3065.33 df = 435 p = .00 KMO = 0.88

หมายเหตุ p < .05

## 1.2.2 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการรู้ทางการเมืองของนักเรียน

### ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

การตรวจสอบความตรงของโมเดลการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดยการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ซึ่งโมเดลนี้ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ 15 ตัวบ่งชี้ คือ องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้ทางการเมือง (KNOW) ประกอบด้วย อธิบายความหมายของประชาธิปไตย (KNOW.D) เข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียน (KNOW.R) เข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้เสรีภาพของตนเอง (KNOW.F) รู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน (KNOW.P) และรู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายในโรงเรียน (KNOW.C)

องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะทางการเมือง (SKILL) ประกอบด้วย ประยุกต์ใช้ความหมายประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหาต่างๆในโรงเรียน (SKILL.D) ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับ (SKILL.R) ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล (SKILL.F) เข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน (SKILL.P) และปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน (SKILL.C)

องค์ประกอบที่ 3 ด้านเจตคติทางการเมือง (ATTIT) ประกอบด้วย เชื่อมั่นในระบบประชาธิปไตย (ATTIT.D) ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น (ATTIT.R) ตระหนักถึงการใช้เสรีภาพโดยไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน (ATTIT.F) เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน (ATTIT.P) และมีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน (ATTIT.C)

สำหรับผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดยใช้การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองพบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 108.24 ที่องศาอิสระเท่ากับ 83 นั่นคือค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ยอมรับสมมติฐานหลักที่ว่าโมเดลการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า  $X^2/df$  เท่ากับ 1.30 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.98 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.98 ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) เท่ากับ 0.03 และค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.02 ดังรายละเอียดผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 12 และแผนภาพที่ 1 ดังนี้



ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ		t	R <sup>2</sup>	สัมประสิทธิ์องค์ประกอบ
	SE	$\beta$			
องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง					
KNOW.D	<--->	0.46	<--->	1.00	0.08
KNOW.R	0.12	0.40	7.34*	0.87	0.07
KNOW.F	0.17	0.46	8.01*	1.00	0.09
KNOW.P	0.12	0.40	7.37*	0.88	0.07
KNOW.C	0.12	0.38	7.12*	0.83	0.63
SKILL.D	<--->	0.54	<--->	1.00	0.10
SKILL.R	0.08	0.37	8.13*	0.68	0.06
SKILL.F	0.08	0.37	8.03*	0.67	0.06
SKILL.P	0.10	0.62	11.49*	1.13	0.14
SKILL.C	0.09	0.43	9.06*	0.79	0.06
ATTIT.D	<--->	0.61	<--->	1.00	0.13
ATTIT.R	0.08	0.54	11.67*	0.88	0.10
ATTIT.F	0.08	0.56	12.03*	0.92	0.11
ATTIT.P	0.08	0.63	13.03*	1.03	0.14
ATTIT.C	0.07	0.31	7.24*	0.50	0.04

หมายเหตุ: p < .05, <--->ไม่รายงานค่า SE และ t เนื่องจากเป็นพารามิเตอร์บังคับ

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ		t	R <sup>2</sup>	สัมประสิทธิ์องค์ประกอบ
	SE	$\beta$			
องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง					
KNOW	0.04	0.83	10.00*	0.38	-
SKILL	0.04	0.91	12.57*	0.50	-
ATTIT	0.04	0.98	15.26*	0.60	-
Chi-square = 108.24; df =83; p = .53; GFI = 0.98; AGFI = 0.98; RMR = 0.03; RMSEA = 0.02					

หมายเหตุ: p < .05, <--->ไม่รายงานค่า SE และ t เนื่องจากเป็นพารามิเตอร์บังคับ

จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย พิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทุกตัว มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้ทางการเมือง (KNOW) พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานจากมากไปน้อย ได้แก่ อธิบายความหมายของประชาธิปไตยและเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้เสรีภาพของตนเอง (KNOW.D, KNOW.F;  $\beta = 0.46$ ) เข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียนและรู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน (KNOW.R, KNOW.P;  $\beta = 0.40$ ) และรู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายในโรงเรียน (KNOW.C;  $\beta = 0.38$ ) และมีความแปรปรวนร่วมกับความรู้ทางการเมืองเท่ากับร้อยละ 100, 100, 88, 87, 83 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะการรู้ทางการเมือง (SKILL) พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานจากมากไปน้อย ได้แก่ เข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน (SKILL.P;  $\beta = 0.62$ ) ประยุกต์ใช้ความหมายประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในโรงเรียน (SKILL.D;  $\beta = 0.54$ ) ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน (SKILL.C;  $\beta = 0.43$ ) ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับและใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล (SKILL.R, SKILL.F;  $\beta =$

0.37) และมีความแปรปรวนร่วมกับทักษะทางการเมืองเท่ากับร้อยละ 113, 100, 79, 68, 67 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบที่ 3 ด้านเจตคติการรู้ทางการเมือง (ATTIT) พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานจากมากไปน้อย ได้แก่ เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน (ATTIT.P;  $\beta = 0.63$ ) เชื่อมมั่นในระบอบประชาธิปไตย (ATTIT.D;  $\beta = 0.61$ ) ตระหนักถึงการใช้เสรีภาพโดยไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน (ATTIT.F;  $\beta = 0.56$ ) ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น (ATTIT.R;  $\beta = 0.54$ ) มีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน (ATTIT.C;  $\beta = 0.31$ ) และมีความแปรปรวนร่วมกับทักษะทางการเมืองเท่ากับร้อยละ 103, 100, 92, 88, 50 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลการวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานขององค์ประกอบการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายจากมากไปน้อย ได้แก่ องค์ประกอบที่ 3 เจตคติทางการเมือง (ATTIT;  $\beta = 0.98$ ) องค์ประกอบที่ 2 ทักษะทางการเมือง (SKILL;  $\beta = 0.91$ ) และองค์ประกอบที่ 1 ความรู้ทางการเมือง (KNOW;  $\beta = 0.83$ ) มีค่าเป็นบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีความแปรปรวนร่วมกับการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายเท่ากับร้อยละ 60, 50 และ 38 ตามลำดับ

ผู้วิจัยได้นำสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ (factor score coefficient) ที่ได้ไปใช้ในการสร้างสเกลองค์ประกอบของการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ทางการเมือง ทักษะทางการเมือง และเจตคติทางการเมือง รวมทั้งตัวบ่งชี้การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในการสร้างตัวบ่งชี้ดังกล่าวนี้ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตัวบ่งชี้ในรูปของคะแนนดิบ เพื่อนำตัวบ่งชี้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ต่อไป จากนั้นนำตัวบ่งชี้ที่สร้างได้ไปคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน สำหรับสมการที่ใช้ในการสร้างสเกลองค์ประกอบซึ่งเป็นตัวบ่งชี้การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายในแต่ละด้านและโดยรวม ดังนี้

**สมการการสร้างสเกลองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย**

**ด้านความรู้ทางการเมือง**

$$\text{KNOW} = 0.08*(\text{KNOW.D}) + 0.07*(\text{KNOW.R}) + 0.09*(\text{KNOW.F}) + 0.07*(\text{KNOW.P}) + 0.63*(\text{KNOW.C})$$

สมการการสร้างสเกลองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้การรู้รู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้น  
ประถมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ด้านทักษะทางการเมือง

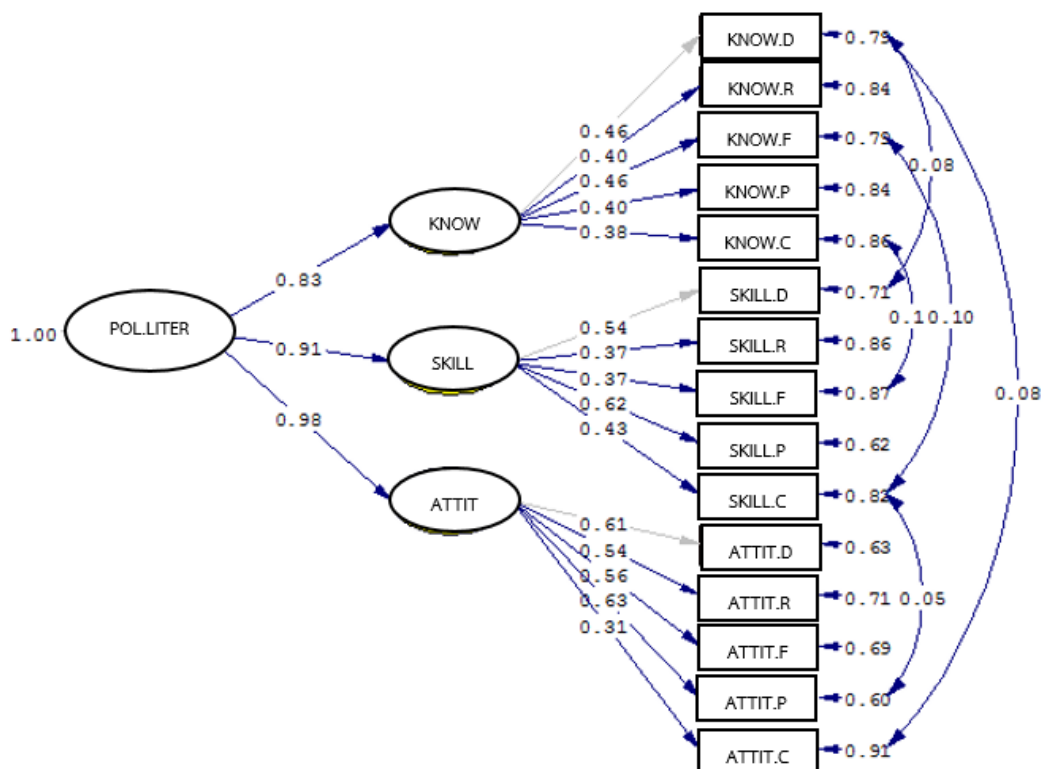
$$\text{SKILL} = 0.10*(\text{SKILL.D}) + 0.06*(\text{SKILL.R}) + 0.06*(\text{SKILL.F}) + 0.14*(\text{SKILL.P}) + 0.06*(\text{SKILL.C})$$

ด้านเจตคติทางการเมือง

$$\text{ATTIT} = 0.13*(\text{ATTIT.D}) + 0.10*(\text{ATTIT.R}) + 0.11*(\text{ATTIT.F}) + 0.14*(\text{ATTIT.P}) + 0.04*(\text{ATTIT.C})$$

การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

$$\begin{aligned} \text{POL.LITER} = & 0.08*(\text{KNOW.D}) + 0.07*(\text{KNOW.R}) + 0.09*(\text{KNOW.F}) \\ & + 0.07*(\text{KNOW.P}) + 0.63*(\text{KNOW.C}) + 0.10*(\text{SKILL.D}) \\ & + 0.06*(\text{SKILL.R}) + 0.06*(\text{SKILL.F}) + 0.14*(\text{SKILL.P}) \\ & + 0.06*(\text{SKILL.C}) + 0.13*(\text{ATTIT.D}) + 0.10*(\text{ATTIT.R}) \\ & + 0.11*(\text{ATTIT.F}) + 0.14*(\text{ATTIT.P}) + 0.04*(\text{ATTIT.C}) \end{aligned}$$



ภาพที่ 3 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียน  
ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

## ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างและค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวอย่างแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวอย่างวิจัย และ 2) ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร มีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

### 2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนที่ตอบแบบวัดทั้งหมด 797 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 411 คน (ร้อยละ 51.60) เป็นเพศชาย 386 คน (ร้อยละ 48.40) เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 264 คน (ร้อยละ 33.10) นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 268 คน (ร้อยละ 33.60) และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 265 คน (ร้อยละ 33.30) นักเรียนที่ตอบแบบวัดเป็นนักเรียนโรงเรียนสาธิตเกษตรฯ จำนวน 117 (ร้อยละ 14.70) นักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาฯ จำนวน 98 (ร้อยละ 12.30) นักเรียนโรงเรียนสาธิตรามฯ จำนวน 90 (ร้อยละ 11.30) นักเรียนโรงเรียนสาธิตเกษตรฯ วิทยาเขตกำแพงแสน จำนวน 109 (ร้อยละ 13.70) นักเรียนโรงเรียนบ้านคลองหลวง จำนวน 121 (ร้อยละ 15.20) นักเรียนโรงเรียนบ้านนาล้อม จำนวน 81 (ร้อยละ 10.20) นักเรียนโรงเรียนป่าไม้อุทิศ จำนวน 61 (ร้อยละ 7.70) นักเรียนโรงเรียนวัดหว่านบุญ จำนวน 120 (ร้อยละ 15.10)

นักเรียนที่ได้เกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 จำนวน 41 คน (ร้อยละ 5.10) นักเรียนที่ได้เกรดเฉลี่ย 2.00 – 2.50 จำนวน 91 คน (ร้อยละ 11.40) นักเรียนที่ได้เกรดเฉลี่ย 2.51 – 2.99 จำนวน 61 คน (ร้อยละ 7.70) นักเรียนที่ได้เกรดเฉลี่ย 3.00 – 3.50 จำนวน 219 คน (ร้อยละ 27.50) นักเรียนที่ได้เกรดเฉลี่ยมากกว่า 3.51 จำนวน 385 คน (ร้อยละ 48.30) อาชีพของผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่คือค้าขาย/ประกอบธุรกิจของตนเองจำนวน 205 คน (ร้อยละ 25.70) รองลงมาคืออาชีพพนักงานบริษัทเอกชนจำนวน 176 คน (ร้อยละ 22.10) อาชีพรับจ้างทั่วไป 170 คน (ร้อยละ 21.30) อาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจำนวน 127 คน (ร้อยละ 15.90) อื่นๆจำนวน 62 คน (ร้อยละ 7.80) และอาชีพของผู้ปกครองนักเรียนน้อยที่สุดคือเกษตรกร(ปลูกพืช/เลี้ยงสัตว์) จำนวน 56 คน (ร้อยละ 7.10)

รายได้ผู้ปกครองต่อเดือนของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ที่ 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 114 คน (ร้อยละ 14.30) รองลงมาคือ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 101 คน (ร้อยละ 12.70) รายได้ 20,000 – 30,000 บาท จำนวน 93 คน (ร้อยละ 11.70) รายได้ 5,000บาทหรือต่ำกว่า จำนวน 91 คน (ร้อยละ 11.40) รายได้ 30,001 – 40,000 บาท จำนวน 86 คน (ร้อยละ 10.80) รายได้

100,000 บาทขึ้นไป จำนวน 77 คน (ร้อยละ 9.70) รายได้ 40,000 – 50,000 บาท จำนวน 64 คน (ร้อยละ 8.00) รายได้ 50,000 – 60,000 บาท จำนวน 49 คน (ร้อยละ 6.10) รายได้ 60,001 – 70,000 บาท จำนวน 40 คน (ร้อยละ 5.00) รายได้ 70,001 – 80,000 บาท จำนวน 33 คน (ร้อยละ 4.10) รายได้ 90,001 – 100,000 บาท จำนวน 26 คน (ร้อยละ 3.30) และรายได้ ผู้ปกครองต่อเดือนของนักเรียนที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 80,001 – 90,000 บาท จำนวน 23 คน (ร้อยละ 2.90) รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามสังกัด

หัวข้อ	สังกัด		รวม			
	สังกัดมหาวิทยาลัย ของรัฐ	สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษาขั้น พื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ		
<b>เพศ</b>						
ชาย	210	50.70	176	46.00	386	48.40
หญิง	204	49.30	207	54.00	411	51.60
<b>รวม</b>	414	100.00	383	100.00	797	100.00
<b>ระดับชั้นที่กำลังศึกษา</b>						
ป.4	137	33.10	127	33.20	264	33.10
ป.5	139	33.60	129	33.70	268	33.60
ป.6	138	33.30	127	33.20	265	33.30
<b>รวม</b>	414	100.00	383	100.00	797	100.00
<b>เกรดเฉลี่ย</b>						
ต่ำกว่า 2.00	7	1.70	34	8.90	41	5.10
2.00 – 2.50	18	4.30	73	19.10	91	11.40
2.51 – 2.99	25	6.00	36	9.40	61	7.70
3.00 – 3.50	100	24.20	119	31.00	219	27.50
มากกว่า 3.51	264	63.80	121	31.60	385	48.30
<b>รวม</b>	414	100.00	383	100.00	797	100.00

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามสังกัด (ต่อ)

หัวข้อ	สังกัด		สังกัดมหาวิทยาลัย ของรัฐ		สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษาขั้น พื้นฐาน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	<b>อาชีพผู้ปกครอง</b>							
รับจ้างทั่วไป	8	1.90	162	42.30	170	21.30		
เกษตรกรรวม(ปลูกพืช/เลี้ยง สัตว์)	13	3.30	43	11.20	56	7.10		
พนักงานบริษัทเอกชน	117	28.30	59	15.40	176	22.10		
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	130	31.40	75	19.60	205	25.70		
รับราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	111	26.80	16	4.20	127	15.90		
อื่นๆ	35	8.30	28	7.30	63	7.90		
<b>รวม</b>	<b>414</b>	<b>100.00</b>	<b>383</b>	<b>100.00</b>	<b>797</b>	<b>100.00</b>		
<b>รายได้ผู้ปกครอง</b>								
5,000 บาทหรือต่ำกว่า	3	0.70	88	23.00	91	11.40		
5,001 – 10,000 บาท	10	2.40	104	27.20	114	14.30		
10,001 – 20,000 บาท	28	6.80	73	19.10	101	12.70		
20,001 – 30,000 บาท	39	9.40	54	14.10	93	11.70		
30,001 – 40,000 บาท	62	15.00	24	6.30	86	10.80		
40,001 – 50,000 บาท	55	13.30	9	2.30	64	8.00		
50,001 – 60,000 บาท	39	9.40	10	2.60	49	6.10		
60,001 – 70,000 บาท	29	7.00	11	2.90	40	5.00		
70,001 – 80,000 บาท	31	7.50	2	0.50	33	4.10		
80,001 – 90,000 บาท	20	4.80	3	0.80	23	2.90		
90,001 – 100,000 บาท	22	5.30	4	1.00	26	3.30		
100,000 บาทขึ้นไป	76	18.40	1	0.30	77	9.70		
<b>รวม</b>	<b>414</b>	<b>100.00</b>	<b>383</b>	<b>100.00</b>	<b>797</b>	<b>100.00</b>		

## 2.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายทั้งหมด

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานโดยภาพรวมของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนมีคะแนนเต็ม 30 คะแนน พบว่า คะแนนสูงสุดของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนคือ 30 คะแนน ส่วนคะแนนต่ำสุดของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนคือ 2 คะแนน โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนคือ 15.30 คะแนน มัธยฐานของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนคือ 15.00 คะแนน สำหรับค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนคือ 5.87 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียน CV% เท่ากับ 38.37 ความแปรปรวนของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนเท่ากับ 34.50 เมื่อพิจารณารูปโค้งการแจกแจงของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนจากค่าความเบ้และความโด่ง พบว่า มีลักษณะการแจกแจงที่เบ้ขวา ( $sk = 0.09$ ) สำหรับลักษณะความโด่งมีลักษณะความโด่งแบนกว่าโค้งปกติ ( $ku = -1.04$ ) อย่างไรก็ตามคะแนนจากคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายยังมีลักษณะการแจกแจงเป็นโค้งปกติ พิจารณาจากค่าความคลาดเคลื่อนของความเบ้และความโด่งที่มีค่าไม่เกิน 2.00 หรือไม่น้อยกว่า -2.00 ซึ่งยังถือได้ว่ามีลักษณะการแจกแจงเป็นโค้งปกติ (SPSS Base 8.0, 1998 อ้างถึงใน อวยพร เรื่องตระกูล, 2543) ดังตารางที่ 14

### ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบวัดการรู้ทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบวัดการรู้ทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด									
Max	Min	M	Med	SD	CV	Variance	sk	ku	
30	2	15.30	15.00	5.87	38.37	34.50	0.09	-1.04	

## 2.3 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายจำแนกตามสังกัดโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานโดยภาพรวมของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐมีคะแนนเต็ม 30 คะแนน พบว่า คะแนนสูงสุดของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐคือ 30 คะแนน ส่วนคะแนนต่ำสุดคือ 3 คะแนน โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนสาธิต



สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐคือ 15.79 คะแนน มัธยมศึกษาคือ 16.00 คะแนน สำหรับค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐคือ 6.06 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย CV% เท่ากับ 38.38 ความแปรปรวนเท่ากับ 36.77

เมื่อพิจารณารูปโค้งการแจกแจงของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐจากค่าความเบ้และความโด่ง พบว่า มีลักษณะการแจกแจงที่เบ้ขวา ( $sk = 0.02$ ) สำหรับลักษณะความโด่งมีลักษณะความโด่งแบนกว่าโค้งปกติ ( $ku = -1.06$ ) อย่างไรก็ตามคะแนนจากคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐยังมีลักษณะการแจกแจงเป็นโค้งปกติ พิจารณาจากค่าความคลาดเคลื่อนของความเบ้และความโด่งที่มีค่าไม่เกิน 2.00 หรือไม่น้อยกว่า -2.00 ซึ่งยังถือได้ว่ามีลักษณะการแจกแจงเป็นโค้งปกติ (SPSS Base 8.0, 1998 อ้างถึงใน อวยพร เรื่องตระกูล, 2543)

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานโดยภาพรวมของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคะแนนเต็ม 30 คะแนน พบว่าคะแนนสูงสุดของคะแนนการรู้ทางการเมืองคือ 28 คะแนน ส่วนคะแนนต่ำสุดคือ 2 คะแนน โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานคือ 14.85 คะแนน มัธยมศึกษาคือ 14.00 คะแนน สำหรับค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานคือ 5.63 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย CV% เท่ากับ 37.91 ความแปรปรวนเท่ากับ 31.69

เมื่อพิจารณารูปโค้งการแจกแจงของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจากค่าความเบ้และความโด่ง พบว่า มีลักษณะการแจกแจงที่เบ้ขวา ( $sk = 0.11$ ) สำหรับลักษณะความโด่งมีลักษณะความโด่งแบนกว่าโค้งปกติ ( $ku = -1.06$ ) อย่างไรก็ตามคะแนนจากคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีลักษณะการแจกแจงเป็นโค้งปกติ พิจารณาจากค่าความคลาดเคลื่อนของความเบ้และความโด่งที่มีค่าไม่เกิน 2.00 หรือไม่น้อยกว่า -2.00 ซึ่งยังถือได้ว่ามีลักษณะการแจกแจงเป็นโค้งปกติ (SPSS Base 8.0, 1998 อ้างถึงใน อวยพร เรื่องตระกูล, 2543) รายละเอียดดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบวัดการรู้ทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างแยกตามสังกัดโรงเรียน

ค่าสถิติพื้นฐาน	โรงเรียน	โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ	โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
Maximum		30	28
Minimum		3	2
Mean		15.79	14.85
Median		16.00	14.00
SD		6.06	5.63
CV%		38.38	37.91
Variance		36.77	31.69
Skewness		0.02	0.11
Kurtosis		-1.06	-1.06

#### 2.4 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรของนักเรียนทั้งหมด

การนำเสนอค่าสถิติพื้นฐานขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (sk) ค่าความโด่ง (ku) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (CV)

ผลการวิเคราะห์การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า ค่าเฉลี่ยของตัวแปรนักเรียนมีการรู้ทางการเมืองด้านทักษะทางการเมืองสูงสุดที่ (M = 5.37 SD = 2.38) รองลงมาคือด้านเจตคติทางการเมืองอยู่ที่ (M = 5.00 SD = 2.55) และด้านความรู้ทางการเมืองน้อยที่สุดอยู่ที่ (M = 4.94 SD = 2.13) และพบว่า การรู้ทางการเมืองด้านความรู้ทางการเมือง

และด้านเจตคติทางการเมืองมีค่าความเบ้เป็นบวก แสดงว่าข้อมูลมีการเบ้ขวา ( $sk = 0.08$  ,  $0.17$  ตามลำดับ) ส่วนการรู้ทางการเมืองด้านทักษะทางการเมืองมีค่าความเบ้เป็นลบ ( $sk = -0.26$ ) แสดงว่าข้อมูลมีการเบ้ซ้าย สำหรับความโด่งของการรู้ทางการเมืองทั้ง 3 ด้าน คือด้านความรู้ทางการเมือง ด้านทักษะทางการเมือง และด้านเจตคติทางการเมือง มีลักษณะความโด่งแบนกว่าโค้งปกติ ( $ku = -0.58$ ,  $-0.82$  และ  $-0.99$  ตามลำดับ) นอกจากนี้ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของการรู้ทางการเมืองด้านเจตคติทางการเมืองมีค่าสูงที่สุดเป็นร้อยละ 51.00 รองลงมาคือการรู้ทางการเมือง ด้านทักษะทางการเมืองร้อยละ 44.32 และลำดับสุดท้ายคือการรู้ทางการเมืองด้านความรู้ทางการเมืองอยู่ที่ร้อยละ 43.12

เมื่อพิจารณการรู้ทางการเมืองด้านความรู้ทางการเมือง พบว่า ค่าเฉลี่ยนักเรียนสามารถอธิบายความหมายของประชาธิปไตยได้มากที่สุดอยู่ที่ ( $M = 1.44$   $SD = 0.71$ ) รองลงมาคือนักเรียนสามารถรู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายในโรงเรียน นักเรียนสามารถรู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน และนักเรียนสามารถเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้เสรีภาพของตนเองที่ ( $M = 1.06$ ,  $0.90$  และ  $0.85$  สำหรับ  $SD = 0.76$ ,  $0.75$ , และ  $0.70$  ตามลำดับ) และนักเรียนสามารถเข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียนได้น้อยที่สุดที่ ( $M = 0.69$   $SD = 0.72$ ) สำหรับความเบ้พบว่าตัวแปรการอธิบายความหมายของประชาธิปไตย และตัวแปรรู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายในโรงเรียน มีค่าความเบ้เป็นลบ แสดงว่าข้อมูลมีการเบ้ซ้าย ( $sk = -0.88$  และ  $-0.10$  ตามลำดับ) และส่วนตัวแปรเข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียน เข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้เสรีภาพของตนเอง และตัวแปรรู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน มีค่าความเป็นบวก แสดงว่าข้อมูลมีการเบ้ขวา ( $sk = 0.55$ ,  $0.22$  และ  $0.16$  ตามลำดับ) สำหรับความโด่งของทุกตัวแปรของการรู้ทางการเมืองด้านความรู้ทางการเมือง มีลักษณะความโด่งแบนกว่าโค้งปกติมีค่าระหว่าง  $-1.25$  ถึง  $-0.55$

เมื่อพิจารณการรู้ทางการเมืองด้านทักษะทางการเมือง พบว่า ค่าเฉลี่ยของตัวแปรนักเรียนสามารถปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับได้มากที่สุดอยู่ที่ ( $M = 1.36$   $SD = 0.76$ ) รองลงมาคือนักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้ความหมายประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหาต่างๆในโรงเรียน และนักเรียนสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ( $M = 1.24$ ,  $1.01$  และ  $0.95$  สำหรับ  $SD = 0.76$ ,  $0.79$ , และ  $0.77$  ตามลำดับ) และนักเรียนสามารถใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลได้น้อยที่สุดที่ ( $M = 0.80$   $SD = 0.73$ ) สำหรับความเบ้ พบว่า ตัวแปร รู้ประยุกต์ใช้ความหมายประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหาต่างๆในโรงเรียน ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับ เข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน มีค่าความเบ้เป็นลบ

แสดงว่าข้อมูลมีการเบ้ซ้าย ( $sk = -0.20, -0.72$  และ  $-0.43$  ตามลำดับ) และ ส่วนตัวแปรใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และตัวแปรปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียนมีค่าความเบ้เป็นบวก แสดงว่าข้อมูลมีการเบ้ขวา ( $sk = 0.32$  และ  $0.09$  ตามลำดับ) สำหรับความโด่งของทุกตัวแปรของการรู้ทางการเมืองด้านทักษะทางการเมือง มีลักษณะความโด่งแบนกว่าโค้งปกติมีค่าระหว่าง  $-1.38$  ถึง  $-0.93$

เมื่อพิจารณาการรู้ทางการเมืองด้านเจตคติทางการเมือง พบว่า ค่าเฉลี่ยของตัวแปรนักเรียนสามารถเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนมากที่สุดอยู่ที่ ( $M = 1.07$   $SD = 0.81$ ) รองลงมาคือนักเรียนสามารถตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น นักเรียนสามารถตระหนักถึงการใช้เสรีภาพโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และนักเรียนสามารถเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย ( $M = 1.06, 1.06$  และ  $0.92$  สำหรับ  $SD = 0.78, 0.79$ , และ  $0.79$  ตามลำดับ) และนักเรียนสามารถมีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกันได้น้อยที่สุดที่ ( $M = 0.89$   $SD = 0.75$ ) สำหรับความเบ้พบว่าตัวแปรตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น ตระหนักถึงการใช้เสรีภาพโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และตัวแปรเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน มีค่าความเบ้เป็นลบ แสดงว่าข้อมูลมีการเบ้ซ้าย ( $sk = -0.10, -0.10$  และ  $-0.13$  ตามลำดับ) ส่วนตัวแปรเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตยและตัวแปรมีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน มีค่าความเป็นบวก แสดงว่าข้อมูลมีการเบ้ขวา ( $sk = 0.14$  และ  $0.18$  ตามลำดับ) สำหรับความโด่งของทุกตัวแปรของการรู้ทางการเมืองด้านเจตคติทางการเมือง มีลักษณะความโด่งแบนกว่าโค้งปกติมีค่าระหว่าง  $-1.45$  ถึง  $-1.20$  รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียน

องค์ประกอบ/ตัวแปร	M	SD	sk	ku	CV%
ความรู้ทางการเมือง	4.94	2.13	0.08	-0.58	43.12
อธิบายหลักของประชาธิปไตย	1.44	0.71	-0.88	-0.55	49.31
เข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเอง ในโรงเรียน	0.69	0.72	0.55	-0.92	104.35
เข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการ ใช้เสรีภาพของตนเอง	0.85	0.70	0.22	-0.97	82.35

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียน (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวแปร	M	SD	sk	ku	CV%
รู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน	0.90	0.75	0.16	-1.20	83.3
รู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายในโรงเรียน	1.06	0.76	-0.10	-1.25	71.70
<b>ทักษะทางการเมือง</b>	5.37	2.38	-0.26	-0.82	44.32
ประยุกต์ใช้หลักของประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหาต่างๆในโรงเรียน	1.01	0.79	-0.20	-1.38	78.22
ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับ	1.36	0.76	-0.72	-0.93	55.88
ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	0.80	0.73	0.32	-1.09	91.25
เข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน	1.24	0.76	-0.43	-1.16	61.29
ปฏิบัติตามกฏระเบียบของโรงเรียน	0.95	0.77	0.09	-1.30	81.05
<b>เจตคติทางการเมือง</b>	5.00	2.55	0.17	-0.99	51.00
เชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย	0.92	0.79	0.14	-1.37	85.87
ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น	1.06	0.78	-0.10	-1.37	73.58
ตระหนักถึงการใช้เสรีภาพโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน	1.06	0.79	-0.10	-1.38	74.53
เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน	1.07	0.81	-0.13	-1.45	75.70
มีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน	0.89	0.75	0.18	-1.20	84.27

## 2.5 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรของนักเรียนจำแนกตามสังกัดของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามสังกัด พบว่า นักเรียนโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ มีค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองด้านทักษะทางการเมืองสูงสุดที่ ( $M = 5.93$   $SD = 2.44$ ) รองลงมาคือด้านความรู้ทางการเมืองอยู่ที่ ( $M = 5.65$   $SD = 2.13$ ) และด้านเจตคติทางการเมืองน้อยที่สุดอยู่ที่ ( $M = 5.61$   $SD = 2.66$ ) และพบว่า การรู้ทางการเมืองทุกด้าน คือด้านความรู้ทางการเมือง ด้านทักษะทางการเมือง และด้านเจตคติทางการเมืองมีค่าความเบ้เป็นลบ แสดงว่าข้อมูลมีการเบ้ซ้าย ( $sk = -0.29, -0.62$  และ  $-0.12$  ตามลำดับ) สำหรับความโด่งของการรู้ทางการเมืองทั้ง 3 ด้าน คือด้านความรู้ทางการเมือง ด้านทักษะทางการเมือง และด้านเจตคติทางการเมือง มีลักษณะความโด่งแบนกว่าโค้งปกติมีค่าระหว่าง ( $ku = -0.33, -0.53$  และ  $-1.12$  ตามลำดับ) นอกจากนี้ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของการรู้ทางการเมืองด้านเจตคติทางการเมืองมีค่าสูงที่สุดเป็นร้อยละ 47.42 รองลงมาคือการรู้ทางการเมืองด้านทักษะทางการเมืองร้อยละ 41.15 และลำดับสุดท้ายคือการรู้ทางการเมืองด้านความรู้ทางการเมืองอยู่ที่ร้อยละ 37.70

ในขณะที่ผลการวิเคราะห์การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายจำแนกตามสังกัดของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า นักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองด้านทักษะทางการเมืองสูงสุดที่ ( $M = 4.75$   $SD = 2.15$ ) รองลงมาคือด้านเจตคติทางการเมืองอยู่ที่ ( $M = 4.34$   $SD = 2.26$ ) และด้านความรู้ทางการเมืองน้อยที่สุดอยู่ที่ ( $M = 4.18$   $SD = 1.85$ ) และพบว่า การรู้ทางการเมืองทุกด้าน คือด้านความรู้ทางการเมือง ด้านทักษะทางการเมือง และด้านเจตคติทางการเมืองมีค่าความเบ้เป็นบวก แสดงว่าข้อมูลมีการเบ้ขวา ( $sk = 0.34, 0.00$  และ  $0.38$  ตามลำดับ) สำหรับความโด่งของการรู้ทางการเมืองทั้ง 3 ด้าน คือด้านความรู้ทางการเมือง ด้านทักษะทางการเมือง และด้านเจตคติทางการเมือง มีลักษณะความโด่งแบนกว่าโค้งปกติ ( $ku = -0.22, -0.65$  และ  $-0.58$  ตามลำดับ) นอกจากนี้ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของการรู้ทางการเมืองด้านเจตคติทางการเมืองมีค่าสูงที่สุดเป็นร้อยละ 52.07 รองลงมาคือการรู้ทางการเมืองด้านทักษะทางการเมืองร้อยละ 45.26 และลำดับสุดท้ายคือการรู้ทางการเมืองด้านความรู้ทางการเมืองอยู่ที่ร้อยละ 44.26

เมื่อพิจารณาตัวแปรแต่ละตัวของ การรู้ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเกือบทุกตัวแปร (ระหว่าง

M = 1.02 ถึง 1.56) ได้แก่ อธิบายความหมายของประชาธิปไตย เข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้เสรีภาพของตนเอง รู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน รู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายในโรงเรียน ประยุกต์ใช้ความหมายประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในโรงเรียน ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับ เข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน เชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น ตระหนักถึงการ ใช้เสรีภาพ โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ตระหนักถึงการ ใช้เสรีภาพโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และตัวแปรที่มีคะแนนเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ เข้าใจและ อธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียน ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และ มีจิตสำนึก ในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน โดยมีค่าเฉลี่ย 0.90, 0.96 และ 0.95 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตัวแปรแต่ละตัวของการรู้ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ตัวแปรอธิบายความหมายของประชาธิปไตย ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับ และเข้าร่วมกิจกรรม ภายในโรงเรียน โดยมีค่าเฉลี่ย 1.32, 1.23 และ 1.11 ตามลำดับ และตัวแปรที่มีคะแนนเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ เข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียน เข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้เสรีภาพ ของตนเอง รู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน รู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายในโรงเรียน ประยุกต์ใช้ความหมายประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในโรงเรียน ใช้เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน เชื่อมั่นในระบอบ ประชาธิปไตย ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น ตระหนักถึงการ ใช้เสรีภาพโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และมีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการ อยู่ร่วมกัน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ (ระหว่าง M = 0.46 ถึง 0.98)

เมื่อเปรียบเทียบตัวแปรแต่ละตัวของการรู้ทางการเมืองของนักเรียนจำแนกตาม สังกัดของโรงเรียน พบว่า นักเรียนโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า นักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกตัวแปร คือทั้ง 15 ตัวแปร ได้แก่ อธิบายความหมายของประชาธิปไตย เข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียน เข้าใจถึง ผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้เสรีภาพของตนเอง รู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน รู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายในโรงเรียน ประยุกต์ใช้ความหมายประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหา ต่าง ๆ ในโรงเรียน ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับ ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมี เหตุผล เข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน เชื่อมั่นในระบอบ ประชาธิปไตย ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น ตระหนักถึงการ ใช้เสรีภาพโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และมีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน

เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ของตัวแปรการรู้ทางการเมืองของนักเรียนจำแนกตามสังกัดของโรงเรียน พบว่า นักเรียนโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ตัวแปรเกือบทุกตัวแปร มีค่าความเบ้เป็นลบ แสดงว่ามีลักษณะเบ้ซ้าย จำนวน 12 ตัวแปร ได้แก่ อธิบายความหมายของประชาธิปไตย เข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้เสรีภาพของตนเอง รู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน รู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายในโรงเรียน ประยุกต์ใช้ความหมายประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในโรงเรียน ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับ เข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน เชื่อมมั่นในระบอบประชาธิปไตย ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น ตระหนักถึงการให้เสรีภาพโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน โดยมีค่าความเบ้อยู่ระหว่าง -0.08 ถึง -1.15 และมีตัวแปรมีค่าความเบ้เป็นบวก แสดงว่ามีลักษณะเบ้ขวา จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ เข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียน ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และมีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน โดยมีค่าความเบ้อยู่ที่ 0.16, 0.07 และ 0.08 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ของตัวแปรการรู้ทางการเมืองของนักเรียนจำแนกตามสังกัดของโรงเรียน พบว่า นักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตัวแปรเกือบทุกตัวแปร มีค่าความเบ้เป็นบวก แสดงว่ามีลักษณะเบ้ขวา จำนวน 12 ตัวแปร ได้แก่ เข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียน เข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้เสรีภาพของตนเอง รู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน รู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายในโรงเรียน ประยุกต์ใช้ความหมายประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในโรงเรียน ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน เชื่อมมั่นในระบอบประชาธิปไตย ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น ตระหนักถึงการให้เสรีภาพโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และมีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน โดยมีค่าความเบ้อยู่ระหว่าง 0.02 ถึง 1.06 และมีตัวแปรมีค่าความเบ้เป็นลบ แสดงว่ามีลักษณะเบ้ซ้าย จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ อธิบายความหมายของประชาธิปไตย ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับ และเข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน โดยมีค่าความเบ้อยู่ที่ -0.61, -0.42 และ -0.18 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาค่าความโด่งของแต่ละตัวแปร พบว่า เกือบตัวแปรทุกตัวแปรของการรู้ทางการเมืองของ นักเรียนโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ มีค่าความโด่งเป็นลบ แสดงว่ามีลักษณะความโด่งแบนกว่าโค้งปกติ โดยมีค่าอยู่ระหว่าง -0.37 ถึง -1.37 นั่นคือมีการกระจายของ



ข้อมูลค่อนข้างมาก ได้แก่ เข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียน เข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้เสรีภาพของตนเอง รู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน รู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายในโรงเรียน ประยุกต์ใช้ความหมายประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหาต่างๆในโรงเรียน ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับ ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล เข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน เชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น ตระหนักถึงการใช้เสรีภาพโดยไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และมีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน แต่มีตัวแปรอธิบายความหมายของประชาธิปไตย มีค่าความโค้งเป็นบวก โดยมีค่าอยู่ที่ 0.17 แสดงว่ามีลักษณะความโค้งสูงกว่าโค้งปกติ นั่นคือตัวแปรมีการกระจายข้อมูลน้อย

ในขณะที่เดียวกันเมื่อพิจารณาค่าความโค้งของแต่ละตัวแปร พบว่าค่าความโค้งของแต่ละตัวแปรของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเกือบตัวแปรทุกตัวแปรของการรู้ทางการเมือง มีค่าความโค้งเป็นลบ แสดงว่ามีลักษณะความโค้งแบนกว่าโค้งปกติ นั่นคือมีการกระจายของข้อมูลค่อนข้างมาก โดยมีค่าอยู่ระหว่าง -0.68 ถึง -1.40 ได้แก่ อธิบายความหมายของประชาธิปไตย เข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้เสรีภาพของตนเอง รู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน รู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายในโรงเรียน ประยุกต์ใช้ความหมายประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในโรงเรียน ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับ ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล เข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน เชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น ตระหนักถึงการใช้เสรีภาพโดยไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และมีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน แต่มีตัวแปรเข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียน มีค่าความโค้งเป็นบวก โดยมีค่าอยู่ที่ 0.02 แสดงว่ามีลักษณะความโค้งสูงกว่าโค้งปกติ นั่นคือตัวแปรมีการกระจายข้อมูลน้อย รายละเอียดดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ของคะแนนการรู้ทางการเมืองนักเรียนจำแนกตามสังกัดของโรงเรียน

องค์ประกอบ/ตัวแปร	โรงเรียนสาธิตในสังกัด มหาวิทยาลัยรัฐ					โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน					t
	M	SD	sk	ku	CV%	M	SD	sk	ku	CV%	
ความรู้ทางการเมือง	5.65	2.13	-0.29	-0.33	37.70	4.18	1.85	0.34	-0.22	44.26	10.48**
อธิบายหลักของประชาธิปไตย	1.56	0.64	-1.15	0.17	41.03	1.32	0.76	-0.61	-1.04	57.57	4.72**
เข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองใน โรงเรียน	0.90	0.73	0.16	-1.11	81.11	0.46	0.63	1.06	0.02	136.96	9.09**
เข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้ เสรีภาพของตนเอง	1.02	0.72	-0.26	-1.07	70.59	0.67	0.64	0.42	-0.68	95.52	7.24**
รู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น ภายในโรงเรียน	1.05	0.76	-0.08	-1.24	72.38	0.75	0.71	0.40	-0.94	94.67	5.87**
รู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายใน โรงเรียน	1.13	0.77	-0.23	-1.30	68.14	0.98	0.73	0.02	-1.12	74.49	2.79*
ทักษะทางการเมือง	5.93	2.44	-0.62	-0.53	41.15	4.75	2.15	0.00	-0.65	45.26	7.24**
ประยุกต์ใช้หลักของประชาธิปไตยใน การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ	1.05	0.78	-0.09	-1.35	74.29	0.97	0.79	0.06	-1.40	81.44	1.47
ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับ	1.49	0.74	-1.07	-0.37	49.66	1.23	0.76	-0.42	-1.19	61.79	4.83**
ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น อย่างมีเหตุผล	0.96	0.76	0.07	-1.27	79.17	0.63	0.66	0.56	-0.68	104.76	6.55**
เข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน	1.36	0.76	-0.71	-0.93	55.88	1.11	0.74	-0.18	-1.16	66.67	4.71**
ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน	1.07	0.74	-0.17	-1.16	69.16	0.81	0.78	0.33	-1.27	96.30	4.80**

หมายเหตุ \*\* p < .01, \*p < .05

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ของคะแนนการรู้ทางการเมืองนักเรียน จำแนกตามสังกัดของโรงเรียน (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวแปร	โรงเรียนสาธิตในสังกัด มหาวิทยาลัยรัฐ					โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน					t
	M	SD	sk	ku	CV%	M	SD	sk	ku	CV%	
เจตคติทางการเมือง	5.61	2.66	-0.12	-1.12	47.42	4.34	2.26	0.38	-0.58	52.07	7.23**
เชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย	1.05	0.80	-0.10	-1.42	76.19	0.78	0.75	0.39	-1.13	96.15	5.02**
ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น	1.19	0.78	-0.35	-1.27	65.55	0.91	0.77	0.15	-1.28	84.62	5.10**
ตระหนักถึงการใช้เสรีภาพโดยไม่ทำให้ ผู้อื่นเดือดร้อน	1.21	0.79	-0.39	-1.29	65.29	0.90	0.76	0.17	-1.24	84.44	5.66**
เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมของโรงเรียน	1.20	0.81	-0.38	-1.37	67.50	0.93	0.78	0.12	-1.34	83.87	4.82**
มีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ ร่วมกัน	0.95	0.75	0.08	-1.21	78.95	0.83	0.74	0.29	-1.15	89.16	2.40*

หมายเหตุ \*\*  $p < .01$ , \* $p < .05$

## 2.6 ผลการจำแนกระดับการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายทั้งหมด

เมื่อพิจารณาการจำแนกนักเรียนตามค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายแต่ละองค์ประกอบคือด้านความรู้ทางการเมือง ทักษะทางการเมือง และเจตคติทางการเมือง ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 797 คน พบว่านักเรียนมีค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองด้านความรู้ทางการเมืองจัดอยู่ในระดับสูงจำนวน 192 คน (ร้อยละ 24.09) ระดับปานกลาง 499 คน (ร้อยละ 62.61) และระดับต่ำจำนวน 106 คน (ร้อยละ 13.30) นักเรียนมีค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองด้านทักษะทางการเมืองจัดอยู่ในระดับสูงจำนวน 302 คน (ร้อยละ 37.89) ระดับปานกลาง 385 คน (ร้อยละ 48.31) และระดับต่ำจำนวน 110 คน (ร้อยละ 13.80) นักเรียนมีค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองด้านเจตคติทางการเมืองจัดอยู่ในระดับสูงจำนวน 246 คน (ร้อยละ 30.86) ระดับปานกลาง 400 คน (ร้อยละ 50.19) และระดับต่ำจำนวน 151 คน (ร้อยละ 18.95) และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองของนักเรียนทุกองค์ประกอบ พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองจัดอยู่ในระดับสูงจำนวน 149 คน (ร้อยละ 18.70) ระดับปานกลาง 489 คน (ร้อยละ 61.36) และระดับต่ำจำนวน 159 คน (ร้อยละ 19.95) แสดงผลดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ผลการจำแนกระดับการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

องค์ประกอบ	คะแนนเต็ม	จำนวน							
		M	SD	สูง	ร้อยละ	ปานกลาง	ร้อยละ	ต่ำ	ร้อยละ
ความรู้ทางการเมือง	10	4.94	2.13	192	24.09	499	62.61	106	13.30
ทักษะทางการเมือง	10	5.37	2.38	302	37.89	385	48.31	110	13.80
เจตคติทางการเมือง	10	5.00	2.55	246	30.86	400	50.19	151	18.95
การรู้ทางการเมือง	30	15.31	5.91	149	18.70	489	61.36	159	19.95

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

### 3.1 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และทดสอบความแตกต่างด้วยการทดสอบค่าทีแบบอิสระ (Independent t-test)

การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างด้วยการทดสอบค่าทีแบบอิสระของคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน แสดงผลดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนการรู้ทางการเมืองระหว่างนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการทดสอบค่าทีแบบอิสระ (Independent t-test)

ค่าสถิติ	N	M	SD	p
สังกัดโรงเรียน				
โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ	414	7.35	3.11	.00
โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	383	3.03	2.08	

หมายเหตุ \*p < .05

จากตารางที่ 19 แสดงผลจากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้ทางการเมืองระหว่างนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า กลุ่มนักเรียน

ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ มีค่าเฉลี่ยคะแนนการรู้  
 ทักษะการเมืองสูงกว่ากลุ่มนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายสังกัดโรงเรียนสังกัดสำนักงาน  
 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้  
 ทักษะการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐใน  
 สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐของประเทศไทยคือ 7.35 และค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้ทักษะการเมืองของ  
 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายสังกัดโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น  
 พื้นฐานคือ 3.03

### 3.2 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแต่ละองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้ของการรู้ ทักษะการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของ รัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแต่ละองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้การรู้  
 ทักษะการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายจำแนกตามภูมิหลังข้อมูลพื้นฐานของกลุ่ม  
 ตัวอย่าง ใช้สถิติทดสอบค่าทีแบบอิสระ (Independent t-test) การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นความ  
 เป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (test for equality of variances) โดยใช้ Levene's  
 test statistic เพื่อดูความแปรปรวนของคะแนนการรู้ทักษะการเมืองระหว่างนักเรียนระดับ  
 ประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐกับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัด  
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ ถ้าความแปรปรวนของ  
 คะแนนการรู้ทักษะการเมืองเท่ากัน ( $p > .05$ ) จะพิจารณาจาก equal variances assumed แต่ถ้า  
 ความแปรปรวนของคะแนนการรู้ทักษะการเมืองไม่เท่ากัน ( $p < .05$ ) จะพิจารณาจาก equal  
 variances not assumed ดังนี้

#### 3.2.1 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแต่ละองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้ ของการรู้ทักษะการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัด มหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแต่ละองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้  
 ของการรู้ทักษะการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัย  
 ของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า คะแนน  
 เฉลี่ยของทั้ง 3 องค์ประกอบ คือความรู้ทักษะการเมือง ทักษะทางการเมือง และเจตคติทางการเมือง  
 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐมีค่าเฉลี่ย

คะแนนมากกว่านักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยคะแนนแต่ละตัวบ่งชี้ ทั้ง 15 ตัวบ่งชี้ของการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า มีเพียงตัวบ่งชี้ประยุกต์ใช้ความหมายประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหาต่างๆในโรงเรียนที่ไม่แตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับตัวบ่งชี้ที่ 14 ตัวบ่งชี้ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐมีค่าเฉลี่ยคะแนนมากกว่านักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงผลในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแต่ละองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้ของการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้	Mean	SD	Levene's Test for Equality of Variances		t-test		การเปรียบเทียบรายคู่
			F	p	t	Sig.	
<b>1. ความรู้ทางการเมือง</b>							
สาธิต	5.65	2.13	7.69	.01	10.48**	0.00	สาธิต > สพฐ.
สพฐ.	4.18	1.85					
<b>1.1 อธิบายหลักของประชาธิปไตย</b>							
สาธิต	1.56	0.64	26.28	.00	4.72**	0.00	สาธิต > สพฐ.
สพฐ.	1.32	0.76					
<b>1.2 เข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียน</b>							
สาธิต	0.90	0.73	0.17	.68	9.04**	0.00	สาธิต > สพฐ.
สพฐ.	0.46	0.64					

หมายเหตุ \*\* p < .01, \*p < .05

ตารางที่ 20 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแต่ละองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้ของการรู้  
 ทักษะเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ  
 กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้	Mean	SD	Levene's Test for Equality of Variances		t-test		การ เปรียบเทียบ รายคู่
			F	p	t	Sig.	
<b>1.3 เข้าใจถึงผลกระทบ ที่เกิดขึ้นในการใช้ เสรีภาพของตนเอง</b>							
สาธิต	1.02	0.72	1.75	.19	7.21**	0.00	สาธิต > สพฐ.
สพฐ.	0.67	0.64					
<b>1.4 รู้ข่าวสาร ความ เคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น ภายในโรงเรียน</b>							
สาธิต	1.05	0.76	0.32	.57	5.85**	0.00	สาธิต > สพฐ.
สพฐ.	0.75	0.71					
<b>1.5 รู้และเข้าใจคำว่า พลเมืองภายใน โรงเรียน</b>							
สาธิต	1.13	0.77	11.48	.00	2.79**	0.01	สาธิต > สพฐ.
สพฐ.	0.98	0.73					
<b>2. ทักษะทางการเมือง</b>							
สาธิต	5.93	2.44	6.81	.01	7.24**	0.00	สาธิต > สพฐ.
สพฐ.	4.75	2.15					

หมายเหตุ \*\* p < .01, \*p < .05



ตารางที่ 20 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแต่ละองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้ของการรู้  
 ทักษะเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ  
 กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้	Mean	SD	Levene's Test for Equality of Variances		t-test		การ เปรียบเทียบ รายคู่
			F	p	t	Sig.	
<b>2.1 ประยุกต์ใช้หลัก ของประชาธิปไตยใน การแก้ไขปัญหาต่างๆ ในโรงเรียน</b>							
สาธิต	1.05	0.78	0.08	.78	1.47	0.14	ไม่แตกต่างกัน
สพฐ.	0.97	0.79					
<b>2.2 ปฏิบัติตามสิทธิ ของตนเองที่ได้รับ</b>							
สาธิต	1.49	0.74	0.32	.57	4.83**	0.00	สาธิต > สพฐ.
สพฐ.	1.23	0.77					
<b>2.3 ใช้เสรีภาพในการ แสดงความคิดเห็น อย่างมีเหตุผล</b>							
สาธิต	0.96	0.76	0.02	.89	6.52**	0.00	สาธิต > สพฐ.
สพฐ.	0.63	0.65					
<b>2.4 เข้าร่วมกิจกรรม ภายในโรงเรียน</b>							
สาธิต	1.36	0.76	9.60	.00	4.71**	0.00	สาธิต > สพฐ.
สพฐ.	1.11	0.74					

หมายเหตุ \*\* p < .01, \*p < .05

ตารางที่ 20 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแต่ละองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้ของการรู้  
 ทักษะเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ  
 กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้	Mean	SD	Levene's Test for Equality of Variances		t-test		การ เปรียบเทียบ รายคู่
			F	p	t	Sig.	
<b>2.5 ปฏิบัติตนตาม</b>							
<b>กฎระเบียบของ</b>							
<b>โรงเรียน</b>							
สาธิต	1.07	0.74	8.71	.00	4.80**	0.00	สาธิต > สพฐ.
สพฐ.	0.81	0.78					
<b>3. เจตคติทางการเมือง</b>							
สาธิต	5.61	2.66	22.38	.00	7.23**	0.00	สาธิต > สพฐ.
สพฐ.	4.34	2.26					
<b>3.1 เชื้อมันในระบอบ</b>							
<b>ประชาธิปไตย</b>							
สาธิต	1.05	0.80	0.74	.79	5.01**	0.00	สาธิต > สพฐ.
สพฐ.	0.78	0.75					
<b>3.2 ตระหนักและ</b>							
<b>เคารพสิทธิของผู้อื่น</b>							
สาธิต	1.19	0.78	3.30	.07	5.10**	0.00	สาธิต > สพฐ.
สพฐ.	0.91	0.77					

หมายเหตุ \*\* p < .01, \*p < .05

ตารางที่ 20 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแต่ละองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้ของการรู้  
 ทักษะการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ  
 กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้	Mean	SD	Levene's Test for Equality of Variances		t-test		การ เปรียบเทียบ รายคู่
			F	p	t	Sig.	
<b>3.3 ตระหนักถึงการใช้</b>							
<b>เสรีภาพโดยไม่ทำให้</b>							
<b>ผู้อื่นเดือดร้อน</b>							
สาธิต	1.21	0.79	6.55	.01	5.65**	0.00	สาธิต > สพฐ.
สพฐ.	0.90	0.76					
<b>3.4 เห็นความสำคัญ</b>							
<b>ของการมีส่วนร่วมใน</b>							
<b>กิจกรรมของโรงเรียน</b>							
สาธิต	1.20	0.81	8.03	.01	4.82**	0.00	สาธิต > สพฐ.
สพฐ.	0.93	0.78					
<b>3.5 มีจิตสำนึกในการ</b>							
<b>เคารพกฎกติกาการอยู่</b>							
<b>ร่วมกัน</b>							
สาธิต	0.95	0.75	2.12	.15	2.39*	0.02	สาธิต > สพฐ.
สพฐ.	0.83	0.74					

หมายเหตุ \*\* p < .01, \*p < .05

### 3.2.2 ผลการทดสอบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยของการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน พบว่า คะแนนเฉลี่ยของเพศและระดับชั้นของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐกับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่แตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน พบว่า คะแนนเฉลี่ยของเกรดเฉลี่ย อาชีพผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงผลดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ผลการทดสอบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยของการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน

ข้อมูลพื้นฐาน	Mean	SD	Levene's Test for Equality of Variances		t-test		การ เปรียบเทียบ รายคู่
			F	p	t	Sig.	
<b>เพศ</b>							
สาธิต	1.49	0.50	2.47	.12	-1.35	0.18	ไม่แตกต่างกัน
สพฐ.	1.54	0.50					
<b>ระดับชั้น</b>							
สาธิต	2.00	0.82	0.00	.96	0.04	0.97	ไม่แตกต่างกัน
สพฐ.	2.00	0.82					
<b>เกรดเฉลี่ย</b>							
สาธิต	4.44	0.91	107.68	.00	10.57**	0.00	สาธิต > สพฐ.
สพฐ.	3.57	1.34					
<b>อาชีพของผู้ปกครอง</b>							
สาธิต	4.04	1.15	105.51	.00	685.85**	0.00	สาธิต > สพฐ.
สพฐ.	2.54	1.62					
<b>รายได้ของผู้ปกครอง</b>							
สาธิต	7.35	3.11	121.08	.00	728.14**	0.00	สาธิต > สพฐ.
สพฐ.	3.05	2.10					

หมายเหตุ \*\* p < .01, \*p < .05

## บทที่ 5

### สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อวิเคราะห์คุณภาพแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 3) เพื่อเปรียบเทียบการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐกับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมือง โดยพัฒนาองค์ประกอบตัวบ่งชี้เพื่อสร้างแบบวัด ระยะที่ 2 เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ระยะที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูลและเปรียบเทียบข้อมูลของของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยใช้การศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบของการรู้ทางการเมือง ซึ่งสามารถสรุปได้จากงานวิจัยว่าองค์ประกอบทางการเมืองประกอบไปด้วย 3 ส่วนคือ ความรู้ทางการเมือง ทักษะทางการเมือง และเจตคติทางการเมือง นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงตัวบ่งชี้และนิยามของแต่ละตัวบ่งชี้เพื่อใช้ในการพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองต่อไป โดยงานวิจัยนี้มีกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยคือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในสังกัดมหาวิทยาลัย จำนวน 414 คน และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 383 คน รวมทั้งหมด 797 คน จำนวนตัวอย่างที่ได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมลิสรล

เครื่องมือวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมตอนปลาย 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเขียนตอบ และเป็นคำถามที่มีตัวเลือกหลายตัวเลือก (checklist question) เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา อายุ โรงเรียน เกรดเฉลี่ย อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง ตอนที่ 2 แบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มีลักษณะเป็นแบบวัดหลายตัวเลือก (multiple choice) โดยมี 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อคำถาม และมีการให้คะแนนเป็นแบบ 0 และ 1 แบบวัดการรู้ทางการเมืองที่พัฒนาขึ้นมีค่าดัชนี IOC อยู่ระหว่าง 0.20 – 1.00 จากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามที่มีค่าดัชนี IOC ต่ำกว่า 0.50 ตามคำแนะนำ

ของผู้เชี่ยวชาญโดยให้ครอบคลุมกับนิยามที่กำหนดไว้ แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อให้ได้แบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายฉบับสมบูรณ์ ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่าแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายมีค่าความเที่ยงอยู่ที่ 0.81 ซึ่งมีค่าความเที่ยงค่อนข้างสูง สรุปได้ว่า แบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมามีคุณภาพเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ตัวแปรวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามของตัวแปรที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมของนิยามตัวแปรวิจัยจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ โดยตัวแปรวิจัยประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ความรู้ทางการเมือง ได้แก่ รู้และเข้าใจความหมายของคำว่าประชาธิปไตย อธิบายหลักของประชาธิปไตย รู้เกี่ยวกับสิทธิของตนเองที่ได้รับภายในโรงเรียน เข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียน เข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้เสรีภาพของตนเอง รู้และประยุกต์ใช้เสรีภาพของตนเองในสถานการณ์ภายในโรงเรียน รู้ความข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นภายในโรงเรียนให้อยู่ภายใต้เหตุผล รู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายในโรงเรียน และรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองในฐานะพลเมืองภายในโรงเรียน องค์ประกอบที่ 2 ทักษะทางการเมือง ได้แก่ ปฏิบัติตามหลักของประชาธิปไตย ประยุกต์ใช้หลักประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหาต่างๆในโรงเรียน รักษาสิทธิของตนเองภายในโรงเรียน ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับ ใช้เสรีภาพของตนเองด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับโรงเรียน เข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียน และปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน สุดท้ายองค์ประกอบที่ 3 เจตคติทางการเมือง ได้แก่ ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น ตระหนักถึงการใช้อิทธิพลโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ตระหนักถึงการใช้อิทธิพลโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ตระหนักถึงเสรีภาพของผู้อื่น เสียสละทำงานเพื่อส่วนรวม เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับโรงเรียน ยึดมั่นคุณธรรมในการอยู่ร่วมกัน และมีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดส่งแบบวัดไปจำนวน 1,000 ฉบับ และได้รับแบบวัดกลับคืนมาจำนวน 797 ฉบับ คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 79.70 พบว่าโรงเรียนบ้านคลองหลวง ได้ส่งแบบวัดกลับคืนมามากที่สุด คือคิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 96.80 และโรงเรียนที่ส่งแบบวัดกลับมาน้อยที่สุดคือโรงเรียนป่าไม้อุทิศ คือคิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 48.80 เนื่องจากโรงเรียนมีจำนวนนักเรียนค่อนข้างน้อยคือระดับชั้นละไม่เกิน 30 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบวัดการรับรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อแสดงข้อมูลเชิงประจักษ์แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างและค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร และตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

### สรุปผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง ตอนที่ 3 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยตามการวิเคราะห์ในแต่ละตอนสามารถสรุปได้ดังนี้

#### ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

##### 1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่าแต่ละองค์ประกอบของแบบวัดการรับรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายมีค่าความเที่ยงคือ ความรู้ทางการเมือง (0.55) ทักษะทางการเมือง (0.65) และเจตคติทางการเมือง (0.69) ซึ่งมีค่าความเที่ยงค่อนข้างต่ำ เนื่องจากแต่ละองค์ประกอบมีจำนวนข้อคำถามที่ค่อนข้างน้อยคือ องค์ประกอบละ 10 ข้อคำถาม และผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่าแบบวัดการรับรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายมีค่าความเที่ยงทั้งหมดอยู่ที่ 0.82 ซึ่งมีค่าความเที่ยงค่อนข้างสูง ค่าความยากอยู่ที่ 0.51 หมายถึงว่ามีระดับความยากอยู่ที่ระดับปานกลาง มีอำนาจจำแนกอยู่ที่ 0.47 ซึ่งสามารถจำแนกได้อย่างดีมาก

##### 1.2 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดการรับรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย



### 1.2.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้กับการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่าตัวแปรที่บ่งชี้ผลลัพธ์จากการรู้ทางการเมืองทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < 0.05$ ) มีคู่ที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุดคือ รู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน (SKILL.P) กับ เชื่อมมั่นในระบอบประชาธิปไตย (ATTIT.D) รองลงมาคือตัวแปรเข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน (SKILL.P) กับ เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน (ATTIT.P) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดคือเข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียน (KNOW.R) กับ มีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน(ATTIT.C) เมื่อพิจารณาค่าสถิติ Bartlett's test of sphericity พบว่ามีค่าเท่ากับ 3065.326 ( $p < 0.000$ ) แสดงว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีไกเซอร์-เมเยอร์-ออลคิน(Kaiser-Meyer-Olkin measures of sampling adequacy: KMO) มีค่าเท่ากับ 0.811 ซึ่งเข้าใกล้ 1 ผลการทดสอบนี้แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต่างๆ ในข้อมูลชุดนี้มีความสัมพันธ์กันมากและมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ

### 1.2.2 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย แบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ 15 ตัวชี้วัด ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ความรู้ทางการเมือง ได้แก่ รู้และเข้าใจความหมายของคำว่าประชาธิปไตย อธิบายหลักของประชาธิปไตย รู้เกี่ยวกับสิทธิของตนเองที่ได้รับภายในโรงเรียน เข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียน เข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้เสรีภาพของตนเอง รู้และประยุกต์ใช้เสรีภาพของตนเองในสถานการณ์ภายในโรงเรียน รู้ความข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นภายในโรงเรียนให้อยู่ภายใต้เหตุผล รู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายในโรงเรียน และรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองในฐานะพลเมืองภายในโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 2 ทักษะทางการเมือง ได้แก่ ปฏิบัติตามหลักของประชาธิปไตย ประยุกต์ใช้หลักประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหาต่างๆในโรงเรียน รักษาสิทธิของตนเองภายในโรงเรียน ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับ ใช้เสรีภาพของตนเองด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับโรงเรียน เข้าร่วม

กิจกรรมภายในโรงเรียน ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียน และปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน

และองค์ประกอบที่ 3 เจตคติทางการเมือง ได้แก่ ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น ตระหนักถึงการใช้สิทธิโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ตระหนักถึงการใช้เสรีภาพโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ตระหนักถึงเสรีภาพของผู้อื่น เสียสละทำงานเพื่อส่วนรวม เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับโรงเรียน ยึดมั่นคุณธรรมในการอยู่ร่วมกัน และมีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน

โมเดลตัวบ่งชี้การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-square = 108.24; df = 83; p = 0.53; GFI = 0.982; AGFI = 0.975; RMR = 0.03 และ RMSEA = 0.02) ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้ทางการเมือง (KNOW) ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานมากที่สุด ได้แก่ อธิบายความหมายของประชาธิปไตย (KNOW.D) และเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้เสรีภาพของตนเอง (KNOW.F) องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะการรู้ทางการเมือง (SKILL) ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานมากที่สุด ได้แก่ เข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน (SKILL.P) และองค์ประกอบที่ 3 ด้านเจตคติการรู้ทางการเมือง (ATTIT) พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานมากที่สุด ได้แก่ เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน (ATTIT.P) เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานขององค์ประกอบการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย สามารถเรียงค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานจากมากไปน้อย ได้แก่ องค์ประกอบที่ 3 เจตคติทางการเมือง (ATTIT) องค์ประกอบที่ 2 ทักษะทางการเมือง (SKILL) และองค์ประกอบที่ 1 ความรู้ทางการเมือง (KNOW) มีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

## ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

### 2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนที่ตอบแบบวัดทั้งหมด 797 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 411 คน นักเรียนที่ตอบแบบวัดเป็นนักเรียนโรงเรียนสาธิตเกษตรฯ จำนวน 117 (ร้อยละ 14.70) นักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาฯ จำนวน 98 (ร้อยละ 12.30) นักเรียนโรงเรียนสาธิตรามฯ จำนวน 90 (ร้อยละ 11.30) นักเรียนโรงเรียนสาธิตเกษตรฯ วิทยาเขต กำแพงแสน จำนวน 109 (ร้อยละ 13.70) นักเรียนโรงเรียนบ้านคลองหลวง จำนวน 121 (ร้อยละ 15.20) นักเรียนโรงเรียนบ้านนาล้อม จำนวน 81

(ร้อยละ 10.20) นักเรียนโรงเรียนป่าไม้อุทิศ จำนวน 61 (ร้อยละ 7.70) นักเรียนโรงเรียนวัดหว่านบุญ จำนวน 120 (ร้อยละ 15.10)

นักเรียนส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างได้เกรดเฉลี่ยมากกว่า 3.51 จำนวน 385 คน (ร้อยละ 48.30) อาชีพของผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่คือค้าขาย/ประกอบธุรกิจของตนเองจำนวน 205 คน (ร้อยละ 25.70) รายได้ผู้ปกครองต่อเดือนของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ที่ 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 114 คน (ร้อยละ 14.30) และรายได้ผู้ปกครองต่อเดือนของนักเรียนที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 80,001 – 90,000 บาท จำนวน 23 คน (ร้อยละ 2.90)

## 2.2) ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายทั้งหมด

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานโดยภาพรวมของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนมีคะแนนเต็ม 30 คะแนน พบว่า คะแนนสูงสุดของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนคือ 30 คะแนน ส่วนคะแนนต่ำสุดของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนคือ 2 คะแนน โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนคือ 15.30 คะแนน มัชยฐานของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนคือ 15.00 คะแนน สำหรับค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนคือ 5.87

เมื่อพิจารณารูปโค้งการแจกแจงของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนจากค่าความเบ้และความโด่ง พบว่า มีลักษณะการแจกแจงที่เบ้ขวา คือข้อมูลของตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย สำหรับลักษณะความโด่งมีลักษณะความโด่งแบนกว่าโค้งปกติ ( $ku$ ) อย่างไรก็ตามคะแนนจากคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายยังมีลักษณะการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

## 2.3 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายจำแนกตามสังกัดโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานโดยภาพรวมของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐคะแนนเต็ม 30 คะแนน พบว่า คะแนนสูงสุดของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐคือ 30 คะแนน คะแนนต่ำสุดคือ 3 คะแนน ค่าเฉลี่ยคือ 15.79 คะแนน มัชยฐานคือ 16.00 คะแนน และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคือ 6.06

เมื่อพิจารณารูปร่างการแจกแจงของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐจากค่าความเบ้และความโด่ง พบว่า มีลักษณะการแจกแจงที่เบ้ขวา สำหรับลักษณะความโด่งมีลักษณะความโด่งแบนกว่าโค้งปกติ อย่างไรก็ตามคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐยังมีลักษณะการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานโดยภาพรวมของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคะแนนเต็ม 30 คะแนน พบว่า คะแนนสูงสุดของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานคือ 28 คะแนน คะแนนต่ำสุดคือ 2 คะแนน ค่าเฉลี่ยคือ 14.85 คะแนน มีฐานคือ 14.00 คะแนน และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคือ 5.63

เมื่อพิจารณารูปร่างการแจกแจงของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจากค่าความเบ้และความโด่ง พบว่า มีลักษณะการแจกแจงที่เบ้ขวา สำหรับลักษณะความโด่งมีลักษณะความโด่งแบนกว่าโค้งปกติ อย่างไรก็ตามคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีลักษณะการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

## 2.4 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรของนักเรียนทั้งหมด

ผลการวิเคราะห์การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า ค่าเฉลี่ยของตัวแปรนักเรียนมีการรู้ทางการเมืองด้านทักษะทางการเมืองสูงสุด รองลงมาคือด้านเจตคติทางการเมือง และด้านความรู้ทางการเมืองน้อยที่สุด และพบว่า การรู้ทางการเมืองด้านความรู้ทางการเมืองและด้านเจตคติทางการเมืองมีค่าความเบ้เป็นบวก แสดงว่าข้อมูลมีการเบ้ขวา คือข้อมูลของตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ส่วนการรู้ทางการเมืองด้านทักษะทางการเมืองมีค่าความเบ้เป็นลบ แสดงว่าข้อมูลมีการเบ้ซ้าย คือข้อมูลของตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย สำหรับความโด่งของการรู้ทางการเมืองทั้ง 3 ด้าน คือด้านความรู้ทางการเมือง ด้านทักษะทางการเมือง และด้านเจตคติทางการเมือง มีลักษณะความโด่งแบนกว่าโค้งปกติ

เมื่อพิจารณาการรู้ทางการเมืองด้านความรู้ทางการเมือง พบว่า ค่าเฉลี่ยนักเรียนสามารถอธิบายความหมายของประชาธิปไตยได้มากที่สุด สำหรับความเบ้พบว่าตัวแปรการอธิบายความหมายของประชาธิปไตย และตัวแปรรู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายในโรงเรียน มีค่าความเบ้เป็นลบ แสดงว่าข้อมูลมีการเบ้ซ้าย ส่วนตัวแปรเข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียน เข้าใจถึง

ผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้เสรีภาพของตนเอง และตัวแปรรู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน มีค่าความเป็นบวก แสดงว่าข้อมูลมีการเบ้ขวา คือข้อมูลของตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย สำหรับความโด่งของทุกตัวแปรของการรู้ทางการเมืองด้านความรู้ทางการเมือง มีลักษณะความโด่งแบนกว่าโค้งปกติ

เมื่อพิจารณาการรู้ทางการเมืองด้านทักษะทางการเมือง พบว่า ค่าเฉลี่ยของตัวแปรนักเรียนสามารถปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับได้มากที่สุด สำหรับความเบ้ พบว่า ตัวแปร รู้ประยุกต์ใช้ความหมายประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหาต่างๆในโรงเรียน ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับ เข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน มีค่าความเบ้เป็นลบ แสดงว่าข้อมูลมีการเบ้ซ้าย คือข้อมูลของตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย ส่วนตัวแปรใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และตัวแปรปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนมีค่าความเป็นบวก แสดงว่าข้อมูลมีการเบ้ขวา คือข้อมูลของตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย สำหรับความโด่งของทุกตัวแปรของการรู้ทางการเมืองด้านทักษะทางการเมือง มีลักษณะความโด่งแบนกว่าโค้งปกติ

เมื่อพิจารณาการรู้ทางการเมืองด้านเจตคติทางการเมือง พบว่า ค่าเฉลี่ยของตัวแปรนักเรียนสามารถเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนมากที่สุด สำหรับความเบ้ พบว่าตัวแปรตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น ตระหนักถึงการใช้เสรีภาพโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และตัวแปรเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน มีค่าความเบ้เป็นลบ แสดงว่าข้อมูลมีการเบ้ซ้าย คือข้อมูลของตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย ส่วนตัวแปรเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตยและตัวแปรมีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน มีค่าความเป็นบวก แสดงว่าข้อมูลมีการเบ้ขวา คือข้อมูลของตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย สำหรับความโด่งของทุกตัวแปรของการรู้ทางการเมืองด้านเจตคติทางการเมือง มีลักษณะความโด่งแบนกว่าโค้งปกติ

## 2.5 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรของนักเรียนแยกตามสังกัดของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย แยกตามสังกัดของนักเรียนโรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยรัฐ พบว่า นักเรียนโรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยรัฐ มีค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองด้านทักษะทางการเมืองสูงสุดที่ และพบว่าการรู้ทางการเมืองทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ทางการเมือง ด้านทักษะทางการเมือง และด้านเจตคติทางการเมืองมีค่าความเบ้เป็นลบ คือข้อมูลของตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย สำหรับความโด่งของการรู้ทางการเมืองทั้ง 3 ด้าน คือด้านความรู้ทางการเมือง ด้านทักษะทางการเมือง และด้านเจตคติทางการเมือง มีลักษณะความโด่งแบนกว่าโค้งปกติมีค่าระหว่าง

สำหรับผลการวิเคราะห์การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายแยกตามสังกัดของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า นักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองด้านทักษะทางการเมืองสูงสุดที่ และพบว่าการรู้ทางการเมืองทั้ง 3 ด้าน คือด้านความรู้ทางการเมือง ด้านทักษะทางการเมือง และด้านเจตคติทางการเมืองมีความเบ้เป็นบวก คือข้อมูลของตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย แสดงว่าข้อมูลมีการเบ้ขวา สำหรับความโด่งของการรู้ทางการเมืองทั้ง 3 ด้าน คือด้านความรู้ทางการเมือง ด้านทักษะทางการเมือง และด้านเจตคติทางการเมือง มีลักษณะความโด่งแบนกว่าโค้งปกติ

เมื่อเปรียบเทียบตัวแปรแต่ละตัวของการรู้ทางการเมืองของนักเรียนแยกตามสังกัดของโรงเรียน พบว่า นักเรียนโรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยรัฐ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกตัวแปร คือทั้ง 15 ตัวแปร ได้แก่ อธิบายความหมายของประชาธิปไตย เข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียน เข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้เสรีภาพของตนเอง รู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน รู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายในโรงเรียน ประยุกต์ใช้ความหมายประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหาต่างๆในโรงเรียน ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับ ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล เข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน ปฏิบัติตนตามกฎหมายของโรงเรียน เชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น ตระหนักถึงการใช้เสรีภาพโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และมีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน

เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ของตัวแปรการรู้ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยรัฐ ตัวแปรเกือบทุกตัวแปร มีค่าความเบ้เป็นลบ แสดงว่ามีลักษณะเบ้ซ้าย คือข้อมูลของตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย จำนวน 12 ตัวแปร ในขณะที่เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ของตัวแปรการรู้ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตัวแปรเกือบทุกตัวแปร มีค่าความเบ้เป็นบวก แสดงว่ามีลักษณะเบ้ขวา คือข้อมูลของตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จำนวน 12 ตัวแปร

เมื่อพิจารณาค่าความโด่งของแต่ละตัวแปร พบว่า เกือบตัวแปรทุกตัวแปรของการรู้ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยรัฐ มีค่าความโด่งเป็นลบ แสดงว่ามีลักษณะความโด่งแบนกว่าโค้งปกติ นั่นคือมีการกระจายของข้อมูลค่อนข้างมาก เช่นเดียวกับค่าความโด่งของแต่ละตัวแปรของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เกือบตัวแปรทุกตัวแปรของการรู้ทางการเมือง มีความโค้งเป็นลบ แสดงว่ามีลักษณะความโค้งแบนกว่าโค้งปกติ นั่นคือมีการกระจายของข้อมูลค่อนข้างมาก

## 2.6 ผลการจำแนกระดับการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

เมื่อพิจารณาผลการจำแนกระดับการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย แต่ละองค์ประกอบคือด้านความรู้ทางการเมือง ทักษะทางการเมือง และเจตคติทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 797 คน พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองด้านความรู้ทางการเมืองจัดอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุดคือจำนวน 499 คน (ร้อยละ 62.61) นักเรียนมีค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองด้านทักษะทางการเมืองจัดอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุดคือจำนวน 385 คน (ร้อยละ 48.31) นักเรียนมีค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองด้านเจตคติทางการเมืองจัดอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุดคือ 400 คน (ร้อยละ 50.19) และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองของนักเรียนทุกองค์ประกอบ พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองจัดอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุดคือ 489 คน (ร้อยละ 61.36)

**ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**

### 3.1 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (M) ด้วยการทดสอบค่าทีแบบอิสระ (Independent t-test)

ผลจากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้ทางการเมืองระหว่างนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า กลุ่มนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ มีค่าเฉลี่ยคะแนนการรู้ทางการเมืองสูงกว่ากลุ่มนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐคือ 7.35 และค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานคือ 3.03

### 3.2 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแต่ละองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้ของการรู้ ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ รัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแต่ละองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้ของการรู้  
ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ  
กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า คะแนนเฉลี่ยของ  
ทั้ง 3 องค์ประกอบ คือความรู้ทางการเมือง ทักษะทางการเมือง และเจตคติทางการเมือง ของนักเรียน  
ระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐมีค่าเฉลี่ยคะแนนมากกว่า  
นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน  
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยคะแนนแต่ละตัวบ่งชี้ ทั้ง 15 ตัวบ่งชี้ของการรู้ทางการเมือง  
ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า มีเพียงตัวบ่งชี้ประยุกต์ใช้ความหมายประชาธิปไตย  
ในการแก้ไขปัญหาต่างๆในโรงเรียนที่ไม่แตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับตัวบ่งชี้  
อีก 14 ตัวบ่งชี้ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัด  
มหาวิทยาลัยของรัฐมีค่าเฉลี่ยคะแนนมากกว่านักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัด  
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

### 3.3 ผลการทดสอบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยของการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับ ประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของการรู้ทางการเมืองของ  
นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐกับ นักเรียนใน  
โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน พบว่า คะแนน  
เฉลี่ยของเพศและระดับชั้นของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหา  
วิทยาลัยของรัฐกับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ  
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่แตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของการรู้ทางการเมืองของ  
นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐกับนักเรียนใน  
โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน พบว่า คะแนน



เฉลี่ยของเกรดเฉลี่ย อาชีพผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

### อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัยที่นำเสนอข้างต้น เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้วผลการวิจัยในครั้งนี้อยู่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัย แต่ยังมีบางประเด็นที่น่าสนใจจากการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

#### 1. การพัฒนาแบบวัดความรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

1.1 ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดความรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า มี 3 องค์ประกอบ 15 ตัวชี้วัดที่มีความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ Crick and Porter (1978) ได้กล่าวถึงความรู้ทางการเมือง (Political Literacy) ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ความรู้ทางการเมือง (political knowledge) องค์ประกอบที่ 2 ทักษะทางการเมือง (political skills) และองค์ประกอบที่ 3 เจตคติทางการเมือง (political attitudes) โดยองค์ประกอบเหล่านี้ต้องได้รับการพัฒนาควบคู่กันไปและมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

1.2 องค์ประกอบด้านความรู้ทางการเมือง ประกอบไปด้วย 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ อธิบายความหมายของประชาธิปไตย เข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียน เข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้เสรีภาพของตนเอง รู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน และรู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายในโรงเรียน สอดคล้องกับ ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2557, อ้างถึงใน สถาบันนโยบายศึกษา ภายใต้มูลนิธิส่งเสริมนโยบายศึกษา, 2557) ซึ่งได้กล่าวถึงว่า การสื่อสารในระบอบประชาธิปไตยมีหลักการอย่างไร คนที่อยู่ในสังคมประชาธิปไตยควรจะมีส่วนร่วมและร่วมมือกับผู้อื่นอย่างไร องค์การและสถาบันต่างๆในระบอบประชาธิปไตยมีอะไรบ้าง พลเมืองนั้นไม่ได้หมายถึง คนทั่วไป แต่หมายถึงผู้ที่มีความรู้ มีข้อมูลข่าวสารเพียงพอและมีความคิดเห็นที่จะแสดงออก ที่จะมีส่วนร่วม ใช้เสรีภาพด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม

1.3 องค์ประกอบด้านทักษะทางการเมือง ประกอบไปด้วย 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ ประยุกต์ใช้ความหมายประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหาต่างๆในโรงเรียน ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับ ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล เข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน และปฏิบัติตามตามกฎระเบียบของโรงเรียน สอดคล้องกับ มูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท ประเทศไทย (2558) ได้กล่าวถึงว่า การใช้ประชาธิปไตยควรจะมีหลักเสียงข้างมากและเคารพสิทธิของเสียงข้างน้อย การใช้

สิทธิจะต้องไม่ละทิ้งหน้าที่ ใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ และ ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2557, อ้างถึงใน สถาบันนโยบายศึกษา ภายใต้มูลนิธิส่งเสริมนโยบายศึกษา, 2557) กล่าวว่า การจะมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ก็จะต้องรับรู้และติดตามการเคลื่อนไหวทางการเมือง เสรีภาพ เป็นการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

1.4 องค์ประกอบด้านเจตคติทางการเมือง ประกอบไปด้วย 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ เชื่อมมั่นในระบอบประชาธิปไตย ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น ตระหนักถึงการใช้อำนาจโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และมีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกันสอดคล้องกับ มุลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท ประเทศไทย (2558) ซึ่งได้กล่าวถึงว่า ให้เห็นความสำคัญในประโยชน์ของส่วนรวม มีจิตสำนึกรวมหมู่และทำงานเป็นหมู่คณะ มีทักษะการสื่อสารในระบอบประชาธิปไตย การแสดงความคิดเห็น และการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น พัฒนาคำพูด ความคิด จิตใจ พฤติกรรมและการทำงานของตนเองอยู่เสมอ

1.5 แบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เป็นแบบวัดหลายตัวเลือก มีทั้งหมด 30 ข้อคำถาม 4 ตัวเลือก การให้คะแนน ให้คะแนนแบบ 0,1 โดยทั้ง 30 ข้อคำถามเป็นการวัดความรู้ทางการเมือง 10 ข้อ วัดทักษะทางการเมือง 10 ข้อ และวัดเจตคติทางการเมือง 10 ข้อ โดยการสร้างข้อคำถามเป็นการสร้างแบบสถานการณ์ กล่าวคือ เป็นการสร้างหรือจำลองเรื่องราวต่างๆขึ้น เพื่อให้บุคคลแสดงความรู้สึกว่าตนเองกระทำ หรือมีความคิดเห็นอย่างไรต่อสถานการณ์ที่กำหนด ซึ่งแบบวัดสถานการณ์นี้สามารถใช้วัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย หรือด้านเจตคติได้ โชติกา ภาษีผล (2555) ทั้งนี้การวัดเจตคติปกตินิยมใช้ข้อคำถามแบบประเมินค่า 5 ระดับ คือ ระดับ 1, 2, 3, 4, และ 5 แต่เนื่องจากแบบวัดนี้ใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ผู้วิจัยจึงได้ปรับเกณฑ์การให้คะแนนให้มีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โดยใช้คำตอบที่บังคับให้เป็น 0,1 กล่าวคือตัวเลือกจะมี 4 ตัวเลือก ตัวเลือกที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุด หรือที่เรียกว่าตัวถูก จะมีคะแนนเป็น 1 และตัวเลือกที่มีความเหมาะสมรองลงมา หรือตัวลวงอีก 3 ตัวเลือก จะมีคะแนนเป็น 0 ทั้งนี้การปรับคะแนนแบบวัดเป็น 0,1 ยังสะดวกต่อการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เนื่องจากการหาค่าความเที่ยงด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคนิยมใช้กับแบบทดสอบอัตนัย แบบวัดเจตคติ ซึ่งมีการให้คะแนนแบบตอบถูกให้ 1 คะแนน ผิดให้ 0 คะแนน (อารยา องค์เอี่ยม และ พงศ์ธารา วิจิตเวชไพศาล, 2561)

1.6 แบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เป็นแบบวัดหลายตัวเลือก มีการให้คะแนน คะแนนแบบ 0,1 ทั้ง 3 องค์ประกอบคือความรู้ทางการเมือง ทักษะทางการเมือง และเจตคติทางการเมือง ซึ่งเป็นรูปแบบการให้คะแนนแบบคะแนนรวม

(cumulative model of scoring) รูปแบบการให้คะแนนเช่นนี้เป็นการพิจารณาว่า ถ้าผู้สอบทำคะแนนได้มากเท่าใดหมายความว่าผู้สอบมีลักษณะที่แบบวัดต้องการวัดมากตามไปด้วย และแบบวัดหลายตัวเลือกเป็นแบบวัดที่นิยมมากที่สุด เพราะมีคำตอบเดียวเท่านั้นที่ถูกต้องและลดความสับสนหรือข้อโต้แย้งที่เกิดจากการให้คะแนนคำตอบที่ถูก การให้คะแนนจึงค่อนข้างง่ายและรวดเร็ว และแบบวัดจิตวิทยาหรือเจตคติที่ดีต้องมีเกณฑ์การให้คะแนนเพื่อให้แน่ใจได้ว่าผู้สอบทุกคนจะได้รับการให้คะแนนในรูปแบบเดียวกัน (ณัฐภรณ์ หลาวทอง, 2553) และการวัดผลด้านจิตพิสัย มักวัดทางอ้อมจากพฤติกรรมที่แสดงภายใต้สถานการณ์สมมติ เพื่อสะท้อนถึงถึงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดดังกล่าว ผลการวัดมีลักษณะความคิดเห็นต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งภายใต้สถานการณ์ จึงไม่มีผิดไม่มีถูก มีความคาดเคลื่อนง่าย การวัดจึงนิยมวัด ให้ครอบคลุม วัดหลายๆครั้ง วัดอย่างต่อเนื่อง และขอความร่วมมือจากผู้ถูกวัด เครื่องมือวัดจิตพิสัยจึงมีหลากหลายประเภทแตกต่างกัน และไม่สามารถบอกได้ชัดว่าเครื่องมือใดเหมาะสมหรือดีกว่ากัน ความเหมาะสมขึ้นกับเหตุปัจจัยหลายประการ (สมชาย รัตนทองคำ, 2556)

## 2. การวิเคราะห์คุณภาพแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

### ตอนปลาย

ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ด้วยการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค อำนาจจำแนก และความยากง่ายของแบบวัด พบว่า ค่าความเที่ยงของแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายรายองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบด้านความรู้ทางการเมืองมีค่าความเที่ยงอยู่ที่ 0.55 องค์ประกอบด้านทักษะทางการเมืองมีค่าความเที่ยงอยู่ที่ 0.65 และองค์ประกอบด้านความรู้ทางการเมืองมีค่าความเที่ยงอยู่ที่ 0.69 ซึ่งถือว่ามีความเที่ยงค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้มีผลมาจากจำนวนข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบมีจำนวนข้อคำถามองค์ประกอบละ 10 ข้อ ซึ่งค่อนข้างน้อย เนื่องจากจำนวนข้อมีผลต่อค่าความเที่ยง แบบวัดที่มีจำนวนข้อมากน่าจะมีผลให้ความเที่ยงสูงกว่าแบบวัดที่มีจำนวนข้อน้อย โชติกา ภาชีผล (2555) แต่เมื่อพิจารณาค่าความเที่ยงของแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายทั้งฉบับ พบว่ามีค่าความเที่ยงอยู่ที่ 0.82 ซึ่งมีค่าความเที่ยงค่อนข้างสูง ค่าความยากอยู่ที่ 0.51 หมายถึงว่ามีระดับความยากอยู่ที่ระดับปานกลาง มีอำนาจจำแนกอยู่ที่ 0.47 ซึ่งสามารถจำแนกได้อย่างดีมาก โชติกา ภาชีผล (2555) ซึ่งถือว่าแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายฉบับนี้มีคุณภาพที่สามารถนำไปวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายได้

ผลการวิจัยยังตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 ผลการวิเคราะห์พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยองค์ประกอบด้านเจตคติทางการเมือง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด อาจเป็นเพราะโรงเรียนได้ปลูกฝังเรื่องการเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตยว่าสามารถนำมาซึ่งบทสรุปให้ข้อยุติของปัญหาต่างๆ การตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น การตระหนักถึงการใช้เสรีภาพโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และมีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน ทำให้นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้โดยสงบ และจะกระทำสิ่งใดจะคำนึงถึงผู้อื่นเสมอ และส่วนหนึ่งมาจากพฤติกรรมการเล่นแบบของเด็กตั้งในบทความของ สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 3 กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา (2552) ได้อธิบายการเรียนรู้ของเด็กทั้งทางตรงและทางอ้อมไว้ว่า การเรียนรู้ทางตรง เช่น การเลียนแบบ พบว่าค่านิยมในพรรคการเมืองที่เกิดขึ้นกับเด็กส่วนใหญ่มาจากการเลียนแบบบิดา มารดา และบุคคลเหล่านี้ให้ความใกล้ชิดและมีความสำคัญต่อชีวิตของพวกเขา เด็กจึงเกิดทัศนคติทางการเมืองมาจากการเลียนแบบ และจากงานวิจัยของ ไพบุลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์ (2557b) ได้เคยค้นพบว่า บุคคลอาจจะมีระดับของทัศนคติทางการเมืองที่ถูกต้องหรือเหมาะสม ที่มากกว่าระดับของความรู้ก็เป็นได้

รองลงมาคือด้านทักษะทางการเมือง ซึ่งทักษะทางการเมืองอาจจะยังปรากฏพฤติกรรมออกมาไม่มากนัก เนื่องจากหลายคนยังคงคิดว่าการจะมีทักษะทางการเมืองได้นั้น นักเรียนจะต้องมีสิทธิที่จะได้เลือกตั้งทางการเมืองก่อน แท้จริงแล้วทักษะทางการเมืองนั้นสามารถเกิดขึ้นได้ในกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียนและโรงเรียนได้ ดังคำกล่าวของ สายทิพย์ สุขดิพันธ์ (2524) ที่กล่าวว่า ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในโรงเรียนมักจะเน้นการให้ปฏิบัติตามกฎหมายและคำสั่งของผู้มีอำนาจปกครอง และครูยังอยู่ภายใต้ระบบค่านิยมแบบเก่า เช่น การเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ การหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง ทำให้นักเรียนมีลักษณะเป็นผู้ฟัง ไม่ได้แย้ง ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น และจากผลวิจัยของ เยาวภา ประคองศิลป์ (2542) พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียนเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียน โดยนักเรียนได้เสนอว่า ควรให้นักเรียนมีโอกาสดำเนินการปกครองตนเองด้วยการมีสภานักเรียนหรือคณะกรรมการนักเรียนซึ่งมาจากการเลือกตั้งของนักเรียนในโรงเรียน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสภานักเรียนและคณะกรรมการนักเรียนอย่างชัดเจน

และผลการวิจัยตรวจสอบความตรงของของโมเดลการวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 พบว่า

องค์ประกอบด้านความรู้ทางการเมือง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติ อมตชีวิน (2522) และผลการวิจัยของ สกนธ์ จันทักษ์ (2529) กล่าวไว้ บุคคลอาจจะมีความรู้สึกผูกพัน (ทัศนคติ) ทางการเมืองในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นอย่างดี แต่อาจจะมีความรู้เฉพาะอย่างจำกัดในเรื่องดังกล่าวนี้ก็ได้ อาทิ บุคคลมีทัศนคติที่ว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีรัฐสภาทำหน้าที่นิติบัญญัติเป็นสิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสม แต่อาจจะไม่มีความรู้ที่รัฐสภาของประเทศไทยประกอบไปด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ก็เป็นไปได้

### 3. การเปรียบเทียบการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้ทางการเมืองระหว่างนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ละองค์ประกอบการรู้ทางการเมือง พบว่าคะแนนเฉลี่ยของทั้ง 3 องค์ประกอบ คือความรู้ทางการเมือง ทักษะทางการเมือง และเจตคติทางการเมือง ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่านักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ผลการศึกษาของ Milbrath & Goel (1977, อ้างถึงใน จุมพล หนีพานิข, 2548) ที่ได้พยายามศึกษาถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับระดับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง อันได้แก่ ระดับการศึกษา (สูง-น้อย) สถานะทางสังคมของอาชีพ (ชนชั้นกลาง-ผู้ใช้แรงงาน) เพศ อายุ สถานภาพการสมรส พื้นที่อยู่อาศัย (เขตเมือง-เขตชนบท) และการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของชมรมหรือสมาคมต่างๆ ซึ่งก็คล้ายคลึงกันกับผลการศึกษาของ สายทิพย์ สุกติพันธ์ (2524) ที่พบว่า นักเรียนมัธยมในกรุงเทพมหานคร มีระดับความสนใจทางการเมืองที่ค่อนข้างต่ำ แต่กลับมีระดับความรู้สึก (ทัศนคติ) มีประสิทธิภาพทางการเมืองที่ค่อนข้างสูง ผนวกกับผลการศึกษาของ สุรวุฒิ ปัดโรสง (2542) ที่ได้ค้นพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะได้รับผลการถ่ายทอดทางการเมืองที่มากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยน้อย รวมทั้งหากมีการสื่อสารทางการเมืองภายในครอบครัวสูง ก็จะได้รับผลของการถ่ายทอดทางการเมืองที่สูงกว่านักเรียนที่มีการสื่อสารทางการเมืองภายในครอบครัวน้อย รวมทั้งผลการศึกษาของ สายทิพย์ สุกติพันธ์ (2524) ที่ได้พยายามศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศอายุ สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว กับตัวแปรความสนใจทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง และความความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติ หน้าที่ของรัฐบาล

เมื่อพิจารณาจากการเก็บข้อมูลในงานวิจัย พบว่า ข้อมูลพื้นฐานเรื่องรายได้ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีรายได้มากกว่า 100,000 บาท ต่อเดือน ในขณะที่รายได้ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่อยู่ที่ 5,001 – 10,000 บาท ซึ่งจากข้อมูลนี้พบว่าเศรษฐกิจฐานะของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยรัฐของประเทศไทยสูงกว่าผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งปัจจัยด้านเศรษฐกิจฐานะของผู้ปกครองมีผลต่อการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย สอดคล้องกับสมมติฐาน และผลงานวิจัยของ Carol A. Cassel and Celia C. Lo (1997) ที่ได้เสนอองค์ประกอบที่ทำให้เกิดการรู้ทางการเมือง มาจาก เพศ (Gender) เกรดเฉลี่ย (GPA) เศรษฐฐานะของผู้ปกครอง (Parents' SES) และอาชีพของผู้ปกครอง (Parents' Job)

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิเคราะห์การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายนี้ทำให้ได้ตัวบ่งชี้จำนวน 15 ตัว และมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงเหมาะสมสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา ตลอดจนผู้ที่สนใจ โดยสามารถนำแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายไปใช้วัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายได้ เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างการรู้ทางการเมืองของนักเรียน และเป็นการสร้างความรู้และความเข้าใจทางการเมืองให้เกิดขึ้นตั้งแต่ในวัยเด็กหรือวัยประถมศึกษา จะทำให้อนาคตประเทศได้พลเมืองที่มีความเข้าใจต่อระบบการขับเคลื่อนประเทศ โดยมีการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง อีกทั้งเป็นการเตรียมพร้อมให้นักเรียนทราบว่าเมื่อถึงวัยที่นักเรียนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้โดยตรง นักเรียนควรจะปฏิบัติตนอย่างไร ในฐานะพลเมืองที่มีคุณภาพ เมื่อพลเมืองมีคุณภาพ จะช่วยให้ระบบการเมืองมีคุณภาพเช่นเดียวกัน

2. การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบการรู้ทางการเมืองทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ ความรู้ทางการเมือง คือส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานทางการเมืองในเรื่องต่างๆ เช่น ความรู้เรื่องประชาธิปไตย สิทธิ เสรีภาพ การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเป็นพลเมือง เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ องค์ประกอบที่ 2 คือ ทักษะทางการเมือง เมื่อนักเรียนมีความรู้ทางการเมืองแล้วนักเรียนควรได้รับการฝึกปฏิบัติ นำไปใช้จริง เพื่อเกิดการเรียนรู้และทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจถึงการรู้ทางการเมืองมากขึ้น และองค์ประกอบที่ 3 เจตคติทางการเมือง ควรสร้างให้นักเรียนเกิดความตระหนักถึงการรู้ทางการเมือง คำนึงถึงผู้อื่น และ

ตระหนักอยู่เสมอว่าการกระทำใดๆที่ไม่ควรกระทำเพราะจะทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน ทั้ง 3 องค์ประกอบควรได้รับการพัฒนาควบคู่กันไป เพื่อส่งผลให้นักเรียนมีการรู้ทางการเมือง ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่ดี เมื่อพลเมืองดีจะทำให้รากฐานทางการเมืองในอนาคตมั่นคงมากยิ่งขึ้น

3. ผลการวิเคราะห์การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายจำแนกตามสังกัด พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐควรได้รับการส่งเสริมการรู้ทางการเมืองด้านเจตคติทางการเมืองให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดความตระหนักถึงการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม คำนึงถึงผู้อื่น และตระหนักอยู่เสมอว่าการกระทำใดๆที่ไม่ควรกระทำเพราะจะทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน สำหรับผลการวิเคราะห์การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายจำแนกตามสังกัดของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า นักเรียนควรได้รับการส่งเสริมการรู้ทางการเมืองด้านความรู้ทางการเมืองให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้นำความรู้พื้นฐานทางการเมืองในเรื่องต่างๆ ไปปรับใช้ในการเรียนรู้ทางการเมืองที่พบในชีวิตประจำวัน และองค์ประกอบด้านความรู้ทางการเมืองถือว่าเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน ที่นักเรียนควรได้รับการส่งเสริมพัฒนา เพื่อเชื่อมโยงไปยังองค์ประกอบอื่นๆที่องค์ประกอบด้านทักษะทางการเมืองและด้านเจตคติทางการเมืองต่อไป

### ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยที่ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งการรู้ทางการเมืองนั้นควรได้รับการปลูกฝังอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นหากมีการวิจัยเพื่อสร้างแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้ ก็จะเป็นการพัฒนาการรู้ทางการเมืองของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

2. ควรมีการศึกษาอย่างลึกซึ้งถึงสาเหตุที่ค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐจึงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจะได้นำสาเหตุดังกล่าวไปปรับแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยพัฒนาการรู้ทางการเมืองทั้ง 3 ด้านคือ ความรู้ทางการเมือง ทักษะทางการเมือง และเจตคติทางการเมืองของนักเรียนต่อไป

3. ในการพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายในครั้งต่อไป ควรศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวกับการรู้ทางการเมืองที่แตกต่างจากงานวิจัยนี้ เพื่อจะได้พัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ที่มีความหลากหลายทางทฤษฎีทางองค์ประกอบการรู้ทางการเมือง และตัวบ่งชี้ที่แตกต่างออกไป

4. ในการพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายในครั้งต่อไป สามารถพัฒนาตัวบ่งชี้ใหม่ได้ หรือจะนำตัวบ่งชี้ทั้ง 30 ตัว ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ไปพัฒนาแบบวัดต่อไปในอนาคตได้

5. การพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายสามารถพัฒนาได้ในหลากหลายรูปแบบที่นอกเหนือจากแบบวัดหลายตัวเลือก เช่น เลือกพัฒนาแบบวัดรูปแบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราประมาณค่า หรือแบบวัดหลายตัวเลือก แต่ให้คะแนนในแต่ละตัวเลือกต่างกัน เพื่อใช้วัดการรู้ทางการเมืองทางด้านเจตคติทางการเมือง

6. ข้อคำถามของแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายบางข้อยังไม่ชัดเจน หรือยังไม่ครอบคลุมบริบทในทุกสังคม ทั้งนี้การจะนำแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายไปใช้นั้น ควรคำนึงถึงสังคม บริบท สภาพแวดล้อมของโรงเรียน สามารถปรับเปลี่ยนข้อคำถาม ตัวเลือก ตัวลง ให้มีความเหมาะสมกับบริบทสภาพแวดล้อมของสังคมนั้นๆได้ตามความเหมาะสม







## รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

### 1) ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.โชติกา ภาษีผล	อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัย และจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาการวัดและ ประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ ตั้งธนกานนท์	อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัย และจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาการวัดและ ประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ ดร.พิกุล เอกวางกูร	อาจารย์ประจำภาควิชา การศึกษา สาขาวิชาการวิจัย และประเมินทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

### 2) ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนสังคมศึกษาระดับมหาวิทยาลัย

อาจารย์ ดร.เกศินี ครุณาสวัสดิ์	อาจารย์ประจำหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทาง การศึกษาและจัดการเรียนรู้ แขนงวิชา วิทยาการจัดการ เรียนรู้สังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
--------------------------------	--

### รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

#### 3) ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทางการสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตनुชา ปนคำ

อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการ

เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม

โรงเรียนสาธิตแห่ง

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
CHULALONGKORN UNIVERSITY



**แบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย**  
(Political Literacy Inventory for Upper Primary School Students)

คำชี้แจง: ตอบคำถามต่อไปนี้โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X คำตอบที่ถูกที่สุด ลงใน

กระดาษคำตอบที่กำหนดให้ (30 ข้อ เวลา 40 นาที)

1. นักเรียนกลุ่มใดที่ได้ใช้หลักของประชาธิปไตยในการเลือกหัวข้อการทำรายงานได้เหมาะสมที่สุด
  - ก. กลุ่มบัว ให้สมาชิกทุกคนเขียนหัวข้อที่ต้องการทำรายงานใส่ในกระดาษสลาก และให้หัวหน้ากลุ่มเป็นคนจับสลากเพื่อให้ได้หัวข้อในการทำรายงาน
  - ข. กลุ่มมะลิ มีหัวหน้ากลุ่มและรองหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้เสนอหัวข้อในการทำรายงาน จากนั้นให้สมาชิกในกลุ่มเลือกหัวข้อ โดยหัวข้อที่มีคนเลือกมากที่สุด จะเป็นหัวข้อในการทำรายงาน
  - \*ค. กลุ่มดาวเรือง ให้สมาชิกทุกคนเสนอหัวข้อพร้อมเหตุผล และร่วมกันยกมือเลือกว่าจะเลือกหัวข้อใด หัวข้อที่มีสมาชิกในกลุ่มเลือกมากที่สุด จะเป็นหัวข้อในการทำรายงาน
  - ง. กลุ่มทานตะวัน ให้สมาชิกเสนอหัวข้อ แล้วให้หัวหน้าเป็นคนเลือกหัวข้อโดยสมาชิกทุกคนจะเคารพในการตัดสินใจของหัวหน้า
  
2. หัวหน้าห้องคนใดที่ได้รับเลือกให้มาทำหน้าที่ตามหลักประชาธิปไตย
  - ก. ญาดา มีความประพฤติดี เรียนดี อาจารย์จึงเลือกให้เป็นหัวหน้าห้อง
  - \*ข. วทันยา เป็นคนที่มีความรับผิดชอบ มีความเป็นผู้นำ เพื่อนในห้องจึงเลือกให้เป็นหัวหน้าห้อง
  - ค. ศิระ มีความเป็นผู้นำ กล้าแสดงออก จึงอาสาเป็นหัวหน้าห้องเนื่องจากไม่มี นักเรียนคนใดอาสา
  - ง. ภูมิใจ เรียนดี มีระเบียบวินัย หัวหน้าห้องคนเดิมเห็นว่าเหมาะสม จึงเลือกให้เป็นหัวหน้าห้องคนใหม่
  
3. ข้อใดเป็นเหตุผลสำคัญที่ทางโรงเรียนต้องบริการน้ำดื่มที่สะอาดให้กับนักเรียนทุกคน
  - ก. เพื่อช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายของนักเรียน
  - ข. เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่โรงเรียน
  - \*ค. เป็นสิ่งที่นักเรียนพึงจะได้รับภายในโรงเรียน
  - ง. เป็นสิ่งที่ทุกโรงเรียนจะต้องจัดให้นักเรียนตามกฎหมาย

4. ข้อใด **ไม่ใช่** สิทธิของนักเรียนภายในโรงเรียน
- \*ก. การเข้าแถวเคารพธงชาติเวลา 08.00 น.
  - ข. การแต่งกายด้วยชุดเครื่องแบบของโรงเรียน
  - ค. การรับประทานอาหารกลางวันที่ทางโรงเรียนจัดไว้ให้
  - ง. การได้รับเอกสารประกอบการเรียนที่ทางโรงเรียนจัดไว้ให้
5. นักเรียนคนใดที่ใช้เสรีภาพเกี่ยวกับภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในการทำเวรประจำวันได้อย่างเหมาะสมที่สุด
- ก. ญฐมน ขอสลับหน้าที่กับเพื่อนเพื่อจะได้ทำหน้าที่ที่ตนเองชอบและถนัด
  - ข. พิมพวีใจ ขอทำความสะอาดกระดานและเขียนวันที่เสมอ เนื่องจากตนเองลายมือสวย
  - ค. จินฉะ ใช้เวลากวาดพื้นที่ของตนเองค่อนข้างมาก เพราะจัดช่องใต้โต๊ะและเก็บขยะในช่องใต้โต๊ะของตนเองไปด้วย
  - \*ง. ภาคิน ขอแลกวันในการทำเวรประจำวันกับเพื่อนสนิท เนื่องจากว่าวันที่ภาคินเป็นกรรมการเวร ภาคินมีเรียนว่ายน้ำเกรงว่าจะไปว่ายน้ำไม่ทัน
6. นักเรียนคนใดที่ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นภายในห้องเรียนได้อย่างเหมาะสมที่สุด
- ก. อรุณ ยกมือพูดแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ตนเองสนใจ
  - ข. นพรุจ พูดแสดงความคิดเห็นในเรื่องอื่นๆ เพื่อเปิดประเด็นเรื่องใหม่
  - \*ค. ตะวัน ยกมือให้สัญญาณแก่อาจารย์ว่าตนเองต้องการแสดงความคิดเห็น
  - ง. กานต์ พูดแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนสนิท เพื่อหาข้อสรุปก่อนจะตอบอาจารย์
7. ข้อใด **ไม่ใช่** เหตุผลในการจัดกิจกรรมเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียน
- ก. เพื่อให้นักเรียนได้ใช้หลักของประชาธิปไตยในการเลือกผู้นำ
  - \*ข. เพื่อให้คณะกรรมการนักเรียนเข้ามาช่วยงานของอาจารย์ในระดับชั้น
  - ค. เพื่อให้คณะกรรมการนักเรียนได้จัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อระดับชั้น
  - ง. นักเรียนจะได้ฝึกปฏิบัติตนที่เหมาะสม และถูกต้องตามขั้นตอนของการเลือกตั้ง
8. ข้อใดเป็นเหตุผลที่สำคัญที่สุด ที่ทางโรงเรียนจึงจัดกิจกรรมวันไหว้ครู
- \*ก. เป็นการรักษาเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยเรื่องการเคารพผู้ใหญ่
  - ข. กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ทุกโรงเรียนจัดกิจกรรมขึ้นทั่วประเทศ
  - ค. เป็นพิธีกรรมความเชื่อตามหลักของศาสนาพุทธ ที่คนไทยส่วนใหญ่ยังนับถือ
  - ง. เพื่อแสดงถึงการเริ่มต้นในการทำความรู้จักกันเป็นทางการระหว่างครูและนักเรียน

9. บุคคลใดบ้างเป็นพลเมืองของโรงเรียน

- ก. นักเรียน อาจารย์ ผู้ปกครอง ผู้อำนวยการ
- \*ข. นักเรียน อาจารย์ ผู้อำนวยการ นักการภารโรง
- ค. นักเรียน อาจารย์ ผู้อำนวยการ บุคคลที่มาติดต่องานที่โรงเรียน
- ง. นักเรียน อาจารย์ พ่อค้าแม่ค้าที่ขายสินค้าในโรงเรียน นักการภารโรง

10. ในฐานะที่นักเรียนเป็นพลเมืองหนึ่งของโรงเรียน นักเรียนควรจะปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด

- \*ก. แต่งกายให้สุภาพเรียบร้อย เคารพกฎกติกาของห้องเรียน
- ข. พุดจาไพเราะ ช่วยเหลือเพื่อน ช่วยแม่บ้านทำความสะอาด
- ค. เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อและแม่ มาโรงเรียนให้ทันเวลาเคารพธงชาติ
- ง. มาโรงเรียนและกลับบ้านให้ตรงต่อเวลา พูดคุยกับอาจารย์ด้วยความสุภาพ

11. ในการทำงานกลุ่มงานหนึ่ง อาจารย์ให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันให้คะแนนการทำงานของสมาชิกแต่ละคน ข้อใดคือวิธีการให้คะแนนการทำงานของสมาชิกที่เหมาะสมที่สุด

- ก. สมาชิกทุกคนยกมือให้คะแนน เพื่อความรวดเร็ว และเด่นชัดว่าแต่ละคนได้คะแนนการทำงานกลุ่มกี่คะแนน
- ข. หัวหน้ากลุ่มเป็นคนให้คะแนนสมาชิกทุกคน โดยถามความคิดเห็นสมาชิกว่าพึงพอใจต่อคะแนนที่ได้รับหรือไม่
- \*ค. ให้สมาชิกทุกคนยกมือให้คะแนนเพื่อนคนอื่นๆในกลุ่ม พร้อมทั้งบอกเหตุผลว่าทำไมถึงให้คะแนนดังกล่าวแก่เพื่อน
- ง. สมาชิกในกลุ่มจับคู่สลับกันให้คะแนนในคู่ จากนั้นให้เพื่อนในกลุ่มคนอื่นๆ แสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่



12. กิจกรรมวันภาษาไทย มีหัวข้อในการเขียนเรียงความ 2 เรื่องคือ ปาไม้ กับ แม่น้ำ ให้นักเรียนทั้งห้องเลือก 1 หัวข้อที่เหมือนกัน นักเรียนส่วนใหญ่ในห้องเลือกหัวข้อ แม่น้ำ คนที่เลือกหัวข้อปาไม้จึงไม่พอใจ นักเรียนจะจัดการปัญหานี้อย่างไร

ก. เลือกหัวข้อใหม่อีกครั้งเพื่อเพื่อนบางคนจะเปลี่ยนใจ

ข. ให้ตัวแทนเพื่อนที่เลือกหัวข้อแม่น้ำ บอกเหตุผลว่าทำไมจึงเลือกหัวข้อดังกล่าว

ค. บอกกับเพื่อนที่ไม่พอใจว่าต้องเคารพคนส่วนใหญ่ที่เลือกหัวข้อแม่น้ำ เพราะมีจำนวนมากกว่า

\*ง. ให้แต่ละฝ่ายแสดงความคิดเห็นว่าทำไมจึงเลือกหัวข้อดังกล่าว หลังจากนั้นให้นักเรียนพิจารณาเหตุผลและเลือกหัวข้ออีกครั้ง

13. นักเรียนคนใดต่อไปนี้จะใช้สิทธิของตนเองในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม

ก. ก้อนเมฆ ใช้เวลาช่วงที่มีการจัดแข่งขันกีฬา ไปอ่านหนังสือการ์ตูนในห้องสมุด

ข. ต้นน้ำ หยุดเรียนในวันที่มีการจัดกีฬา เพราะสุขภาพไม่แข็งแรง ไม่สามารถเป็นนักกีฬาได้

ค. ภูผา เป็นหัวหน้าห้องจึงทำหน้าที่จัดซื้อเพื่อนคนที่ไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา

\*ง. ฟ้าใส เข้าร่วมคัดเลือกเป็นนักกีฬาในงานกีฬาเป็นประจำทุกปี ถึงแม้จะผิดหวังบ้างที่ไม่ได้เป็นนักกีฬา

14. นักเรียนจะได้ตื่นนอนของโรงเรียนในทุกๆวัน ถ้าวันหนึ่งนักเรียนท้องเสีย ไม่สามารถตื่นนอนได้ นักเรียนจะอย่างไร

\*ก. แจ้งอาจารย์ว่าท้องเสีย

ข. เลี่ยงการตื่นนอนในวันดังกล่าว

ค. เก็บนมไว้ดื่มตอนเย็นเมื่ออาการทุเลาบ้างแล้ว

ง. ตื่นนอนตามปกติเพราะทานยาลดอาการท้องเสียแล้ว

15. ในวิชาศิลปะ อาจารย์ให้นักเรียนทุกคนช่วยกันให้คะแนนผลงานการปั้นดินน้ำมันของเพื่อน พร้อมทั้งให้แสดงความคิดเห็นว่าเพราะเหตุใดจึงให้คะแนนดังกล่าว นักเรียนคนใดต่อไปนี้ปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม

- \*ก. สมใจ ให้คะแนนผลงานเพื่อนโดยใช้เกณฑ์ที่ตนเองตั้งเอาไว้
- ข. สมพร ให้คะแนนเพื่อนเต็มทุกคนเพราะเพื่อนทุกคนมีความตั้งใจในการทำงาน
- ค. สมรักษ์ ให้คะแนนเพื่อนสนิทของตนเองมากที่สุดเพราะตนเองเห็นวิธีปั้นดินน้ำมันของเพื่อน
- ง. สมศรี ให้คะแนนเพื่อนคนที่ปั้นดินน้ำมันเป็นตัวการ์ตูนมากกว่าคนอื่นๆ เพราะเป็นตัวการ์ตูนที่ตนเองชอบ

16. ในวิชาภาษาไทย อาจารย์ให้นักเรียนออกมานำเสนอรายงานของตนเอง จากนั้นอาจารย์จะสุ่มนักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเสนอ นักเรียนควรจะแสดงความคิดเห็นอย่างไร

- ก. เสนอแนวทางวิธีการนำเสนอของตนเองเพื่อให้เพื่อนนำไปปรับใช้
- \*ข. บอกถึงจุดเด่นและบอกจุดด้อยของเพื่อน เพื่อเพื่อนจะได้นำไปปรับปรุงพัฒนา
- ค. ชื่นชมในการนำเสนอของเพื่อน เพื่อเป็นกำลังใจและเพื่อช่วยให้เพื่อนได้คะแนนเยอะๆ
- ง. พุดในส่วนที่เพื่อนควรปรับปรุง เพราะอาจารย์ต้องการฟังความคิดเห็นในส่วนนี้มากที่สุด

17. ถ้าทางระดับชั้นของนักเรียนจัดกิจกรรมเก็บขยะ โดยให้นักเรียนเก็บขยะแล้วนำมาให้กรรมการผู้ดูแล จากนั้นจะมีบันทึกสถิติของแต่ละห้องไว้ นักเรียนควรจะเข้าร่วมกิจกรรมนี้เพราะเหตุใด

- \*ก. เข้าร่วม เพราะทำให้โรงเรียนสะอาด
- ข. เข้าร่วม เพราะห้องเรียนของตนเองจะได้รับชัยชนะ
- ค. เข้าร่วม เพราะเป็นกิจกรรมที่นักเรียนส่วนใหญ่ในระดับชั้นเห็นด้วย
- ง. เข้าร่วม เพราะ อาจารย์เชิญชวนให้นักเรียนทุกคนเข้าร่วม

18. ถ้าทางโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียนของระดับชั้นขึ้นมา นักเรียนคนใดปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม

- ก. พอใจ เชิญชวนให้นักเรียนระดับชั้นอื่นมาเลือกตั้ง
- \*ข. พอเพียง ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียน
- ค. พอ เข้าร่วมฟังการประกาศผลคะแนนแม้ตนเองจะไม่ได้เลือกใคร
- ง. พอดี เขียนข้อความสนับสนุนเพื่อนสนิทของตนเอง แล้วติดตามห้องเรียนต่างๆ

19. ข้อใดไม่ใช่การปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน

- ก. มาโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ
- ข. รับผิดชอบทำความสะอาดห้องเรียนตามที่ได้รับมอบหมาย
- ค. ตัดผมเป็นประจำเมื่อผมยาวกว่าความยาวที่ระเบียบกำหนด
- \*ง. มาโรงเรียนครบตามจำนวนวันทำการที่โรงเรียนกำหนดในแต่ละภาคการศึกษา

20. การปฏิบัติตนในข้อใดเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของนักเรียนในฐานะที่เป็นพลเมืองของโรงเรียน

- ก. ปกป้องชื่อเสียงของโรงเรียน พุดจาสุภาพไพเราะเมื่ออยู่ในโรงเรียน
- \*ข. ตั้งใจเรียนหนังสือ ทำการบ้าน ส่งงานให้ครบตามที่อาจารย์กำหนด
- ค. แข่งขันวิชาการเพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน นำเสนอโรงเรียนในทางที่ดีให้บุคคลภายนอกทราบ
- ง. ทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน ตั้งใจเรียนเพื่อโตขึ้นจะได้เป็นครูและกลับมาสอนที่โรงเรียนเดิมของตนเอง

21. เมื่อกลุ่มของนักเรียนไม่สามารถหาข้อยุติในการทำงานกลุ่มได้ นักเรียนจะอย่างไร

- ก. ให้หัวหน้ากลุ่มหรือสมาชิกที่เรียนเก่งที่สุดเป็นคนตัดสินใจว่าจะดำเนินการอย่างไรต่อไป
- ข. ปรึกษาอาจารย์ และขอให้อาจารย์ตัดสินใจว่าควรจะแก้ไขปัญหาหรือหาทางออกได้อย่างไรบ้าง
- ค. ให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนแยกย้ายกันไปอยู่กับกลุ่มทำงานตรงกับหัวข้อที่สมาชิกแต่ละคนสนใจ
- \*ง. ให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็นและออกคะแนนเสียงว่าความคิดเห็นใดที่เหมาะสมที่สุด

22. ห้องเรียนหนึ่งมีปัญหาเรื่องระเบียบวินัยการเข้าแถว อาจารย์และนักเรียนในห้องควรหาทางออกร่วมกันอย่างไร

- ก. หัวหน้าห้องอาสาเป็นคนจดชื่อนักเรียนที่เข้าแถวไม่เป็นระเบียบ
- \*ข. ร่วมกันเสนอแนวทางต่างๆ จากนั้นให้นักเรียนยกมือเลือกแนวทางที่เหมาะสม
- ค. ให้เพื่อนที่ทำผิดระเบียบวินัยบ่อยๆเสนอความคิดเห็นว่าจะให้ลงโทษอย่างไรถ้าทำผิดอีก
- ง. ให้อาจารย์เตรียมรางวัลสำหรับนักเรียนที่เข้าแถวเป็นระเบียบ โดยการเลือกจากนักเรียนทุกคนในห้อง

23. นักเรียนคนใดต่อไปนี้จะปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม

ก. จูฑา ให้เพื่อนดื่มนมแทนตนเองเพราะตนเองไม่ชอบดื่มนม

\*ข. ก้านแก้ว สลับกับเพื่อนในการเล่นชิงช้าคนละประมาณ 5 นาที

ค. กานดา ใช้สิ่งของของตนเองอยู่ที่เครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นก่อนไปรับประทานอาหาร

ง. ภูศน ไม่กล้าขอเติมอาหารกลางวันเพราะเกรงว่าอาหารกลางวันจะไม่พอสำหรับเพื่อนคนอื่น

24. นักเรียนคนใดต่อไปนี้จะปฏิบัติตนในการใช้ห้องสมุดได้อย่างเหมาะสม

\*ก. มุณี ยืมหนังสือครบตามจำนวนที่ห้องสมุดกำหนดในแต่ละครั้ง

ข. ต้นกล้า นั่งอ่านหนังสือบริเวณทางเดินระหว่างชั้นวางหนังสือ

ค. กอแก้ว ยืมหนังสือที่ตนเองชอบอ่านและจะคืนเมื่อตนเองอ่านจนจบเล่ม

ง. มานะ พุดคุยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือต่างๆ โดยใช้เสียงที่ค่อนข้างดัง

25. ในการทำงานแผ่นพับของอาจารย์รุ่งอรุณ อาจารย์มีกระดาษสีมาให้เลือก หลากหลายสี ถ้านักเรียนเป็นกลุ่มสุดท้ายที่ได้เลือกกระดาษสี แล้วปรากฏว่ากระดาษสีที่นักเรียนต้องการเหลือเพียงแผ่นเดียว แล้วเพื่อนที่ต่อแถวก่อนหน้านักเรียนก็ต้องการกระดาษสีนั้นเหมือนกัน ข้อใดเป็นสิ่งที่นักเรียนควรปฏิบัติที่สุด

\*ก. ตัดสินใจเลือกกระดาษสีใหม่ที่ยังเหลืออยู่

ข. รีบหยิบกระดาษสีที่ต้องการก่อนที่เพื่อนที่อยู่ก่อนหน้าจะหยิบไป

ค. เป่า ยิง ฉุบ กับเพื่อนที่อยู่ก่อนหน้า ใครชนะจะได้กระดาษสีแผ่นนั้นไป

ง. ขอให้เพื่อนที่ต่อแถวก่อนหน้าเลือกสีใหม่ เพราะตนเองจองกระดาษสีแผ่นนั้นก่อน

26. อาจารย์กัลยา ให้นักเรียนเลือกที่นั่งในห้องเรียนเองได้ ถ้านักเรียนเป็นคนที่ตัวสูง นักเรียนจะเลือกนั่งบริเวณใด

ก. นั่งโต๊ะตัวที่อยู่กลางๆห้องเพราะจะได้มองเห็นกระดานชัดเจน

ข. นั่งแถวหน้าสุดตรงกลางเพราะอยู่ใกล้อาจารย์และเพื่อนสนิท

ค. นั่งแถวหน้าสุดและนั่งโต๊ะริมสุด เพื่อให้เพื่อนมองเห็นกระดาน

\*ง. นั่งแถวรองสุดท้ายและแน่ใจว่าคนที่นั่งข้างหลังมองเห็นกระดาน

27. กิจกรรมประชุมผู้ปกครอง หรือกิจกรรมที่จัดให้ผู้ปกครองและครูได้พบกัน มีความสำคัญต่อนักเรียนอย่างไร

ก. เพื่อให้ครูและผู้ปกครองได้รู้จักกัน เมื่ออนาคตครูจะได้ขอความช่วยเหลือจากผู้ปกครอง

ข. ผู้ปกครองของนักเรียนกับผู้ปกครองของเพื่อนนักเรียนได้รู้จักกัน ทำให้นักเรียนสนิทกับเพื่อนมากขึ้น

\*ค. เพื่อให้ทางบ้านและโรงเรียนร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน หรือช่วยกันหาแนวทางพัฒนานักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

ง. ทำให้ทางบ้านทราบพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนและเพื่อนคนอื่นๆ ผู้ปกครองจะได้แนะนำให้นักเรียนไปสนิทกับเพื่อนที่มีพฤติกรรมที่ดี

28. นักเรียนคิดว่า โรงเรียนจัดกิจกรรมรณรงค์เรื่องการงดสูบบุหรี่ ขึ้นมาเพราะเหตุผลใด

\*ก. เพื่อรณรงค์ให้นักเรียนได้เห็นถึงอันตราย โทษ พิษภัยของการสูบบุหรี่

ข. เพื่อเป็นผลงานของโรงเรียนที่จะแสดงให้เห็นว่าเป็นโรงเรียนที่ปราศจากบุหรี่

ค. ให้นักเรียนได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม การทำป้ายรณรงค์ ฝึกการพูดโน้มน้าวให้คนอื่นๆ เลิกสูบบุหรี่

ง. เนื่องจากมีวันงดสูบบุหรี่โลก ทางรัฐบาลจึงให้แต่ละโรงเรียนจัดกิจกรรมขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติเดียวกันทั่วโลก

29. ในห้องเรียนมีข้อตกลงซึ่งเป็นมติของทุกคนว่า ถ้าเข้าแถวเคารพธงชาติไม่เป็นระเบียบ นักเรียนทั้งห้องจะต้องยืนเข้าแถว 10 นาทีในตอนพักเที่ยง นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรบ้าง

ก. คิดว่าควรให้ยืนเฉพาะคนที่ไม่เป็นระเบียบ

\*ข. ต้องปฏิบัติตามเพราะเป็นกฎกติกาของห้อง

ค. ควรเปลี่ยนเป็นยืนตอนเย็นเพราะจะได้มีเวลาพักเที่ยงเต็มที่

ง. ให้คนที่ไม่เป็นระเบียบยืนเต็มเวลา 10 นาที คนอื่นๆให้ยืน 5 นาที

30. ถ้านักเรียนส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติตามกฎกติกาที่ทางโรงเรียนกำหนดขึ้นมา จะเกิดผลอย่างไรบ้าง

\*ก. สังคมโรงเรียนไม่สงบเรียบร้อย ไม่มีระเบียบวินัย

ข. เกิดความแตกแยกระหว่างนักเรียนกับครู นักเรียนไม่เคารพครู

ค. เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่ดี สังคมภายนอกจะต่อว่าโรงเรียนได้

ง. โรงเรียนอาจต้องเปลี่ยนกฎใหม่ เพราะกฎกติกาเดิมไม่เป็นที่ยอมรับคนส่วนใหญ่จึงไม่ปฏิบัติตาม

### กระดาษคำตอบ

#### ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบวัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง  และเติมช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ  ชาย  หญิง
2. อายุ ..... ปี
3. ระดับชั้น  ประถมศึกษาปีที่ 4  ประถมศึกษาปีที่ 5  ประถมศึกษาปีที่ 6
4. โรงเรียน.....
5. เกรดเฉลี่ย (GPA)
  - ต่ำกว่า 2.00  2.00 – 2.50  2.51 – 2.99
  - 3.00 – 3.50  ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป
6. อาชีพของผู้ปกครอง
  - รับจ้างทั่วไป  เกษตรกรรม (ปลูกพืช/เลี้ยงสัตว์)
  - พนักงานบริษัทเอกชน  ค้าขาย / ประกอบธุรกิจของตนเอง
  - รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ  อื่น ๆ ระบุ.....
7. รายได้ผู้ปกครองต่อเดือน
  - 5,000 บาทหรือต่ำกว่า  5,001-10,000 บาท  10,001-20,000 บาท
  - 20,001-30,000 บาท  30,001-40,000 บาท  40,001-50,000 บาท
  - 50,001-60,000 บาท  60,001-70,000 บาท  70,001-80,000 บาท
  - 80,001-90,000 บาท  90,001-100,000 บาท  100,000 บาทขึ้นไป

ส่วนที่ 2 คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ บนคำตอบที่ถูกต้องที่สุด ลงในช่องบน

กระดาษคำตอบ

ข้อ	ก	ข	ค	ง	ข้อ	ก	ข	ค	ง	ข้อ	ก	ข	ค	ง
1					11					21				
2					12					22				
3					13					23				
4					14					24				
5					15					25				
6					16					26				
7					17					27				
8					18					28				
9					19					29				
10					20					30				



DATE: 4/ 3/2018

TIME: 10:49

L I S R E L 8.72

BY

Karl G. Jörreskog &amp; Dag Sörbom

This program is published exclusively by

Scientific Software International, Inc.

7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100

Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.

Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140

Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2005

Use of this program is subject to the terms specified in the

Universal Copyright Convention.

Website: [www.ssicentral.com](http://www.ssicentral.com)

CFA for tryout

DA NI=15 NO=797 MA=KM

LA

Y1 Y2 Y3 Y4 Y5 Y6 Y7 Y8 Y9 Y10 Y11 Y12 Y13 Y14 Y15

KM

1

0.192 1

0.198 0.199 1

0.15 0.17 0.172 1

0.18 0.145 0.23 0.138 1

0.253 0.148 0.153 0.147 0.145 1

0.174 0.082 0.123 0.15 0.155 0.224 1

0.149 0.183 0.142 0.185 0.217 0.142 0.112 1

0.216 0.211 0.226 0.23 0.225 0.303 0.202 0.21 1

0.194 0.115 0.252 0.209 0.086 0.196 0.115 0.098 0.276 1

0.229 0.184 0.227 0.198 0.158 0.292 0.228 0.206 0.37 0.242 1

0.154 0.137 0.153 0.172 0.136 0.257 0.195 0.179 0.305 0.208 0.347 1

0.226 0.212 0.211 0.196 0.134 0.294 0.174 0.235 0.27 0.268 0.322 0.333 1



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
CHULALONGKORN UNIVERSITY



0.253 0.184 0.247 0.204 0.197 0.293 0.209 0.229 0.356 0.302 0.37 0.347 0.33 1  
 0.193 0.051 0.161 0.086 0.101 0.091 0.139 0.144 0.151 0.113 0.18 0.115 0.183 0.252 1  
 ME  
 1.4408 .6854 .8446 .9083 1.0548 1.0102 .7924 .8013 1.2433 .9529 .9197 1.0586 1.0599 1.0701  
 .8879  
 SD  
 .71384 .71721 .70262 .74693 .75647 .78727 .51154 .72755 .75974 .76537 .78567 .78515 .78587  
 .80428 .74926  
 MO NY=15 NE=3 NK=1 LY=FU,FI TE=SY,FI PS=SY,FI GA=FU,FI PH=SY,FI  
 LE  
 FAC1 FAC2 FAC3  
 LK  
 DEMO  
 ST 1 LY 1 1 LY 6 2 LY 11 3  
 va 0.05 ps 2 2  
 FR LY 2 1 LY 3 1 LY 4 1 LY 5 1 LY 7 2 LY 8 2 LY 9 2 LY 10 2 LY 12 3 LY 13 3 LY 14 3 LY 15 3  
 FR TE 1 1 TE 2 2 TE 3 3 TE 4 4 TE 5 5 TE 6 6 TE 7 7 TE 8 8 TE 9 9 TE 10 10 TE 11 11 TE 12 12 TE  
 13 13 TE 14 14 TE 15 15  
 FR PS 1 1 PS 3 3  
 FR GA 1 1 GA 2 1 GA 3 1  
 FR PH 1 1  
 fr te 6 1 te 15 1 te 10 3 te 14 10 te 8 5  
 PD  
 OU SE TV EF SC RS MR FS MI ND = 3

CFA for tryout

Number of Input Variables 15  
 Number of Y - Variables 15  
 Number of X - Variables 0  
 Number of ETA - Variables 3  
 Number of KSI - Variables 1  
 Number of Observations 785

CFA for tryout

## Covariance Matrix

Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6			
Y1	1.000							
Y2	0.192	1.000						
Y3	0.198	0.199	1.000					
Y4	0.150	0.170	0.172	1.000				
Y5	0.180	0.145	0.230	0.138	1.000			
Y6	0.253	0.148	0.153	0.147	0.145	1.000		
Y7	0.174	0.082	0.123	0.150	0.155	0.224	1.000	
Y8	0.149	0.183	0.142	0.185	0.217	0.142	0.142	1.000
Y9	0.216	0.211	0.226	0.230	0.225	0.303	0.303	0.303
Y10	0.194	0.115	0.252	0.209	0.086	0.196	0.196	0.196
Y11	0.229	0.184	0.227	0.198	0.158	0.292	0.292	0.292
Y12	0.154	0.137	0.153	0.172	0.136	0.257	0.257	0.257
Y13	0.226	0.212	0.211	0.196	0.134	0.294	0.294	0.294
Y14	0.253	0.184	0.247	0.204	0.197	0.293	0.293	0.293
Y15	0.193	0.051	0.161	0.086	0.101	0.091	0.091	0.091

## Covariance Matrix

Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12			
Y7	1.000							
Y8	0.112	1.000						
Y9	0.202	0.210	1.000					
Y10	0.115	0.098	0.276	1.000				
Y11	0.228	0.206	0.370	0.242	1.000			
Y12	0.195	0.179	0.305	0.208	0.347	1.000		
Y13	0.174	0.235	0.270	0.268	0.322	0.333	1.000	
Y14	0.209	0.229	0.356	0.302	0.370	0.347	0.347	1.000
Y15	0.139	0.144	0.151	0.113	0.180	0.115	0.115	0.115

## Covariance Matrix

Y13	Y14	Y15	
-----	-----	-----	
Y13	1.000		
Y14	0.330	1.000	
Y15	0.183	0.252	1.000

## CFA for tryout

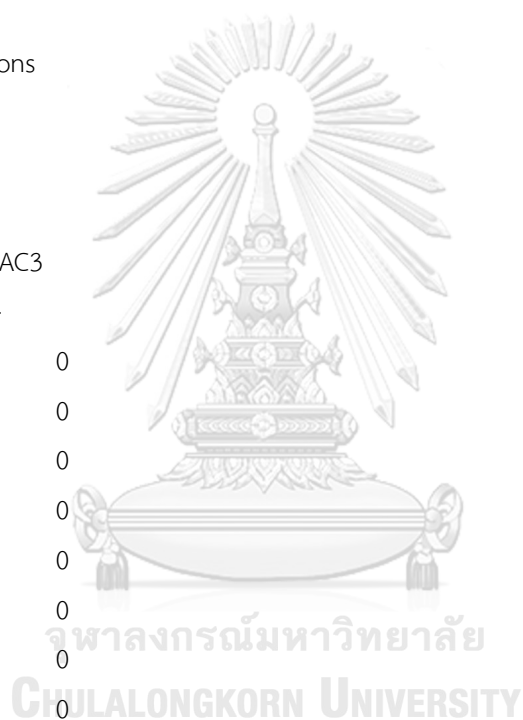
## Parameter Specifications

## LAMBDA-Y

FAC1	FAC2	FAC3	
-----	-----	-----	
Y1	0	0	0
Y2	1	0	0
Y3	2	0	0
Y4	3	0	0
Y5	4	0	0
Y6	0	0	0
Y7	0	5	0
Y8	0	6	0
Y9	0	7	0
Y10	0	8	0
Y11	0	0	0
Y12	0	0	9
Y13	0	0	10
Y14	0	0	11
Y15	0	0	12

## GAMMA

## DEMO



-----  
 FAC1     13  
 FAC2     14  
 FAC3     15

PSI

FAC1     FAC2     FAC3  
 -----  
 16       0       17

THETA-EPS

Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	
Y1	18					
Y2	0	19				
Y3	0	0	20			
Y4	0	0	0	21		
Y5	0	0	0	0	22	
Y6	23	0	0	0	0	24
Y7	0	0	0	0	0	0
Y8	0	0	0	0	26	0
Y9	0	0	0	0	0	0
Y10	0	0	29	0	0	0
Y11	0	0	0	0	0	0
Y12	0	0	0	0	0	0
Y13	0	0	0	0	0	0
Y14	0	0	0	0	0	0
Y15	36	0	0	0	0	0

THETA-EPS

Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12	
Y7	25					
Y8	0	27				
Y9	0	0	28			
Y10	0	0	0	30		
Y11	0	0	0	0	31	
Y12	0	0	0	0	0	32
Y13	0	0	0	0	0	0
Y14	0	0	0	34	0	0
Y15	0	0	0	0	0	0

THETA-EPS

Y13	Y14	Y15	
Y13	33		
Y14	0	35	
Y15	0	0	37

CFA for tryout

Number of Iterations = 19



LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-Y

FAC1	FAC2	FAC3
Y1	1.000	-- --
Y2	0.873	-- --
(0.119)		
7.339		

Y3 1.011 -- --  
 (0.126)  
 8.007

Y4 0.879 -- --  
 (0.119)  
 7.371

Y5 0.829 -- --  
 (0.117)  
 7.115

Y6 -- 1.000 --

Y7 -- 0.682 --  
 (0.084)  
 8.128

Y8 -- 0.671 --  
 (0.084)  
 8.033

Y9 -- 1.131 --  
 (0.098)  
 11.489

Y10 -- 0.788 --  
 (0.087)  
 9.058

Y11 -- -- 1.000

Y12 -- -- 0.880  
 (0.075)



11.666

Y13 -- -- 0.918

(0.076)

12.033

Y14 -- -- 1.032

(0.079)

13.033

Y15 -- -- 0.503

(0.069)

7.242

GAMMA

DEMO

-----

FAC1 0.381

(0.038)

9.999

FAC2 0.496

(0.039)

12.570

FAC3 0.600

(0.039)

15.255

Covariance Matrix of ETA and KSI

FAC1 FAC2 FAC3 DEMO

-----



FAC1	0.209			
FAC2	0.189	0.296		
FAC3	0.229	0.298	0.372	
DEMO	0.381	0.496	0.600	1.000

PHI

DEMO

-----

1.000

PSI

Note: This matrix is diagonal.

FAC1	FAC2	FAC3
-----	-----	-----
0.063	0.050	0.012
(0.019)		(0.023)
3.360		0.518



Squared Multiple Correlations for Structural Equations

FAC1	FAC2	FAC3
-----	-----	-----
0.696	0.831	0.968



THETA-EPS

Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6
-----	-----	-----	-----	-----	-----
Y1	0.795				
(0.046)					
17.179					

Y2	--	0.841
----	----	-------



(0.047)

17.954

Y3 -- -- 0.785

(0.046)

17.097

Y4 -- -- -- 0.839

(0.047)

17.922

Y5 -- -- -- -- 0.854

(0.047)

18.167

Y6 0.077 -- -- -- 0.735

(0.031)

2.496

17.233

Y7 -- -- --

Y8 -- -- -- 0.099 --

(0.033)

3.031

Y9 -- -- -- -- --

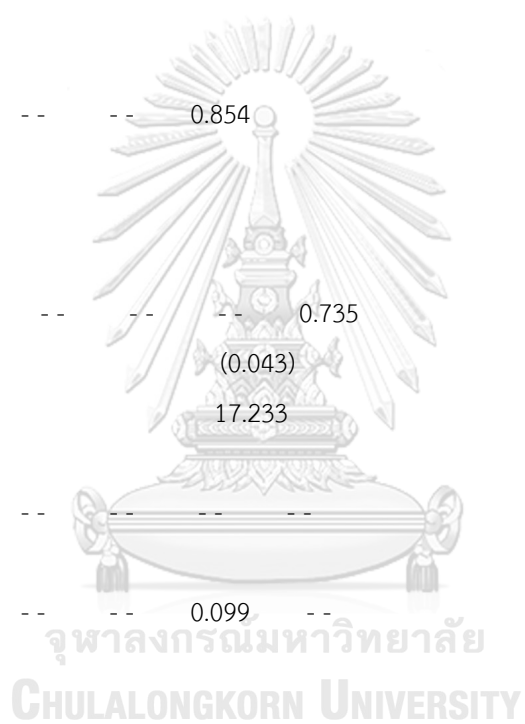
Y10 -- -- 0.096 -- --

(0.031)

3.061

Y11 -- -- -- -- --

Y12 -- -- -- -- --



Y13    --    --    --    --    --    --

Y14    --    --    --    --    --    --

Y15    0.083    --    --    --    --    --

(0.032)

2.569

THETA-EPS

Y7    Y8    Y9    Y10    Y11    Y12

Y7    0.863

(0.046)

18.712

Y8    --    0.867

(0.046)

18.747

Y9    --    --    0.622

(0.040)

15.491

Y10    --    --    --    0.817

(0.045)

18.139

Y11    --    --    --    --    0.628

(0.038)

16.375

Y12    --    --    --    --    --    0.712

(0.041)

17.490



Y13	--	--	--	--	--	--
Y14	--	--	--	0.052	--	--
(0.029)						
1.814						
Y15	--	--	--	--	--	--

THETA-EPS

Y13	Y14	Y15	
-----	-----	-----	
Y13	0.687		
(0.040)			
17.189			
Y14	--	0.604	
(0.038)			
15.960			
Y15	--	--	0.906
(0.047)			
19.211			



Squared Multiple Correlations for Y - Variables

Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6
-----	-----	-----	-----	-----	-----
0.208	0.159	0.213	0.161	0.144	0.287

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12
----	----	----	-----	-----	-----

-----  
 0.138    0.133    0.379    0.184    0.372    0.288

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

Y13    Y14    Y15  
 -----  
 0.313    0.396    0.094

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 83

Minimum Fit Function Chi-Square = 108.242 (P = 0.0329)

Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 104.868 (P = 0.0528)

Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 21.868

90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 52.192)

Minimum Fit Function Value = 0.138

Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.0279

90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0 ; 0.0666)

Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.0183

90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ; 0.0283)

P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 1.00

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.228

90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.200 ; 0.267)

ECVI for Saturated Model = 0.306

ECVI for Independence Model = 4.704

Chi-Square for Independence Model with 105 Degrees of Freedom = 3657.695

Independence AIC = 3687.695

Model AIC = 178.868

Saturated AIC = 240.000

Independence CAIC = 3772.680

Model CAIC = 388.499

Saturated CAIC = 919.882

Normed Fit Index (NFI) = 0.970

Non-Normed Fit Index (NNFI) = 0.991  
 Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.767  
 Comparative Fit Index (CFI) = 0.993  
 Incremental Fit Index (IFI) = 0.993  
 Relative Fit Index (RFI) = 0.963  
 Critical N (CN) = 840.326  
 Root Mean Square Residual (RMR) = 0.0285  
 Standardized RMR = 0.0285  
 Goodness of Fit Index (GFI) = 0.982  
 Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.975  
 Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.680

CFA for tryout

Fitted Covariance Matrix

Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6		
Y1	1.004						
Y2	0.182	1.000					
Y3	0.211	0.184	0.998				
Y4	0.183	0.160	0.185	1.000			
Y5	0.173	0.151	0.175	0.152	0.997		
Y6	0.266	0.165	0.191	0.166	0.157	1.032	
Y7	0.129	0.113	0.130	0.113	0.107	0.202	
Y8	0.127	0.111	0.128	0.112	0.204	0.199	
Y9	0.214	0.187	0.216	0.188	0.177	0.335	
Y10	0.149	0.130	0.246	0.131	0.123	0.233	
Y11	0.229	0.199	0.231	0.201	0.190	0.298	
Y12	0.201	0.176	0.203	0.177	0.167	0.262	
Y13	0.210	0.183	0.212	0.184	0.174	0.273	
Y14	0.236	0.206	0.238	0.207	0.196	0.307	
Y15	0.198	0.100	0.116	0.101	0.095	0.150	

Fitted Covariance Matrix

Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12	
Y7	1.001					
Y8	0.136	1.000				
Y9	0.229	0.225	1.001			
Y10	0.159	0.157	0.264	1.001		
Y11	0.203	0.200	0.337	0.235	1.000	
Y12	0.179	0.176	0.297	0.206	0.327	1.000
Y13	0.186	0.183	0.309	0.215	0.341	0.300
Y14	0.210	0.206	0.347	0.294	0.384	0.338
Y15	0.102	0.100	0.169	0.118	0.187	0.165

## Fitted Covariance Matrix

Y13	Y14	Y15	
Y13	1.000		
Y14	0.352	0.999	
Y15	0.172	0.193	1.000

## Fitted Residuals

Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	
Y1	-0.004					
Y2	0.010	0.000				
Y3	-0.013	0.015	0.002			
Y4	-0.033	0.010	-0.013	0.000		
Y5	0.007	-0.006	0.055	-0.014	0.003	
Y6	-0.013	-0.017	-0.038	-0.019	-0.012	-0.032
Y7	0.045	-0.031	-0.007	0.037	0.048	0.022
Y8	0.022	0.072	0.014	0.073	0.013	-0.057
Y9	0.002	0.024	0.010	0.042	0.048	-0.032
Y10	0.045	-0.015	0.006	0.078	-0.037	-0.037

Y11	0.000	-0.015	-0.004	-0.003	-0.032	-0.006
Y12	-0.047	-0.039	-0.050	-0.005	-0.031	-0.005
Y13	0.016	0.029	-0.001	0.012	-0.040	0.021
Y14	0.017	-0.022	0.009	-0.003	0.001	-0.014
Y15	-0.005	-0.049	0.045	-0.015	0.006	-0.059

## Fitted Residuals

Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12	
Y7	-0.001					
Y8	-0.024	0.000				
Y9	-0.027	-0.015	-0.001			
Y10	-0.044	-0.059	0.012	-0.001		
Y11	0.025	0.006	0.033	0.007	0.000	
Y12	0.016	0.003	0.008	0.002	0.020	0.000
Y13	-0.012	0.052	-0.039	0.053	-0.019	0.033
Y14	-0.001	0.023	0.009	0.008	-0.014	0.009
Y15	0.037	0.044	-0.018	-0.005	-0.007	-0.050

## Fitted Residuals

Y13	Y14	Y15	
Y13	0.000		
Y14	-0.022	0.001	
Y15	0.011	0.059	0.000

## Summary Statistics for Fitted Residuals

Smallest Fitted Residual = -0.059

Median Fitted Residual = 0.000

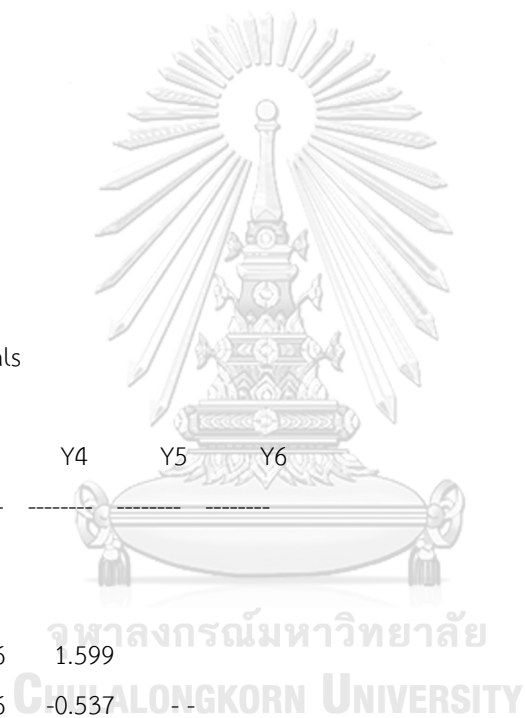
Largest Fitted Residual = 0.078

## Stemleaf Plot

- 5|99700  
 - 4|9740  
 - 3|99877322211  
 - 2|7422  
 - 1|9987555544433322  
 - 0|7766555544331111100000000  
 0|11222336667788999  
 1|000122345667  
 2|01223459  
 3|3377  
 4|2455588  
 5|2359  
 6|  
 7|238

## Standardized Residuals

Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	
Y1	-3.192					
Y2	0.397	--				
Y3	-0.552	0.606	1.599			
Y4	-1.334	0.376	-0.537	--		
Y5	0.276	-0.221	2.184	-0.520	3.225	
Y6	-2.143	-0.605	-1.419	-0.682	-0.415	-3.468
Y7	1.491	-0.985	-0.244	1.181	1.538	0.835
Y8	0.731	2.323	0.456	2.365	2.376	-2.175
Y9	0.086	0.927	0.394	1.604	1.798	-1.479
Y10	1.544	-0.496	0.965	2.595	-1.235	-1.494
Y11	0.019	-0.616	-0.165	-0.115	-1.240	-0.263
Y12	-1.802	-1.423	-1.933	-0.180	-1.127	-0.215
Y13	0.634	1.087	-0.039	0.438	-1.490	0.880
Y14	0.734	-0.888	0.374	-0.132	0.060	-0.668
Y15	-0.925	-1.574	1.481	-0.479	0.182	-2.058





## Standardized Residuals

Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12		
-----	-----	-----	-----	-----	-----		
Y7	-3.539						
Y8	-0.816	-0.599					
Y9	-1.216	-0.680	-3.538				
Y10	-1.597	-2.110	0.584	-0.998			
Y11	0.993	0.243	1.680	0.314	--		
Y12	0.596	0.111	0.386	0.058	1.016	--	
Y13	-0.472	1.942	-1.849	2.085	-1.029	1.547	
Y14	-0.024	0.932	0.447	1.790	-0.831	0.501	
Y15	1.181	1.390	-0.704	-0.161	-0.288	-1.879	

## Standardized Residuals

Y13	Y14	Y15	
-----	-----	-----	
Y13	--		
Y14	-1.225	1.906	
Y15	0.448	2.560	0.762

## Summary Statistics for Standardized Residuals

Smallest Standardized Residual = -3.539

Median Standardized Residual = 0.000

Largest Standardized Residual = 3.225

## Stemleaf Plot

- 3|555

- 3|2

- 2|

- 2|2111

- 1|998866555
- 1|44322221000
- 0|9988777766665555
- 0|433222221100000000
- 0|1111223344444444
- 0|5566667788999
- 1|0001224
- 1|555556678899
- 2|12344
- 2|66
- 3|2

Largest Negative Standardized Residuals

Residual for	Y1 and	Y1	-3.192
Residual for	Y6 and	Y6	-3.468
Residual for	Y7 and	Y7	-3.539
Residual for	Y9 and	Y9	-3.538

Largest Positive Standardized Residuals

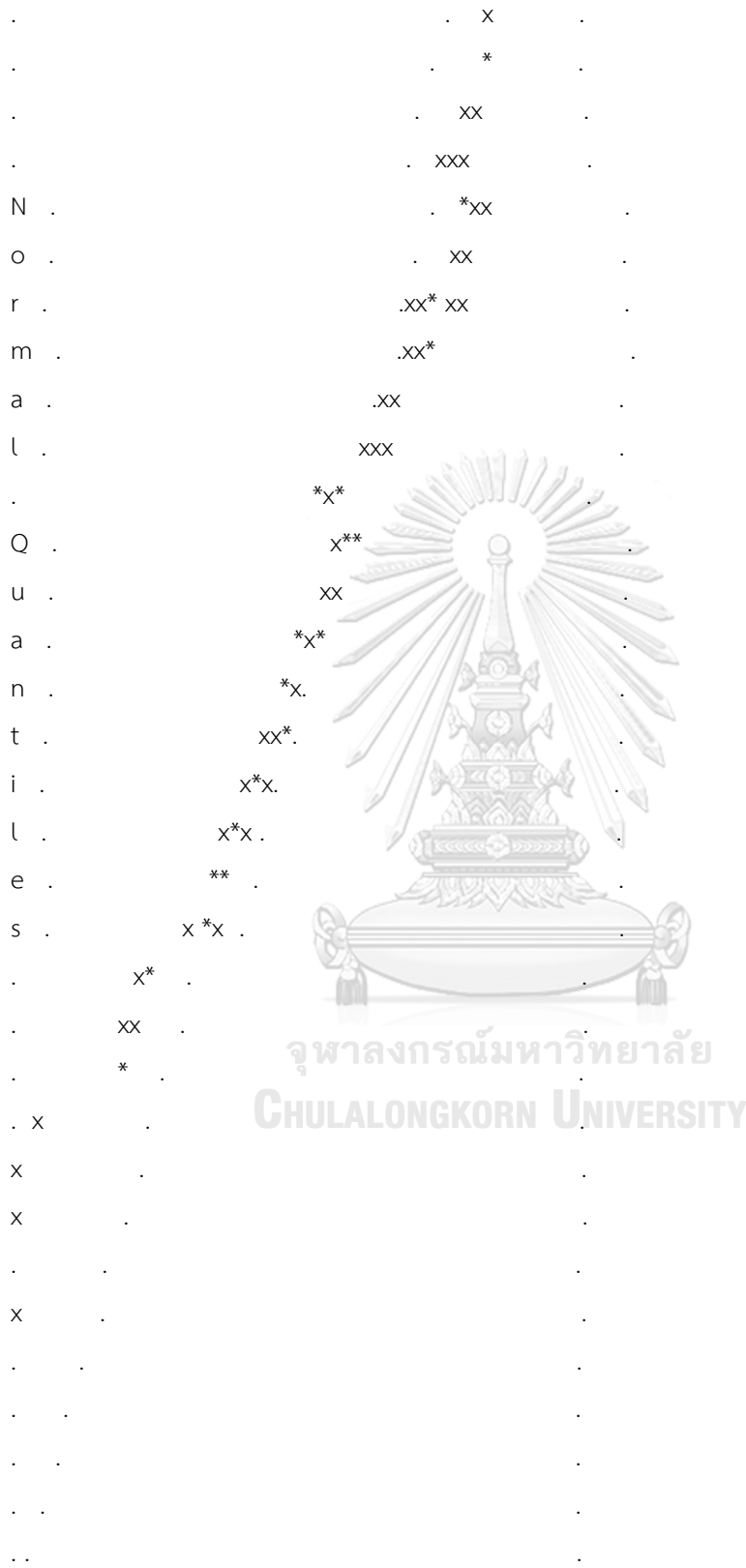
Residual for	Y5 and	Y5	3.225
Residual for	Y10 and	Y4	2.595

CFA for tryout

Qplot of Standardized Residuals

3.5.....





. X .  
 . \* .  
 . XX .  
 . XXX .  
 N . \*XX .  
 o . XX .  
 r . .xx\* xx .  
 m . .xx\* .  
 a . .xx .  
 l . xxx .  
 . \*X\* .  
 Q . X\*\* .  
 u . xx .  
 a . \*X\* .  
 n . \*X .  
 t . xx\* .  
 i . X\*X .  
 l . X\*X .  
 e . \*\* .  
 s . x \*X .  
 . x\* .  
 . xx .  
 . \* .  
 . x .  
 x .  
 x .  
 . .  
 x .  
 . .  
 . .  
 . .  
 . .  
 . .  
 . .  
 . .  
 . .  
 . .  
 . .  
 . .

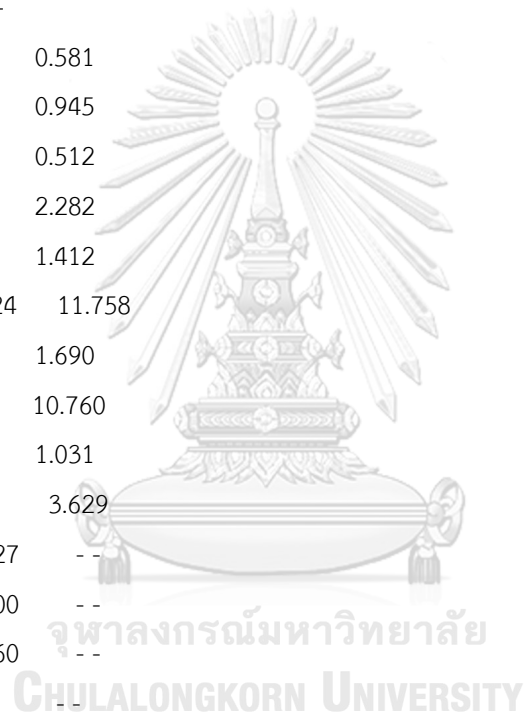
Standardized Residuals

CFA for tryout

Modification Indices and Expected Change

Modification Indices for LAMBDA-Y

FAC1	FAC2	FAC3	
-----	-----	-----	
Y1	--	1.506	0.581
Y2	--	0.127	0.945
Y3	--	0.593	0.512
Y4	--	6.364	2.282
Y5	--	0.000	1.412
Y6	11.650	12.524	11.758
Y7	1.755	--	1.690
Y8	10.392	--	10.760
Y9	3.653	--	1.031
Y10	2.557	--	3.629
Y11	0.582	2.627	--
Y12	8.320	0.100	--
Y13	0.029	0.560	--
Y14	--	0.215	--
Y15	0.004	1.066	--



Expected Change for LAMBDA-Y

FAC1	FAC2	FAC3	
-----	-----	-----	
Y1	--	0.283	0.191
Y2	--	-0.075	-0.225
Y3	--	-0.175	-0.179
Y4	--	0.529	0.351
Y5	--	0.002	-0.270

Y6	-0.853	-0.741	-0.732
Y7	0.305	--	0.411
Y8	0.778	--	1.026
Y9	0.430	--	0.348
Y10	0.393	--	0.635
Y11	-0.209	0.587	--
Y12	-0.793	0.112	--
Y13	0.046	0.267	--
Y14	--	0.176	--
Y15	-0.021	-0.368	--

## Standardized Expected Change for LAMBDA-Y

FAC1	FAC2	FAC3
-----	-----	-----
Y1	--	0.154 0.117
Y2	--	-0.041 -0.137
Y3	--	-0.095 -0.109
Y4	--	0.288 0.214
Y5	--	0.001 -0.165
Y6	-0.389	-0.403 -0.447
Y7	0.139	-- 0.250
Y8	0.355	-- 0.626
Y9	0.196	-- 0.212
Y10	0.179	-- 0.387
Y11	-0.095	0.319 --
Y12	-0.362	0.061 --
Y13	0.021	0.145 --
Y14	--	0.096 --
Y15	-0.009	-0.200 --

## Completely Standardized Expected Change for LAMBDA-Y

FAC1	FAC2	FAC3
-----	-----	-----

Y1	--	0.154	0.116
Y2	--	-0.041	-0.137
Y3	--	-0.095	-0.109
Y4	--	0.288	0.214
Y5	--	0.001	-0.165
Y6	-0.383	-0.397	-0.440
Y7	0.139	--	0.250
Y8	0.355	--	0.626
Y9	0.196	--	0.212
Y10	0.179	--	0.387
Y11	-0.095	0.319	--
Y12	-0.362	0.061	--
Y13	0.021	0.145	--
Y14	--	0.096	--
Y15	-0.009	-0.200	--

No Non-Zero Modification Indices for GAMMA

No Non-Zero Modification Indices for PHI

Modification Indices for PSI

FAC1	FAC2	FAC3
-----	-----	-----
FAC1	--	
FAC2	12.524	12.524
FAC3	12.524	12.524
		--

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Expected Change for PSI

FAC1	FAC2	FAC3
-----	-----	-----
FAC1	--	
FAC2	0.057	-0.074
FAC3	-0.069	0.090
		--

## Standardized Expected Change for PSI

FAC1	FAC2	FAC3	
-----	-----	-----	
FAC1	--		
FAC2	0.229	-0.250	
FAC3	-0.247	0.270	--

## Modification Indices for THETA-EPS

Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	
-----	-----	-----	-----	-----	-----	
Y1	--					
Y2	0.407	--				
Y3	0.649	0.449	--			
Y4	1.287	0.142	0.752	--		
Y5	0.044	0.282	5.238	0.633	--	
Y6	--	0.062	0.564	0.545	0.012	--
Y7	1.125	1.522	0.067	0.576	2.417	1.383
Y8	0.032	4.535	0.001	3.462	--	3.233
Y9	0.097	0.761	0.043	0.847	3.578	0.456
Y10	2.226	0.549	--	5.486	2.532	1.064
Y11	0.005	0.151	0.001	0.115	1.115	0.063
Y12	2.165	1.092	2.586	0.010	0.517	0.208
Y13	0.189	1.787	0.048	0.040	2.747	2.014
Y14	0.128	0.517	0.263	0.442	0.108	0.001
Y15	--	2.643	3.101	0.261	0.011	3.255

## Modification Indices for THETA-EPS

Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12
-----	-----	-----	-----	-----	-----
Y7	--				
Y8	0.945	--			

Y9	1.393	0.746	--			
Y10	2.244	3.666	0.352	--		
Y11	0.577	0.035	2.241	0.000	--	
Y12	0.200	0.038	0.072	0.000	1.032	--
Y13	0.514	3.149	5.133	4.121	1.060	2.393
Y14	0.021	0.354	0.057	--	0.719	0.230
Y15	1.193	1.581	0.429	0.485	0.093	3.016

## Modification Indices for THETA-EPS

Y13	Y14	Y15	
-----	-----	-----	
Y13	--		
Y14	1.981	--	
Y15	0.153	6.306	--

## Expected Change for THETA-EPS

Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Y1	--					
Y2	0.021	--				
Y3	-0.027	0.023	--			
Y4	-0.038	0.013	-0.029	--		
Y5	0.007	-0.018	0.076	-0.027	--	
Y6	--	-0.008	-0.023	-0.023	0.003	--
Y7	0.033	-0.040	-0.008	0.024	0.050	0.037
Y8	0.006	0.068	0.001	0.060	--	-0.056
Y9	-0.009	0.026	0.006	0.027	0.056	-0.021
Y10	0.046	-0.023	--	0.073	-0.050	-0.032
Y11	0.002	-0.011	0.001	-0.010	-0.031	0.007
Y12	-0.044	-0.032	-0.048	-0.003	-0.022	0.013
Y13	0.013	0.040	-0.006	0.006	-0.050	0.041
Y14	0.010	-0.021	0.015	-0.019	0.009	0.001
Y15	--	-0.053	0.056	-0.017	0.003	-0.057



## Expected Change for THETA-EPS

Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12	
Y7	--					
Y8	-0.032	--				
Y9	-0.037	-0.027	--			
Y10	-0.048	-0.060	0.018	--		
Y11	0.022	-0.005	0.042	0.000	--	
Y12	0.014	-0.006	0.008	0.000	-0.030	--
Y13	-0.022	0.053	-0.064	0.060	-0.030	0.046
Y14	-0.004	0.017	0.007	--	-0.025	0.014
Y15	0.036	0.041	-0.020	-0.022	-0.009	-0.054

## Expected Change for THETA-EPS

Y13	Y14	Y15	
Y13	--		
Y14	-0.041	--	
Y15	0.012	0.075	--

## Completely Standardized Expected Change for THETA-EPS

Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	
Y1	--					
Y2	0.021	--				
Y3	-0.027	0.023	--			
Y4	-0.038	0.013	-0.029	--		
Y5	0.007	-0.018	0.076	-0.027	--	
Y6	--	-0.008	-0.022	-0.023	0.003	--
Y7	0.033	-0.040	-0.008	0.024	0.050	0.036
Y8	0.006	0.068	0.001	0.060	--	-0.055

Y9	-0.009	0.026	0.006	0.027	0.056	-0.020
Y10	0.046	-0.023	--	0.073	-0.050	-0.031
Y11	0.002	-0.011	0.001	-0.010	-0.031	0.007
Y12	-0.044	-0.032	-0.048	-0.003	-0.022	0.013
Y13	0.013	0.040	-0.006	0.006	-0.050	0.041
Y14	0.010	-0.021	0.015	-0.019	0.009	0.001
Y15	--	-0.053	0.056	-0.017	0.003	-0.056

Completely Standardized Expected Change for THETA-EPS

Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12	
Y7	--					
Y8	-0.032	--				
Y9	-0.037	-0.027	--			
Y10	-0.048	-0.060	0.018	--		
Y11	0.022	-0.005	0.042	0.000	--	
Y12	0.014	-0.006	0.008	0.000	-0.030	--
Y13	-0.022	0.053	-0.064	0.060	-0.030	0.046
Y14	-0.004	0.017	0.007	--	-0.025	0.014
Y15	0.036	0.041	-0.020	-0.022	-0.009	-0.054

Completely Standardized Expected Change for THETA-EPS

Y13	Y14	Y15	
Y13	--		
Y14	-0.041	--	
Y15	0.012	0.075	--

Maximum Modification Index is 12.52 for Element ( 3, 2) of PSI

CFA for tryout

Covariances

## Y - ETA

Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	
FAC1	0.209	0.182	0.211	0.183	0.173	0.189
FAC2	0.189	0.165	0.191	0.166	0.157	0.296
FAC3	0.229	0.199	0.231	0.201	0.190	0.298

## Y - ETA

Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12	
FAC1	0.129	0.127	0.214	0.149	0.229	0.201
FAC2	0.202	0.199	0.335	0.233	0.298	0.262
FAC3	0.203	0.200	0.337	0.235	0.372	0.327

## Y - ETA

Y13	Y14	Y15	
FAC1	0.210	0.236	0.115
FAC2	0.273	0.307	0.150
FAC3	0.341	0.384	0.187

## Y - KSI

Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	
DEMO	0.381	0.332	0.385	0.335	0.316	0.496

## Y - KSI

Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12

DEMO 0.339 0.333 0.561 0.391 0.600 0.528

Y - KSI

Y13 Y14 Y15

-----

DEMO 0.551 0.619 0.302

CFA for tryout

Factor Scores Regressions

ETA

Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	
-----	-----	-----	-----	-----	-----	
FAC1	0.080	0.069	0.085	0.070	0.063	0.028
FAC2	0.021	0.028	0.027	0.028	0.019	0.100
FAC3	0.036	0.038	0.043	0.039	0.032	0.064

ETA

Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12	
-----	-----	-----	-----	-----	-----	
FAC1	0.021	0.013	0.049	0.012	0.059	0.045
FAC2	0.059	0.056	0.136	0.064	0.080	0.062
FAC3	0.040	0.035	0.091	0.034	0.129	0.101

ETA

Y13 Y14 Y15

-----

FAC1	0.049	0.062	0.013
FAC2	0.067	0.080	0.026
FAC3	0.109	0.136	0.042

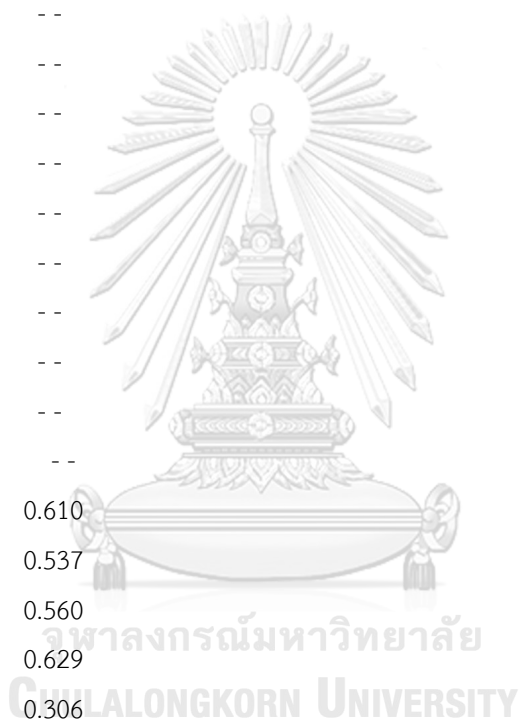
CFA for tryout

Standardized Solution

LAMBDA-Y

FAC1      FAC2      FAC3

-----	-----	-----	-----
Y1	0.457	--	--
Y2	0.399	--	--
Y3	0.462	--	--
Y4	0.401	--	--
Y5	0.379	--	--
Y6	--	0.544	--
Y7	--	0.371	--
Y8	--	0.365	--
Y9	--	0.616	--
Y10	--	0.429	--
Y11	--	--	0.610
Y12	--	--	0.537
Y13	--	--	0.560
Y14	--	--	0.629
Y15	--	--	0.306



GAMMA

DEMO

-----	
FAC1	0.834
FAC2	0.912
FAC3	0.984

Correlation Matrix of ETA and KSI

FAC1	FAC2	FAC3	DEMO	
-----	-----	-----	-----	
FAC1	1.000			
FAC2	0.760	1.000		
FAC3	0.821	0.897	1.000	
DEMO	0.834	0.912	0.984	1.000

PSI

Note: This matrix is diagonal.

FAC1	FAC2	FAC3
-----	-----	-----
0.304	0.169	0.032

CFA for tryout

Completely Standardized Solution

LAMBDA-Y

FAC1	FAC2	FAC3	
-----	-----	-----	-----
Y1	0.456	--	--
Y2	0.399	--	--
Y3	0.462	--	--
Y4	0.401	--	--
Y5	0.379	--	--
Y6	--	0.536	--
Y7	--	0.371	--
Y8	--	0.365	--
Y9	--	0.615	--
Y10	--	0.429	--
Y11	--	--	0.610
Y12	--	--	0.537
Y13	--	--	0.560



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Y14    --    --    0.629  
 Y15    --    --    0.307

GAMMA

DEMO

-----

FAC1    0.834  
 FAC2    0.912  
 FAC3    0.984

Correlation Matrix of ETA and KSI

FAC1	FAC2	FAC3	DEMO
-----	-----	-----	-----
FAC1	1.000		
FAC2	0.760	1.000	
FAC3	0.821	0.897	1.000
DEMO	0.834	0.912	0.984
			1.000

PSI

Note: This matrix is diagonal.

FAC1	FAC2	FAC3
-----	-----	-----
0.304	0.169	0.032

THETA-EPS

Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6
-----	-----	-----	-----	-----	-----
Y1	0.792				
Y2	--	0.841			
Y3	--	--	0.787		
Y4	--	--	--	0.839	

Y5	--	--	--	--	0.856	
Y6	0.076	--	--	--	--	0.713
Y7	--	--	--	--	--	--
Y8	--	--	--	--	0.099	--
Y9	--	--	--	--	--	--
Y10	--	--	0.096	--	--	--
Y11	--	--	--	--	--	--
Y12	--	--	--	--	--	--
Y13	--	--	--	--	--	--
Y14	--	--	--	--	--	--
Y15	0.083	--	--	--	--	--

## THETA-EPS

Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12	
-----	-----	-----	-----	-----	-----	
Y7	0.862					
Y8	--	0.867				
Y9	--	--	0.621			
Y10	--	--	--	0.816		
Y11	--	--	--	--	0.628	
Y12	--	--	--	--	--	0.712
Y13	--	--	--	--	--	--
Y14	--	--	--	0.052	--	--
Y15	--	--	--	--	--	--

## THETA-EPS

Y13	Y14	Y15	
-----	-----	-----	
Y13	0.687		
Y14	--	0.604	
Y15	--	--	0.906

CFA for tryout



Total and Indirect Effects

Total Effects of X on Y

DEMO

-----

Y1 0.381

(0.038)

9.999

Y2 0.332

(0.037)

8.895

Y3 0.385

(0.038)

10.199

Y4 0.335

(0.037)

8.953

Y5 0.316

(0.037)

8.467

Y6 0.496

(0.039)

12.570

Y7 0.339

(0.037)

9.153



Y8 0.333

(0.037)

8.995

Y9 0.561

(0.036)

15.596

Y10 0.391

(0.037)

10.501

Y11 0.600

(0.039)

15.255

Y12 0.528

(0.040)

13.371

Y13 0.551

(0.039)

13.953

Y14 0.619

(0.040)

15.668

Y15 0.302

(0.040)

7.581

CFA for tryout



## Standardized Total and Indirect Effects

## Standardized Total Effects of X on Y

DEMO

-----

Y1	0.381
Y2	0.332
Y3	0.385
Y4	0.335
Y5	0.316
Y6	0.496
Y7	0.339
Y8	0.333
Y9	0.561
Y10	0.391
Y11	0.600
Y12	0.528
Y13	0.551
Y14	0.619
Y15	0.302



## Completely Standardized Total Effects of X on Y

DEMO

-----

Y1	0.380
Y2	0.332
Y3	0.385
Y4	0.335
Y5	0.316
Y6	0.489
Y7	0.339
Y8	0.333
Y9	0.561

Y10 0.391  
Y11 0.600  
Y12 0.528  
Y13 0.551  
Y14 0.619  
Y15 0.302

Time used: 0.031 Seconds



## รายการอ้างอิง

- Aaron T. Sigauke. (2012). Young people, citizenship and citizenship education in Zimbabwe. *International Journal of Educational Development*, 214-233.
- Anna Douglas. (2015). Educating for real and hoped for political worlds: ways forward in developing political literacy. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 32(3), 271-283.
- Carol A. Cassel and Celia C. Lo. (1997). THEORIES OF POLITICAL LITERACY. *Political Behavior*, 19(4), 317-335.
- Crick and Porter. (1978). *Political education and Political literacy*. London: Longman.
- Curriculum for excellence. (2013). *Curriculum for Excellence: Political Literacy*.
- Rosamunde Catriona Bosse Chitty. (2015). *The development of children's political competence in a primary school: a quest*. A thesis for the degree of Doctor, University of the West of England.
- กมลวรรณ ตังธกานนท์. (2559). การวัดและประเมินทักษะปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). จำนวนนักเรียน นิสิต นักศึกษา ในระบบโรงเรียน จำแนกตามสังกัด ระดับการศึกษาและเพศ ปีการศึกษา 2559 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. from <http://www.mis.moe.go.th/mis2015/index.php>
- กิตติ อมตชีวิน. (2522). การเรียนรู้ทางการเมืองในลัทธิประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา : ศึกษาทดลองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ โรงเรียนวัดสุทธิสะอาด. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทมาตย์, ป การศึกษาทักษะการสอนของครูสังคมศึกษาเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียน มาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา: 2557.
- จุมพล หนิมพานิช. (2548). พัฒนาการทางการเมืองไทย: อำมาตยาธิปไตย ธนาธิปไตย หรือ ประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัชวาล ทัดศิวิชัย. (2550). แนวความคิดและการวัดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครอง. รัฐสภาสาร, 55(1), 45-80.

- โชติกา ภาชีผล. (2555). การวัดและประเมินผลทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่ง  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดารุณี ทิพย์กุลไพโรจน์. (2557). การพัฒนาตัวบ่งชี้ความยึดมั่นผูกพันกับความเป็นพลเมืองของ  
นักเรียนไทย: การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของการวัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี และคณะ. (2540). การคิดและการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพมหานคร:  
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ไพบุลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์.(2557). ผลของการกล่อมเกลາทางการเมืองของประชาชนไทย: ความโน้ม  
เอียงทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมือง. มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 7(2),  
106-119.
- มยุรี ถนอมสุข. (2554). การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชา  
พลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขต  
กำแพงแสน. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท ประเทศไทย. (2558). การเมืองเรื่องของเรา. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิ  
ฟรีดริค เอแบร์ท ประเทศไทย.
- เมษา นวลศรี. (2559). การพัฒนาและตรวจสอบโครงสร้างพหุมิติของความเป็นพลเมืองที่มีความ  
รับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น: การประยุกต์ใช้แนวคิดการสร้างแผนที่  
โครงสร้าง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุทธพงษ์ เชื้อนแก้ว. (2559). ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.  
วารสารวิชาการแพรวกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, 3(2), 89-112.
- เยาวภา ประคองศิลป์. (2542). การเรียนรู้ทางการเมือง แนวทางหนึ่งในหลักสูตรสังคมศึกษา  
วารสารวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2(10), 1-9.
- เยาวภา ประคองศิลป์. (2549). ความรู้และแนวคิดจากงานวิจัย : ศึกษาการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง  
วัฒนธรรมทางการเมือง แบบประชาธิปไตยของการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารสมาคมนักวิจัย  
ในความอุปถัมภ์ของสภาวิจัยแห่งชาติ, 11(1).
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่ง  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันนโยบายศึกษา ภายใต้มูลนิธิส่งเสริมนโยบายศึกษา. (2557). แนวทางการศึกษาเพื่อสร้าง  
พลเมืองสังคมประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พี.เพรส จำกัด.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2536). วัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร:  
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 3 กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา. (2552). การรับรู้และการเรียนรู้ทางการเมืองของเยาวชนไทย ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 2.
- สุรวุฒิ ปัดไรสง. (2542). รายงานการวิจัยเรื่องบทบาทครอบครัวในการถ่ายทอดทางการเมืองให้กับนักเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสรี ชัดแจ่ม. (2547). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน = Confirmatory Factor Analysis. วารสารวิจัยและวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2(1), 15-42.
- โสภา ศรีวิชัย. (2556). การปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อพัฒนาทักษะคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยกาน จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อนุกุล จินตรักษ์. (2559). การรับรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2(1), 15-42.
- อวยพร เรื่องตระกูล. (2543). การพัฒนาและวิเคราะห์คุณภาพของวิธีการวัดคะแนนพัฒนาการตามทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิมและทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำนาจ ศรีพระจันทร์. (2558). ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ปี 2555 ศึกษาเฉพาะอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี. Paper presented at the การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ สร้างสรรค์และพัฒนา เพื่อก้าวหน้าสู่ประชาคมอาเซียน ครั้งที่ 2.



ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
**CHULALONGKORN UNIVERSITY**



## ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวภัทรสุดา แก้วโวหาร เกิดเมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2535 มีภูมิลำเนาอยู่ที่ จังหวัดอุบลราชธานี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาประถมศึกษา (เอกวิทยาศาสตร์-สังคมศึกษา) เกียรตินิยมอันดับ 1 จากภาควิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2557 จากได้เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2558 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

